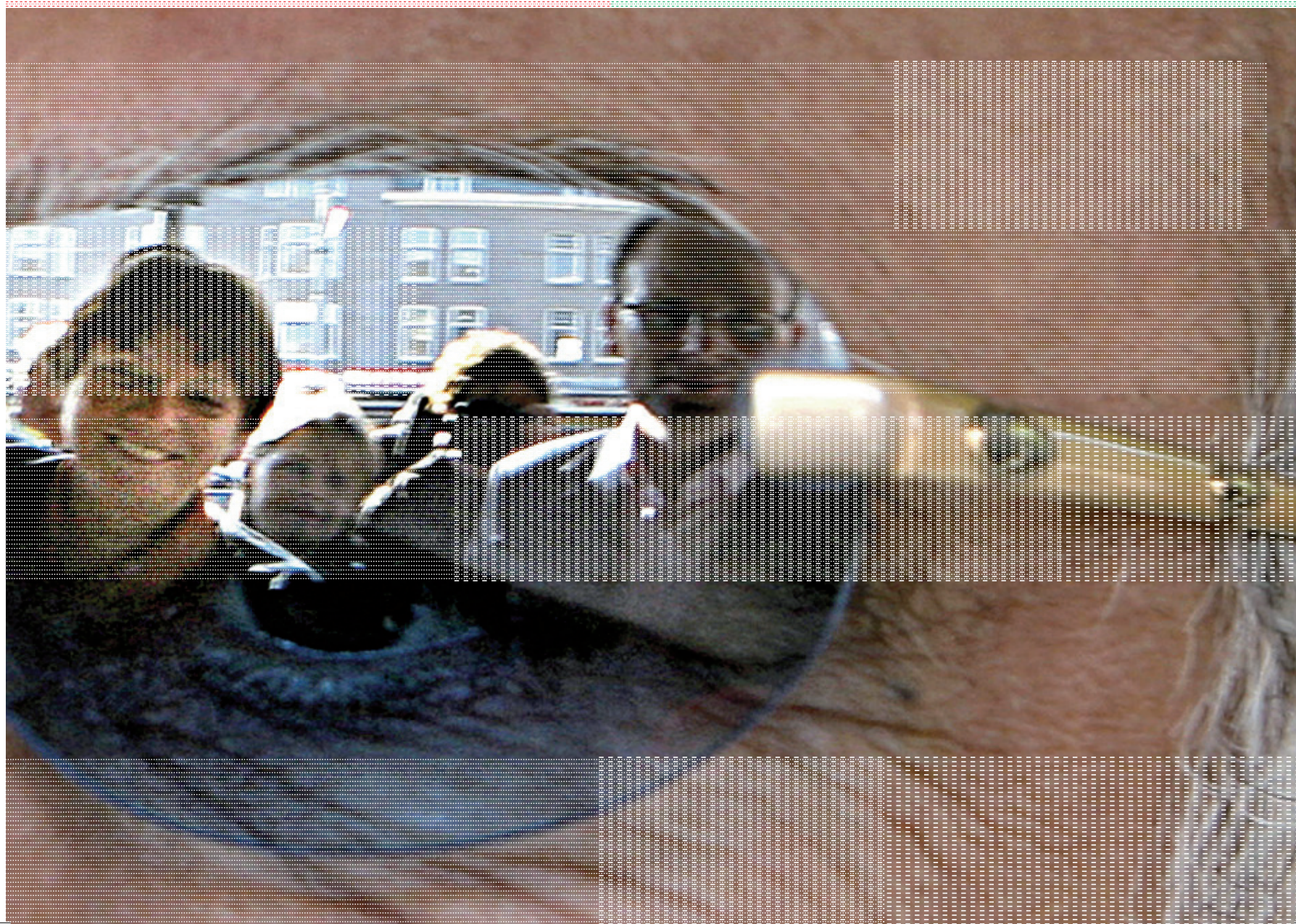


Rotterdamers vooruit!

Rotterdamse Krachtwijken

Deel 2

Wijkactieplannen in ontwikkeling, samenvatting



Rotterdamers vooruit!

Rotterdamse Krachtwijken

Deel 2

Wijkactieplannen in ontwikkeling, samenvatting

Rotterdam West 3

Spangen 4

Wijkactieplan Oude Westen 8

Wijkactieplan Delfshaven 12

Bospolder 14

Tussendijken 14

Middelland 18

Delfshaven 22

Oude Westen Noord 27

Rotterdam Noord 31

Wijkactieplan Noord 32

Oude Noorden Zuid en Oude Noorden 33

Wijkactieplan Kralingen-Crooswijk 38

Rubroek 39

Crooswijk 40

Provenierswijk 45

Rotterdam Bergpolder 47

Bergpolder 48

Rotterdam Overschie 51

Kleinpolder 52

Rotterdam Zuid (Oud Zuid) 57

Wijkactieplan Feijenoord 58

Bloemhof 62

Hillesluis 65

Tarwewijk 68

Katendrecht 70

Afrikaanderwijk 73

Wijkactieplan Charlois 76

Oud-Charlois 77

Carnisse/Zuidplein 79

Rotterdam Zuid (Vreewijk) 84

Vreewijk 85

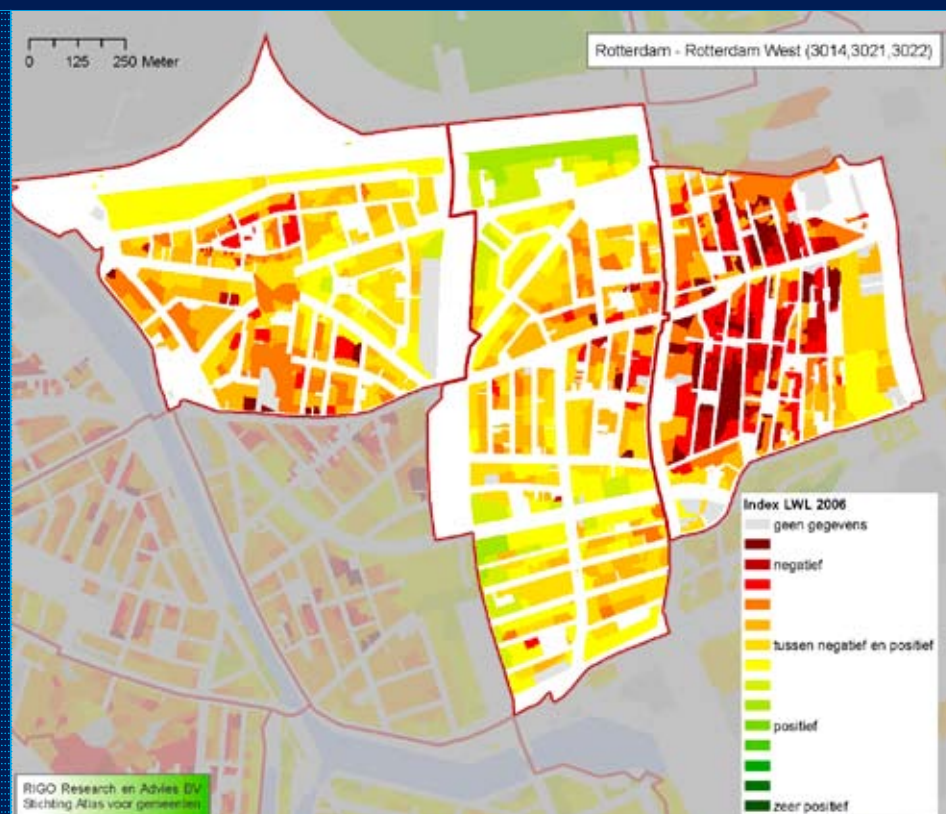
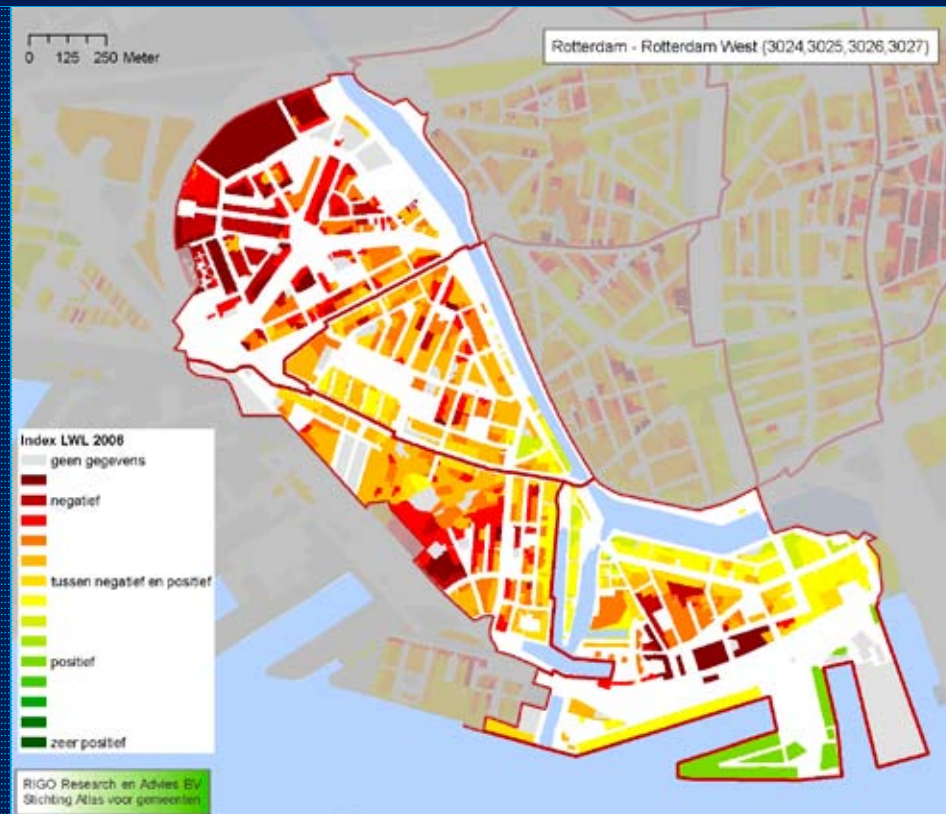
Rotterdam Zuid (Zuidelijke Tuinsteden) 87

Pendrecht 88

Zuidwijk 90

Rotterdam West

Spangen 3027 – Oude Westen 3014 – Bospolder 3025 – Tussendijken 3026
Middelland 3021 – Delfshaven 3024 – Oude Westen Noord 3022



Spangen is een middelgrote wijk met 9.300 inwoners. De wijk wordt gekenmerkt door een symmetrisch stratenpatroon rondom het Kasteel, het stadion van Sparta, voor elke Rotterdammer, zeker van boven de Maas, een begrip. Er is al veel werk verzet in Spangen.

Door de inspanningen in de fysieke herstructurering zijn de uitstraling en het imago al sterk verbeterd, wat onder meer tot uiting komt in de veiligheidsindex. Het bijzondere stedenbouwkundige karakter is de basis geweest voor de herstructurering. Dat heeft tot resultaat gehad dat hoger opgeleide en meer verdienende mensen van buiten de wijk (en stad) zich in Spangen vestigden. Dat heeft de wijk een enorme impuls ten goede gegeven. Op dit moment lijkt het voor Spangen vooral zaak om aansluiting te realiseren tussen de nieuwe en zittende bewoners. Spanningen zijn waarneembaar tussen –vooral– allochtone jongeren en de nieuwe bewoners. Daar speelt mee dat de oude bewoners moeten kunnen profiteren van de verbeteringen. Nu zien zij nog teveel dat het beter gaat met wijk zonder dat zij het aan den lijve ondervinden. Op het gebied van woningvoorraad liggen er volop kansen om snel sprongen vooruit te maken.

Wonen

De herstructurering in Spangen zorgt voor een groter aanbod van duurdere woningen. Met de bouw van deze nieuwe middenklasse woningen is de bevolkingssamenstelling meer divers geworden. De komst van die nieuwe hoger opgeleiden heeft het karakter van de wijk mede veranderd: Spangen wordt steeds meer een rustige woonwijk in de nabijheid van het centrum.

FEITEN EN CIJFERS

- Bijna 80% van de woningen is in het bezit van corporaties.
- De gemiddelde WOZ-waarde ligt laag ten opzichte van het deelgemeentelijk gemiddelde.
- 13% van de huizen in Spangen is koopwoning (Rotterdam 27%)
- In de woningen wonen gemiddeld 2,7 personen (Delfshaven 2.0)

AMBITIE

Spangen wordt een verblijfswijk waar het rustig wonen is. Parkeren is ondergronds georganiseerd. De herstructurering wordt afgemaakt en de buitenruimte is aanzienlijk opgewaardeerd en is kindvriendelijk. De speeltuinen en schoolpleinen zijn ook aangepast. Het Justus van Effencomplex is gerestaureerd. Vreelust is een sportieve vernieuwingszone waar veel activiteiten voor de jeugd worden georganiseerd, samen met het Melanchthon College. De winkelgebieden zijn opgewaardeerd om zo de economische potentie te versterken en de ontwikkelingen van de Horvathweg zijn versneld uitgevoerd.

Werken, leren en opgroeien

Spangen heeft te maken met een omvangrijke sociaaleconomische problematiek. Het gemiddelde inkomen is laag, het percentage mensen met een uitkering hoog. Het opleidingsniveau is aan de lage kant. Ook in vergelijking met de overige wijken in Delfshaven kent Spangen nog altijd concentraties van sociaaleconomische problemen.

FEITEN EN CIJFERS

- Ruim de helft van de bevolking heeft een laag inkomen: 110% van het minimum (deelgemeente 39%)
- Het percentage mensen met een uitkering bedraagt 15% (Rotterdam 9%)

- 42% van de ingeschreven niet-werkende werkzoekenden heeft uitsluitend basisonderwijs genoten
- Slechts 5% van de bewoners heeft wetenschappelijk onderwijs of HBO gevolgd

AMBITIE

Spangen is een wijk die zijn bewoners, ook de hoog opgeleiden, vasthoudt. Armoede wordt effectief bestreden en het opleidingsniveau verhoogd. Specifiek voor vrouwen is er een vrouwenempowerment-centrum dat de sociaaleconomische positie van vrouwen versterkt, onder meer door middel van cursussen. Dit centrum heeft ook relaties met Brede School en JKZ, waardoor ook de kinderen hier indirect profijt van hebben en zo hun kansen vergroten. Dat begint al door de inzet van de brede VO school, het Melanchthon College. De koppeling met het gerevitaliseerde bedrijventerrein Spaanse Polder wordt goed benut, net zoals de kansen op banen en stageplaatsen in de Van Nelle Ontwerp Fabriek.

Integratie

Een opvallend kenmerk van Spangen is de instroom van hoger opgeleide en beter verdienende groepen bewoners. Dit zijn tweepersoonshuishoudens waarbij beiden een inkomen uit arbeid hebben. Het nieuwe aanbod van woningen bevindt zich vooral in de middendure en dure sector. Het slechte imago van Spangen wordt meer en meer omgezet in een imago van een aantrekkelijke en rustige woonwijk in een stedelijk woonmilieu en in de nabijheid van stedelijke voorzieningen.

Het percentage bewoners dat zich inzet voor de eigen buurt, zo blijkt uit de participatie-index, ligt iets boven het gemiddelde voor Delfshaven. De buurttevredenheid is, hoewel nog altijd relatief laag, in de periode 2002-2004 sterk toegenomen. Georganiseerde bewoners zijn meestal op de eigen achterban gericht. Nieuwe instroom, vooral de midden- en hogere inkomensgroepen, zijn wel sterk vertegenwoordigd bij inspraakrondes. Nieuwe bewoners en bewoners die al langer in Spangen wonen, leven dicht op elkaar dan elders. Dit betekent dat verschillende visies op inrichting van de wijk eerder botsen. Tot slot wordt door verschillende gesprekspartners uit het opbouwwerk en het maatschappelijk werk gewezen op risico's voor isolement en vereenzaming bij ouderen.

FEITEN EN CIJFERS

- 35% van de bevolking is jonger dan 20 jaar. Ook het geboortecijfer ligt hoog en er komt de komende jaren dus veel jeugd bij. Er zijn in Spangen veel huishoudens met kinderen.
- De verhouding tussen eenoudergezinnen en (echt)paren met gezinnen ligt op het gemiddelde in Delfshaven.
- Van de ouders met schoolgaande kinderen heeft 65% een lage of geen opleiding.

Jeugdoverlast is een steeds terugkerend thema, niet verbazend omdat Spangen een wijk is met veel jeugd. Het beeld dat jeugdoverlast alleen wordt veroorzaakt door lastige groepen jongeren of gebrek aan voorzieningen moet worden genuanceerd. Rondhangen in de buitenruimte is onderdeel van de jeugdcultuur en klachten hierover ontstaan ook door verschillende opvattingen over het gebruik van de buitenruimte en gebrekkige communicatie tussen de verschillende leeftijdsgroepen. Delicten door jeugdigen vallen in Spangen voor een relatief groot deel in de categorieën 'overlast' en 'vandalisme' en worden voor het grootste deel in de eigen buurt gepleegd.

AMBITIE

Spangen wordt een wijk waar oude en nieuwe bewoners in een goede verstandhouding samenwonen. Om te kunnen integreren en mee te kunnen draaien aan de samenleving hebben de extra investeringen in armoedebestrijding hun effect. Het sociaal isolement, met name onder ouderen, is afgenomen.

Investerings in mantelzorg en maatschappelijke hulpverlening voor ouderen zorgen ervoor dat zij langer zelfstandig en menswaardig van hun oude dag kunnen genieten.

Veiligheid

Spangen kent een hoog geboortecijfer en de bevolking bestaat voor een groot deel uit jongeren onder de 20 jaar. Daarmee is Spangen de jongste wijk van Rotterdam. Keerzijde van de medaille is dat Spangen veel overlast en vandalisme kent die veroorzaakt worden door jongeren. De inrichting van de buitenruimte heeft de laatste jaren in het teken gestaan van het beperken van (drugs)overlast en criminaliteit. Die lijken inmiddels redelijk onder controle te zijn.

FEITEN EN CIJFERS

- 35% van de bevolking van Spangen is jonger dan 20 jaar
- De veiligheidsindex van Spangen is gestegen van 4.0 in 2003 tot 7.0 in 2006
- Het aantal leegstaande winkels in Spangen bedraagt 5%, belwinkels 6% (stedelijk 6% en 2%)
- In 2006 werden 2 hennepkwekerijen ontruimd

AMBITIE

De deelgemeente wil de jeugdoverlast bestrijden, onder andere door het ontwikkelen van het knooppunt Vreelust (zie Projecten hieronder), waar activiteiten als sport, een brede VO-school en activiteiten voor jongeren samenkomen. Maar ook door jongeren een perspectief te bieden op scholing en werk, waarbij optimaal geprofiteerd wordt van de nabijheid bedrijventerrein Spaanse Polder en de Van Nelle Ontwerpfabriek.

VOORGENOMEN PLANNEN SPANGEN

Wonen

- Het herinrichten van Schie-oevers, onder meer met bankjes en educatieve spelelementen kan een impuls geven aan het recreëren en het ontmoeten
- Opknappen twee schoolpleinen, waardoor ook voor de buurt meer speelruimte ontstaat
- Ontwikkeling Horvathweg
- Parkeergarage Aagje Wolf-Betje Dekenplein realiseren
- Opwaarderen winkelstraat, Mathenesserweg.
- De herstructurering afmaken en de buitenruimte opwaarderen
- Aanpassing en verbeteringen speeltuinen

Werken

- Aanpak van armoede en verhogen opleidingsniveau door activiteiten te koppelen aan Vrouwen-empowermentcentrum BOTU
- Leerwerkplaats voor sociale activering, ontplooiing en begeleiding
- Nieuwe Kans voor jongeren
- Opleidingen voor jongeren zoals praktijkleercentra en stages

Leren en opgroeien

- Vreelust is een sport-, recreatie-, en cultuurvernieuwingszone voor alle wijkbewoners. Er is een directe koppeling naar het onderwijs. Er loopt al een overleg met het Melanchthon College over vergaande samenwerking.

- JKZ: extra inzet waaronder VVE-programma's. In Spangen wordt een wijkpunt op deze locatie opgezet. Juist op school, dichtbij het kind, kunnen duurzame verbindingen in de wijk worden aangeknoopt die elders doorwerken. Er is een koppeling gemaakt met het vrouwenemancipatie-programma.
- Aanpassen en verbeteren speeltuinen
- Leer- en Ontmoetingsproject Vrouwen, integratie achter de voordeur
- Wijkprogrammering: extra activiteiten binnen en buiten voor jeugd
- Uitbreiding gezinscoaches en outreachende jongerenwerk

Integratie

- Investeren in wijkvoorzieningen (zoals buurthuizen en sportaccommodaties)
- Extra inzet sociale cohesie door bijvoorbeeld Mensen maken de Stad
- Maatschappelijke hulpverlening, mantelzorg en doorbreken sociaal isolement ouderen
- Projecten rondom voorlichting en hulp bij armoedebestrijding

Prioriteiten deelgemeente uit de Kadernota 'Prioriteit in de Wijk'

- Bestrijding van jeugdoverlast en het bieden van perspectief voor de jeugd, onder andere door de ontwikkeling van Knooppunt Vreelust
- Aanpak van armoede en verhogen van het opleidingsniveau
- De herstructurering afmaken en de buitenruimte opwaarderen
- Het verbeterde veiligheidsniveau vasthouden
- Netwerken van bewoners versterken en verbindingen leggen tussen zittende bewoners en nieuwe instroom door netwerken van bewoners versterken

De wijk Het Oude Westen (HOW) ligt in het Centrum van Rotterdam en valt bestuurlijk onder de Centrumraad (CR) van Rotterdam. In dit gebied wonen ongeveer 10.000 mensen van een groot aantal verschillende nationaliteiten. Zo wordt een groot deel van de winkels beheerd door mensen van buitenlandse oorsprong. De wijk staat bekend om die winkels. De drukke West-Kruiskade onder meer vanwege zijn multiculturele winkelbestand dat voornamelijk op 'food' is gericht met veel Chinese en Surinaamse zaken. Hier bevindt zich ook de (opvolger van) Nighttown: een belangrijk poppodium. Kenmerkend voor de Nieuwe Binnenweg zijn de cafés met podiumfuncties, restaurants, de artotheek, coffeeshops en veel aparte winkels en designzaken. In een van de zijstraten staat Lantaren Venster, een belangrijk podium annex bioscoop.

Het Oude Westen (HOW) is een gebied met een lange en roerige historie, vooral waar het de gebiedsverbetering betreft. Hier begon in de jaren zeventig de stadsvernieuwing en ontstond een van de meest actieve actiegroepen in Rotterdam. Het wijkgebouw Odeon was in de roemruchte zeventiger en tachtiger jaren de plek waar heel actievoerend Rotterdam samenkwam.

De wijk staat bekend als gezellig, maar is in de beleving van bewoners en bezoekers niet de meeste veilige plek in Rotterdam. De veiligheidsindex laat zien dat het veiligheidsgevoel in de afgelopen jaren toch is toegenomen. Als voorbeeld noemen we het Saftlevenkwartier, tot 2001 een van de meest onveilige gebieden van Nederland en een hardnekkig probleemgebied. Er werden camera's geplaatst en mede dankzij een zeer intensieve aanpak van verschillende partners zijn er fraaie resultaten bereikt met onder meer als gevolg dat de camera's weer konden worden weggehaald. In 2007 maakte het predikaat 'onveilige wijk' plaats voor 'probleemwijk'. Voor de goede orde: het succes is nog steeds fragiel en alertheid is nog steeds geboden. Van een echte verankering is nog geen sprake.

Het Oude Westen is een prachtwijk en kan, op voorwaarde dat we de ingeslagen weg van investeringen in mens en omgeving doorzetten, een krachtwijk worden. Daaraan wordt al stevig gewerkt door de bewoners en de ondernemers in de wijk, in samenwerking met de Nieuwe Unie, de stad Rotterdam en de Centrumraad. De extra impuls van minister Vogelaar kan dat proces krachtig ondersteunen en versnellen, door gerichte investeringen in speciale gebieden en knelpunten mogelijk te maken.

ONTSTAAN VAN DIT ACTIEPLAN

De Nieuwe Unie (dNU), bewoners, gemeente Rotterdam en Centrumraad (CR) hebben in 2003 een conceptwijkvisie ontwikkeld met daarin verschillende afspraken over de buitenruimte, woningbouw en veiligheid. In 2006 kreeg deze operatie een nieuwe impuls die leidde tot een gebiedsvisie, die eind 2007 definitief zal worden vastgesteld. Gaandeweg werd ook duidelijk dat de gebiedsvisie naast buitenruimte en een (woning)bouwopgave ook uit een sociaal, economisch en veiligheidsonderdeel moet bestaan. Momenteel wordt deze visie ontwikkeld met de partners. Bij de totstandkoming van deze aanvraag hebben we met de Nieuwe Unie afgesproken dat we in het kader van Krachtwijken géén geld claimen voor het woningbouwprogramma.

Als belangrijke tussenstap is met bewoners en ondernemers de gewenste identiteit van de wijk vastgesteld. De vier kernbegrippen die de identiteit weergeven van HOW zijn: klein kosmopolitisch, jonge cultuur, eigen en intiem.

Twee andere (stedelijke) programma's leveren ook belangrijke bouwstenen voor het opstellen van dit

actieplan: het Programma Veilig en het Wijk Actie Programma Sociaal. Wat betreft veiligheid is onlangs 'Vasthouden en Versterken' vastgesteld, het uitvoeringsprogramma voor 2007. De investeringen van de afgelopen jaren blijken vruchten af te werpen. Mede dankzij het werk van partners als de Stadsmarinier, de Politie en Welzijnsorganisaties steeg de veiligheidsindex van 2.2 (2001) naar 4.5 (2006).

In het voorjaar van 2007 heeft Wethouder Kriens van Sociale Zaken besloten geld ter beschikking te stellen aan diensten en aan deelgemeenten (dus ook aan de CR) en hen de uitdaging gegeven om vooral gebiedsgericht een bod te doen op deze extra inzet. Deze WAPS wordt een integraal onderdeel van de gebiedsvisie.

VAN 5 AANDACHTSPUNTEN NAAR 1 INTEGRALE AANPAK OP 4 ACTIEVELDEN

Het format voor Krachtwijken kent 5 thema's. De actievelden die de Centrumraad in partners willen indienen zijn sterk met elkaar verweven en slechts met moeite in dit format te persen. Daarom geven we eerst per thema een korte analyse van de onderdelen waarop actie gewenst is. Daarna groeperen we die in de vier actievelden die wij hebben benoemd:

- Vitale Coalitie
- Jongeren – De RAP aanpak
- Economie – Het merk Het Oude Westen (HOW)
- Meedoen / participatie – De binnenkant van de wijk

In een later stadium worden de plannen voor het gebied verder geconcretiseerd. Later dit jaar wordt de visie vastgesteld en worden de uitvoeringsplannen gemaakt. De Vogelaaargelden zullen in belangrijke mate bijdragen aan de breedte en het tempo van dit uitvoeringsprogramma.

Wonen

De concept-gebiedsvisie voor Het Oude Westen geeft aan dat door gentrification en differentiatie in het woningbezit, bepaalde doelgroepen in het Het Oude Westen vastgehouden en aangetrokken kunnen worden. Enerzijds door wooncarrières in de wijk mogelijk te maken en anderzijds door de wijk aantrekkelijk te maken voor de gewenste doelgroep. Overigens speelt er een probleem met paalrot. Voor Het Oude Westen staan sloop en renovatie op de agenda, maar ook nieuwbouw, verkoop van corporatiebezit en particuliere woningverbetering. Ook creatieve woningtoewijzing is een mogelijk instrument.

FEITEN EN CIJFERS

In Het Oude Westen staan bijna 4300 woningen waarvan 72,5% in bezit is van de Corporaties. Slechts 11,4 % woningen is eigendom van de bewoners. Het overgrote deel van de huurwoningen zit in de bereikbare huurcategorie. De hoofdstraten (West-Kruiskade en Nieuwe Binnenweg) en de randen ('s-Gravendijkwal, Henegouwerlaan, Weena, Westersingel, Rochussenstraat) zijn hoofdzakelijk particulier eigendom en bestaan voor een belangrijk deel uit vooroorlogse woningen, op de randwegen vaak met een statig karakter. De Nieuwe Unie doet geen beroep of financiering vanuit de Krachtwijkenproject. Zij investeert aanzienlijk in het kader van het uitvoeringsprogramma.

AMBITIE

Door gerichte ingrepen in de woningvoorraad zoals sloop en nieuwbouw, renovatie en het verbeteren van de voorzieningen in de breedste zin van het woord en door aanpassingen in woningtoewijzing ontstaat een wijk die aantrekkelijk is voor alle Oude Westenaars. Ook voor diegenen die een wooncarrière willen maken en /of een bedrijf willen starten. HOW is een aantrekkelijk vestigingsgebied voor onder andere jonge creatieve mensen, voor wie de wijk een mogelijkheid biedt om zichzelf te ontplooiën en zo een toevoeging aan de wijk leveren.

Punt van zorg is de kwaliteit van de openbare ruimte. De dichtbebouwde wijk heeft een parkeerbehoefte. Het bijzondere is dat in de stadsvernieuwing parkeergarages gebouwd zijn die voor 50% leeg staan

terwijl op straatniveau de geparkeerde auto dominant is. De uitnodiging om de wijk in te lopen vanaf de hoofdstraten kan beter. Ook de uitstraling van de pleinen als verblijfsgebied kan sterker. Het credo is ruimte voor de buurt!

Werken

Het Oude Westen kent twee ondernemersorganisaties die duidelijk hun kansen zien maar er slechts deels in slagen om die ook daadwerkelijk te pakken. Met het project Crescendo Uno is een start gemaakt met een inhaalslag die versterkt en uitgerold kan worden. De organisatiegraad van winkeliers en andere ondernemers moet omhoog.

De Nieuwe Unie heeft ongeveer 200 bedrijfspanden in het gebied en is daarmee een belangrijk speler. Het Oude Westen telt in totaal 574 bedrijven waarvan nog geen 10% lid is van een ondernemersorganisatie. Ondernemers zijn bereid bij te dragen aan de wijk door stageplaatsen te creëren en (startende) collega's te helpen. In de zijstraten worden veel bedrijfsruimten slechts voor opslag gebruikt of hebben een gebrekkige uitstraling.

FEITEN EN CIJFERS

Het percentage lage inkomens ligt op 61% (2003), het percentage werkzoekenden zonder baan is 16,8% (2005). Het percentage werkzoekenden met alleen basisonderwijs dat bij het CWI staat ingeschreven ligt in Het Oude Westen met 37% beduidend hoger dan in het Stadscentrum (29%) en Rotterdam (26%). Het percentage mensen met een WWB uitkering ligt in Het Oude Westen bij alle leeftijdscategorieën 10 tot 15% hoger dan in het Stadscentrum of in de Stad.

AMBITIE

In 2010 is de organisatiegraad sterk verhoogd en werken ondernemersorganisatie en verhuurders nauw samen om gericht de economische kracht en diversiteit van HOW te versterken. De wijk is aantrekkelijk voor (startende) ondernemers en deze worden waar nodig ondersteund en verleid om een succesvolle onderneming in de wijk te realiseren. HOW heeft een krachtige uitstraling. Het merk HOW wordt zowel in Rotterdam als landelijk stevig neergezet. De wijk biedt voldoende stageplaatsen en plekken om je talenten te ontploien, in de breedste zin van het woord.

Leren en opvoeden

Opvoeden in Het Oude Westen blijkt een zware opgave. Bureau Seinpost, dat voor de dienst JOS cijfers op een rij heeft gezet, trekt de volgende conclusies. In het centrum van Rotterdam verlaat 18,7% van de 17- tot 24-jarigen voortijdig de opleiding. Dit is hoger dan in de andere wijken van het Centrum. Ook het cijfer voor doorverwijzing naar schoolmaatschappelijk werk is hoog: 15,4% (Rotterdam 6,8%). 64,5% van de eindexamenkandidaten doorloopt de studie niet normaal (Rotterdam: 46,9%).

FEITEN EN CIJFERS

17,6 % van de kinderen groeit op in een eenoudergezin. Het Oude Westen telde het afgelopen jaar 125 meldingen van geweld in huiselijke kring. De gemiddelde Citotestscore is 530,16 en ligt onder het Rotterdams gemiddelde (532,7). Opvallend is dat relatief veel jongeren uit Het Oude Westen een negatief zelfbeeld hebben (14,4%) en dat een deel (zeer) slechte toekomstverwachting heeft. DOSA heeft een groot aantal klanten uit Het Oude Westen maar er zijn er ook nog veel die niet in een traject komen. Het percentage 12- tot 17-jarigen dat in aanraking komt met DOSA is desalniettemin hoog: 4,1 (Rotterdam: 2,7%)

AMBITIE

De voorzieningen zijn in 2010 zodanig dat bewoners zich voldoende ondersteund voelen bij het opvoeden van hun kinderen en het aanpakken van zorgen in de directe omgeving. Uitgangspunt is het

versterken van zelfredzaamheid van ouders en het adequaat ingaan op signalen van ouders en medeopvoeders. Daarnaast wordt de ontwikkeling van kinderen ondersteund door te focussen op hun talenten en behoeften. Zorgpunten worden omgezet in positieve zaken, zodat kinderen en jongeren in HOW een optimale start kunnen maken.

Integratie

Er is een aantal zorgwekkende ontwikkelingen. Er zijn acht groepen jongeren in HOW geconstateerd die overlast geven en soms crimineel gedrag vertonen. Opvallend is dat deze groepen vooral gemengd zijn. De groepen zijn in beeld, er is een aanpak voor vastgesteld die gericht is op het terugdringen van de overlast en het bieden van perspectief.

Het interventieteam komt regelmatig mensen tegen die in sociaal isolement leven. Van verschillende plekken, met name pleinen en binnenterreinen met speelvoorzieningen, zijn signalen bekend dat de buurt deze niet als 'eigen' beschouwt. Dit leidt regelmatig tot botsingen, vervuiling en vernielingen.

FEITEN EN CIJFERS

In Het Oude Westen bestaat geen dominante bevolkingsgroep: 27% is autochtoon, 15% Surinamers, 14% Turken, 13 % Marokkanen, 7% Kaapverdianen, 3% Antilianen. Het maakt Het Oude Westen tot een kleurrijke wijk.

AMBITIE

In 2010 is een groter deel van de wijk emotioneel eigendom van de bewoners. De veiligheidsindex is de graadmeter voor deze ambitie. Door passend toezicht, het betrekken van bewoners bij het beheer van pleinen, binnenterreinen met een fraaie uitstraling zijn de bewoners weer trots op hun eigen Oude Westen. Emancipatie en participatie resulteren meestal in integratie. Meedoen betekent ook de taal spreken, mee kunnen spelen op het plein, mee kunnen praten in het portiek of op het speelterrein etc.

Veiligheid

Veiligheid is een voorwaarde voor ontwikkeling. Veiligheid heeft met meer te maken dan de aanwezigheid van politie en een goede verlichting. Veiligheid gaat ook over sociale veiligheid (je netwerk) en economische veiligheid (wonen, inkomen, perspectief etc). De focus van de afgelopen jaren om de veiligheid in HOW te verbeteren door vooral te investeren in blauw toezicht, verlichting en goede voor- en achterdeuren moet vastgehouden worden. De sociale en economische veiligheid verdienen meer aandacht om van HOW een echte succeswijk te maken.

FEITEN EN CIJFERS

In zes jaar tijd is de veiligheidsindex gestegen van 1,5 (2001) tot 4,5 (2006). Een opmerkelijke verbetering, maar ondanks dat bevindt Het Oude Westen zich nog steeds in de top 5 van meest onveilige wijken. Uit analyse blijkt dat er drie grote zorgpunten zijn, die ook zijn vastgelegd in de nota Vasthouden en Versterken: drugsoverlast, overlast en inbraak. Aandachtspunten zijn: communicatie naar de wijk, hotspotaanpak en winkelstraataanpak.

AMBITIE

In 2010 is de algehele veiligheid toegenomen. Bewoners en ondernemers voelen zich betrokken bij hun pleinen / binnenterreinen en voelen zich gestimuleerd om initiatieven te nemen ter verbetering van zichzelf en de wijk.

Verbinden en vooruitkomen zijn de centrale begrippen in de aanpak om te werken aan krachtwijken in de deelgemeente Delfshaven in Rotterdam. Stimuleren dat mensen en organisaties zich aan elkaar verbinden, dat netwerken (scholen, verenigingen, corporaties en welzijnsvoorzieningen) beter aan elkaar worden geknoopt en vervolgens aan de bewoners, straten en buurten worden gekoppeld.

Vooruitkomen betekent het opdoen van nieuwe kennis en vaardigheden van bewoners door ze te verbinden aan de netwerken waar ze datgene kunnen leren wat ze in de eigen individuele situatie nodig hebben om gelukkiger te worden. Dit kan een tweede kans op school of een stage betekenen voor een jongere, een gecombineerde opvoedings- en taalcursus voor vrouwen, het verhogen van de zelfredzaamheid (van ouderen, allochtone vrouwen, startende ondernemers).

De deelgemeente focust in haar aanpak onder meer op empowerment van vrouwen. Vrouwen vormen immers de ruggengraat van gezinnen, leggen de relatie naar straat en wijk en maken de verbinding met de jeugd.

ONTSTAAN VAN DIT ACTIEPLAN

De afgelopen jaren is er veel ten goede veranderd in de deelgemeente Delfshaven. De leefbaarheid (schoon, heel en veilig) is verbeterd en vele straten en buurten zijn opgeknapt. Toch zijn er vele kansen te benutten in Delfshaven. Op het gebied van jeugd, emancipatie, opleiding, gezondheid en sport, sociale cohesie, buitenruimte, wonen en economie.

Het actieplan krachtwijken van de deelgemeente Delfshaven borduurt voort op de kadernota 'Prioriteit in de wijk' die in de loop van 2007 tot stand kwam, juist in de periode dat minister Vogelaar haar plan voor Prachtwijken lanceerde. Bij het samenstellen van de kadernota zijn veel mensen en organisaties betrokken geweest: bewoners, professionals, zelforganisaties in de wijken, stedelijke diensten, corporaties en de deelraad. Er bestond een klankbordgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van stedelijke diensten en maatschappelijke organisaties, 25 in totaal. De wijkambities zijn getoetst bij professionals en bewoners. Belangrijke input van de bewoners werd verkregen tijdens wijkconferenties en via de Debatmobielpelingen in mei 2007, waarin de mensen in hun eigen straten werden opgezocht en gevraagd naar hun mening over de wijk en hun suggesties voor verbeteringen.

De kadernota 'Prioriteit in de wijk' gaat uit van vier aandachtsgebieden: fysiek, sociaal, economie en veilig. Voor zover mogelijk hebben we die aandachtsgebieden vertaald naar de vijf thema's waarop het concept Krachtwijken is gebaseerd. In de kadernota wordt uitgegaan van een gebiedsgerichte aanpak waarin maatregelen op het ene veld tevens een versterking van de aanpak op andere gebieden veroorzaken.

Op doorslaggevende thema's zet de deelgemeente een extra overbruggende schakel in, in de vorm van een kopgroep. Een kopgroep vormt de verbindende factor tussen overheid, instellingen en bedrijfsleven en zorgt met name vanuit de sociale invalshoek op de uitvoering van de strategische koers. Zo levert de kopgroep, door nauw samen te werken met de bewoners en organisaties in de wijk, een vorm van overbruggend leiderschap. De driehoek deelgemeente > bewonersparticipatie > kopgroep is een sturingsmodel dat ervoor zorgt dat de focus op de maatschappelijke effecten gericht blijft. Er worden kopgroepen ingezet op de twee dominante thema's.

VOORUITKOMEN DOOR:

De aanpak van achterstanden van meiden en vrouwen op het gebied van vaardigheden, opleiding, werk(sociale activering), en ontmoeting door onder andere het opzetten en uitbreiden van Vrouwenempowermentcentra, Meidenvilla's en opvoedingsondersteuning. Het concept leerwerkplaats biedt mogelijkheden voor alle bewoners om kennis en vaardigheden op te doen.

De JeugdKansenZone (JKZ) voor 0 tot 23-jarigen kwantitatief en kwalitatief uit te breiden om te komen tot een goede wijkprogrammering zoals het verbeteren van de integrale aanpak van de jeugd (o.a. Nieuwe Kans), de preventieve aanpak van risicojeugd, een structurele toename van deelname van twee- en driejarigen aan een VVE-programma, extra werk, stages en praktijkleercentra voor jongeren, buurt- en wijksportverenigingen, een structurele uitbreiding van het kinder- en jongerenwerk, extra activiteiten, plekken en voorzieningen voor jeugd, zowel binnen als buiten en gezinscoaches

VERBINDEN DOOR:

Op kansrijke plekken fysieke, sociale, veilige en economische processen beter aan elkaar te verbinden. Dit kan door netwerken scholen, verenigingen, corporaties en welzijnsinstellingen beter aan elkaar te koppelen en gezamenlijk te verbinden aan de bewoners, straten en buurten.

Ook door te investeren in accommodaties en in plekken als Nieuwe Binnenweg, het Dakpark, Vreelust, de Essenburgsingel, de Gerrit van de Lindebuurt, de Aleidisstraat, het Johannes de Vouplein en de 's-Gravendijkwal.

Bospolder en Tussendijken worden door de deelgemeente als één wijk gezien. Ook in de beleving van Rotterdammers is dat zo, de twee wijken worden altijd in één adem genoemd. Fysiek zijn ze gescheiden door de Schiedamseweg, een levendige winkelstraat.

Bospolder is een vooroorlogse stadswijk. De wijk heeft een intiem karakter en is opgebouwd uit gesloten blokken van hoofdzakelijk drie woonlagen, die samen een soort mozaïek vormen. Bospolder is opgezet als wijk voor arbeiders die werkzaam waren in de Merwehaven. Toen de bedrijvigheid daar afnam, trokken veel mensen weg en kwamen er nieuwe bewoners voor in de plaats. Er wonen zo'n 6.800 mensen in Bospolder.

De wijk Tussendijken bestaat uit een verzameling van kleine gebieden, die niet echt een geheel vormen. Een voorbeeld vormen de redelijk op zichzelf staande gebieden rondom de Gijsingflats en het gebied rondom De Fabriek, dat grenst aan Historisch Delfshaven. Deze versnippering heeft tot gevolg dat Tussendijken in de beleving van veel mensen geen uitgesproken identiteit heeft. Er wonen zo'n 6.500 mensen in Tussendijken, waarvan relatief veel van Turkse en Marokkaanse afkomst.

Wonen

In Bospolder komt de herstructurering goed op gang en wordt er ook gebouwd voor de hogere inkomensgroepen. Aandachtspunt vormt de ontwikkeling en kwaliteit van de buitenruimte en de ontwikkeling van het Dakpark. Het Dakpark wordt gezien als noodzakelijke voorwaarde om de herstructurering te laten slagen. (Sociaal) beheer wordt dan erg belangrijk. De herstructurering in Tussendijken is minder gevorderd. Deze wijk kenmerkt zich door een homogene sociaaleconomische opbouw en laat daardoor in de cijfers een relatief grote sociaaleconomische problematiek zien.

FEITEN EN CIJFERS

- In Bospolder zijn sinds de jaren tachtig veel woningen gerenoveerd, waardoor er een betere menging van kleine en grotere woningen is ontstaan. De nieuwbouw is toegenomen. In Tussendijken is de herstructurering nog niet afgerond.
- 10% van de woningvoorraad in Bospolder en 7% in Tussendijken bestaat uit koopwoningen.
- 58% van de woningen in Bospolder en 56% in Tussendijken is een vooroorlogse woning.

AMBITIES

- Creëren van een gevarieerd woningaanbod met betaalbare en duurdere woningen en een goede mix van huur- en koopwoningen: het is mogelijk een wooncarrière te maken, de wijk biedt woningen voor zowel starters als mensen die een grotere woning willen.
- Er is voor zowel oud als jong een passend voorzieningenniveau.
- Mooi groen in de wijk: Plein 1943 en Dakpark, dat niet alleen groen biedt, maar ook een levendig centrum waar uitgaan en winkelen hand in hand gaan.
- Het rustige stedelijke karakter van de wijk is verder versterkt en de herstructurering is doorgezet in Tussendijken en afgerond in Bospolder.
- De markt op het Grote Visserijplein blijft beeldbepalend. Ze staat symbool voor het gevarieerde karakter van de wijk en biedt voor elk wat wils.
- De buitenruimte is aantrekkelijk en geschikt voor kinderen om er veilig en stimulerend in te kunnen spelen, inclusief de speeltuinen en de schoolpleinen.
- De plannen om de Mathenesserdijk en Spangensekade te herstructureren zijn ontwikkeld en uitgevoerd.

Werken, leren en opgroeien

De werkloosheid in Bospolder ligt iets lager dan het gemiddelde van Delfshaven, het aantal huishoudens onder de armoedegrens is iets hoger dan gemiddeld. Het inkomen ligt op het gemiddelde van Delfshaven, wat lijkt te wijzen op een scheiding in de wijk tussen lage en hoge inkomens. De sociale cohesie is laag, een aantal straten daargelaten. De economische bedrijvigheid zit vooral in groothandel, detailhandel, horeca en dienstverlening, maar vertoont in zijn geheel een dalende tendens. De meeste ondernemers bevinden zich in de twee winkelstraten: Schiedamseweg en Spanjaardstraat. Een extra impuls is hier noodzakelijk.

De sociaaleconomische positie van Tussendijken is zwak en het gemiddelde inkomen ligt onder dat van Delfshaven. Ook andere indicatoren als werkloosheid en armoede laten zien dat Tussendijken onder het gemiddelde scoort.

FEITEN EN CIJFERS

- Van de ingeschreven niet-werkende werkzoekenden in Bospolder heeft 38% en in Tussendijken 41% alleen de lagere school doorlopen.
- Voor HBO /WO liggen deze percentages voor de twee wijken respectievelijk op 6% en 5%.
- In Bospolder ligt het percentage mensen met een uitkering op 14%, in Tussendijken op 15% (stedelijk 9%)

AMBITIE

De deelgemeente wil werkloosheid en armoede terugdringen door de vaardigheden van bewoners te vergroten (Leerwerkplaats). Ook het aantal jongeren dat kansarm opgroeit, is sterk afgenomen. Alle jongeren hebben een startkwalificatie, of hebben een nieuwe kans gekregen via Nieuwe Kans of ander-soortige opleidingstrajecten. De ontwikkeling van het Dakpark kent een economische component, die een stevige impuls aan de wijkeconomie kan geven. Het Dakpark kan fungeren als een vliegwiel: zowel voor de fysieke ruimte, het groen als voor de bedrijvigheid en de werkgelegenheid.

Het vrouwencentrum en de uitbouw van de Meidenvilla zorgen ervoor dat de economische en sociale positie van vrouwen en meiden en dus indirect van hun kinderen verbeterd is.

Integratie

De verscheidenheid in de wijk Bospolder wordt geroemd, maar tegelijkertijd wordt geconstateerd dat het gevaar dreigt dat de buurt te sterk verdeeld raakt langs de scheidslijnen van leeftijd, sociaaleconomische positie en etniciteit. Datzelfde geldt ook voor Tussendijken, waarbij moet worden opgemerkt dat er in de wijk een goede structuur van sociale voorzieningen is en dat er tamelijk veel zelforganisaties en bewonersgroepen actief zijn.

AMBITIE

Bospolder-Tussendijken kent een gemengde bevolking en in de wijken wonen de diverse bevolkingsgroepen harmonieus met elkaar samen. De sociale cohesie is verbeterd. Zowel voor jongeren als ouderen is er een passend aanbod van voorzieningen.

Om te kunnen integreren en mee te kunnen draaien in de samenleving hebben de extra investeringen in armoedebestrijding hun effect. Het sociaal isolement, met name onder ouderen, is afgenomen. Investerings in mantelzorg en maatschappelijke hulpverlening voor ouderen zorgen ervoor dat zij langer zelfstandig en menswaardig van hun oude dag kunnen genieten.

Veiligheid

Uit de cijfers blijkt dat Bospolder relatief veilig is. Er bestaat nog steeds drugsgelateerde overlast, maar die is verspreid door de wijk. In Tussendijken is de veiligheidsindex instabiel. Hij schommelt rond het gemiddelde van de deelgemeente: 6.0. Hier zijn wel degelijk gevoelens van onveiligheid, waarbij het vooral draait om (jeugd)overlast en geweld.

FEITEN EN CIJFERS

- In het jaar 2006 werden in Bospolder 9 en in Tussendijken 7 hennepkwekerijen ontruimd.
- Het aantal belwinkels in Bospolder bedraagt 2% van het winkelbestand, in Tussendijken is dat zelfs 4%.

AMBITIE

Bospolder-Tussendijken wordt een wijk waarin het rustig en veilig wonen is. Waar geen overlastgevende groepen jongeren zijn, zodat een ieder prettig naast en met elkaar woont.

VOORGENOMEN PLANNEN VOOR BOSPOLDER-TUSSENDIJKEN

Wonen

- Bij het realiseren van het Dakpark moet de sociale component een integrerend onderdeel zijn. Bewoners moeten een rol krijgen in het beheer
- Afmaken herstructurering Tussendijken inclusief het aanpakken van de buitenruimte.
- Aanpassen buitenruimte voor jeugd
- Opknappen vier schoolpleinen, waardoor ook voor de buurt meer speelruimte ontstaat, uitbreiden Duimdrop
- Opwaarderen Schiedamseweg
- Integrale aanpak Mathenesserdijk/Spangensekade

Werken

- Er komt een Vrouwenempowermentcentrum dat vrouwen in staat stelt duurzaam met elkaar in contact te komen en waar zij kennis en vaardigheden opdoen
- Leerwerkplaats voor sociale activering, ontplooiing en begeleiding
- Nieuwe Kans voor jongeren
- Opleidingen voor jongeren zoals praktijkleercentra en stages

Leren en opgroeien

- Uitbouw concept Meidenvilla: activiteiten voor en door meiden
- Ruimte voor stageplaatsen en leerwerkactiviteiten als onderdeel van het dagelijks beheer in het Proefpark:
 - experiment proefpark
 - budget voor dakpark
 - ontwikkelen maatschappelijke en sociale functies
- JKZ extra inzet waaronder VVE-programma's
- Aanpassen en verbeteren speeltuinen
- Wijkprogrammering: extra activiteiten binnen en buiten voor jeugd
- Uitbreiding gezinscoaches en outreachend jongerenwerk

INTEGRATIE

- Investeren in wijkvoorzieningen (zoals buurthuizen en sportaccommodaties)
- Theater voor, door en over de buurten en de bewoners
- Emancipatie en integratie met als vindplaats een zelforganisatie: het vormt een leidraad in de aanpak van de Delfshaven. Door de zelforganisatie te verbinden aan professionals wordt een voorwaarde geschapen voor het principe 'verbinden en vooruitkomen'. Zelforganisaties en professionele welzijnsorganisaties kunnen een belangrijke rol spelen in de buurt. Bij het organiseren van straatactiviteiten, het opzetten van een WMO-informatiepunt, huiswerkbegeleiding, surveillance in speeltuinen.
- Extra inzet sociale cohesie door bijvoorbeeld Mensen maken de Stad
- Maatschappelijke hulpverlening, mantelzorg en doorbreken sociaal isolement ouderen
- Projecten rondom voorlichting en hulp bij armoedebestrijding

Prioriteiten deelgemeente uit de Kadernota 'Prioriteit in de Wijk'

- Bestrijden armoede en werkloosheid, vergroten vaardigheden
- Emancipatie, versterken zelforganisaties en sociale cohesie
- Ontwikkelen Dakpark met fysieke, sociale en economische component, wederzijds profijt
- Afmaken herstructurering

Middelland, grenzend aan het centrum van Rotterdam, is een levendige wijk. De Middellandstraat is een voortzetting van de Kruiskade, in Rotterdam ook wel 'China Town' of 'Derde Wereld Boulevard' genoemd vanwege het grote aantal Chinese en Surinaamse winkels. De bebouwing in Middelland is gevarieerd door het stratenpatroon waarin grote en kleine straten elkaar afwisselen. Die diversiteit in woninggrootte zorgt ervoor dat verschillende bevolkingsgroepen door elkaar heen wonen. Middelland herbergt een grote groep hoog opgeleiden met een hoog inkomen en een nog groter aantal mensen met een laag opleidingsniveau die in armoede leven. Dat maakt Middelland tot een typisch grootstedelijke, wijk. De variatie in bevolkingssamenstelling draagt overigens bij aan de aantrekkelijkheid van de wijk. Met 11.300 inwoners hoort Middelland bij de grotere wijken van Delfshaven. De bevolkingsdichtheid is hier het hoogst.

Wonen

Een derde van de woningen in Middelland is van voor 1906, een veel hoger percentage dan in de andere wijken van Delfshaven. Opvallend is ook het hoge percentage bewoning door eigenaars. Dat neemt overigens niet weg dat verhuur door particulieren tot situaties als overbewoning en illegale logementen leidt. Wat betreft de waarde van de woningen is sprake van een tweedeling; het verschil in WOZ-waarde tussen koop- en huurwoningen is groot.

FEITEN EN CIJFERS

- Een derde van de woningen in Middelland is van voor 1906 (Delfshaven 8%)
- 12% van de woningen heeft een WOZ-waarde hoger dan € 170.000
- 35% van de woningen heeft een waarde lager dan € 107.000
- 43% van de woningen is in handen van corporaties

AMBITIE

Middelland is een wijk met een stedelijk karakter die zowel wat betreft ambities van de bewoners als het voorzieningenniveau nauw verbonden is met het Centrum. Het aandeel particulier woningbezit is gestegen. Er is sprake van een grote diversiteit in het woningbestand, oud en nieuw, duurder en goedkoper, huur en koop. De bewoners zijn gesteld op het stedelijk karakter. Rust en groen zijn niet de redenen waarom men in Middelland wil wonen: het gaat hier meer om het aanbod van winkels, cultuur en horeca. De buitenruimte is aantrekkelijk gemaakt voor kinderen en jongeren: het Branco van Dantzigpark, Aleidisbuurt, J. de Vouplein, Middellandplein en het Dierenlandje. Als het gaat om vrijetijdsbesteding maken de bewoners net zo gemakkelijk gebruik van voorzieningen in de eigen wijk als in het Nieuwe Westen.

Werken, leren en opgroeien

De tweedeling op het gebied van wonen weerspiegelt zich ook in het opleidingsniveau en de werkgelegenheid. Ongeveer een derde van de bewoners in Middelland heeft wetenschappelijk onderwijs of een hbo-opleiding gevolgd. Daar staat tegenover dat meer dan de helft een laag of geen opleidingsniveau heeft. In de bedrijvigheid draait het vooral om detailhandel en horeca, gentrification. De Nieuwe Binnenweg is het belangrijkste winkellint maar kent twee gezichten: het oostelijk deel is verloederd en heeft te maken met leegstand, eenzijdige branchering en veel wisseling van ondernemers. Het westelijk deel biedt een aantrekkelijke verzameling winkels.

FEITEN EN CIJFERS

- 30% van de bevolking is hoog opgeleid
- 8% van de bevolking heeft geen opleidingsniveau
- 32% van de ouders heeft alleen basisonderwijs gevolgd (Rotterdam 26%)
- 12% van de bewoners heeft een bijstandsuitkering (Delfshaven 13%)
- Van de ingeschreven niet werkende werkzoekenden is 8% autochtoon (Delfshaven 9%)

AMBITIE

Het winkelaanbod (en bijbehorende werkgelegenheid) op de Nieuwe Binnenweg en de Middellandstraat is kwalitatief goed. Voor zowel de dagelijkse boodschappen als voor winkels met een bovenwijkse aantrekkingskracht kunnen hier terecht. De Nieuwe Binnenweg sluit goed aan bij het Centrumdeel en kent hetzelfde type winkels en horeca. Ook de uitstraling is identiek dankzij brede stoepen, straatmeubilair en een goede verlichting. Aandacht is er ook voor gentrification in de winkelstraat.

De ontwikkeling van het Erasmus Medisch Centrum heeft een positief effect op de wijk economie. Congresbezoekers en jonge (buitenlandse) studenten brengen hun vrije tijd door in Middelland en vinden daar passende winkels en horeca. Voor hen zijn ook short stay faciliteiten gemaakt in panden die nu nog dak- en thuislozen herbergen.

Het opleidingsniveau is verbeterd dankzij de investeringen van de afgelopen jaren in een passend aanbod voor zowel jongeren als een specifiek aanbod voor vrouwen en volwassenen. Het bedrijfsverzamelgebouw voor startende ondernemers heeft een vliegwielen effect: de bedrijvigheid in dit gebied en daarmee de werkgelegenheid is toegenomen.

Integratie

In 2002 was 62% van de bewoners tevreden met de eigen buurt. In 2004 was dit percentage naar 72% gestegen. Er zijn in Middelland een groot aantal organisaties van bewoners. Bijna elke straat kent een straatvertegenwoordiging. De meeste van deze bewonersgroepen organiseren activiteiten. Zo is er ook een groot aantal straten met straatagenda's van het project 'Mensen maken de stad'.

In het naastgelegen Nieuwe Westen zijn veel minder van dit soort activiteiten en initiatieven. Dit illustreert dat er in Middelland bewoners zijn die trots zijn op hun wijk en er graag wat voor doen. Uit de sociale rompindeks blijkt dat ook: een kleine 30% van de bewoners participeert in de wijk. Dat is veel vergeleken met overige wijken in Delfshaven. De wijken ten westen van de Schie kennen circa 15% participatie van bewoners (Spangen is een uitzondering: daar participeert 20%). Het Nieuwe Westen kent ongeveer 25% participerende bewoners.

FEITEN EN CIJFERS

- In Middelland is 30% van de ouders hoog opgeleid. Bijna de helft van de ouders heeft een laag opleidingsniveau (46%). 8% van de ouders heeft helemaal geen opleiding. Dit houdt in dat er in Middelland qua opleidingsniveau niet echt een middengroep aanwezig is.
- Er is sprake van een tweedeling in de wijk. Er zijn kinderen die opgroeien in rijkdom (zowel qua middelen als opleiding) maar er zijn ook kinderen die deze gunstige omstandigheden niet hebben.
- Ook voor jongeren boven de 12 jaar is het aanbod van voorzieningen in de wijk beperkt.
- Middelland is in sociaal opzicht een sterke wijk. De score op de sociale rompindeks is goed, zowel ten opzichte van andere wijken in de deelgemeente als stedelijk. Met het Nieuwe Westen bevindt Middelland zich in de top 20 van Rotterdam

AMBITIE

De nieuwe bewoners integreren soepel in de wijk, mede dankzij de goede organisatiegraad.

Om te kunnen integreren en mee te kunnen draaien in de samenleving hebben de extra investeringen in armoedebestrijding hun effect. Het sociaal isolement, met name onder ouderen, is afgenomen. Investerings in mantelzorg en maatschappelijke hulpverlening voor ouderen zorgen ervoor dat zij langer zelfstandig en menswaardig van hun oude dag kunnen genieten.

Veiligheid

Hoewel voor de wijk in zijn geheel op het gebied van schoon en heel het afgesproken cijfer 4 wordt gehaald, zijn er grote verschillen tussen de gebieden. Delen van de Nieuwe Binnenweg en van wat kleinere straten die daar achter liggen scoren lager. Het aantal daklozen is de afgelopen jaren afgenomen wat een positief effect heeft gehad op de druk op straat.

Jeugdoverlast wordt in de wijk als knelpunt ervaren. Er worden door jongeren veel delicten gepleegd, ook buiten de wijk. De druk op de buitenruimte is groot,

FEITEN EN CIJFERS

- 23% van de bevolking van Middelland is jonger dan 20 jaar
- 7% van de winkels in Middelland staat leeg
- in 2006 werden in Middelland 11 hennepkwekerijen ontruimd

AMBITIE

Middelland is een grootstedelijke, dus dynamische, maar veilige wijk waar het prettig wonen en uitgaan is. De overlast door jongeren is teruggedrongen door verbetering van de buitenruimte, de extra investeringen in het activiteiten aanbod voor hen, het inrichten van jeugdaccommodaties, het verbeteren van hun vaardigheden en de aantrekkende wijk economie. De drugsoverlast op de 's-Gravendijkwal is aangepakt, overlastgevendende voorzieningen zijn teruggedrongen. De doelen op het gebied van schoon en heel worden gehaald.

VOORGENOMEN PLANNEN MIDDELLAND**Wonen**

- Aleidisbuurt, J. de Vouplein en Middellandplein herinrichten, uitgangspunt meer speelruimte voor de jeugd
- Integrale aanpak voor de Nieuwe Binnenweg door onder andere fysieke ingrepen, gentrification, uitstraling panden, het als aantrekkelijk verblijfsgebied inrichten, ondernemersondersteuning en branching, ook voor het Nieuwe Westen.
- Opknappen twee schoolpleinen, waardoor ook voor de buurt meer speelruimte ontstaat
- Opwaarderen winkelgebied Middellandstraat

Werken

- Opstarten Vrouwenempowermentcentrum, uitbouw Rosa-project.
- Leerwerkplaats voor sociale activering, ontplooiing en begeleiding
- Nieuwe Kans voor jongeren
- Opleidingen voor jongeren zoals praktijkleercentrum en stages
- Verbouwing wijkgebouw naar bedrijfsverzamelgebouw voor startende ondernemers inclusief ROS (opleiding en scholing)

Leren en opgroeien

- Het huidige jongeren centrum Frimangron een fysieke en inhoudelijke impuls geven. Zo wordt het een multifunctionele wijkvoorziening, ook voor de jeugd. Om kunst en cultuur bij de jeugd te stimuleren wordt het omgebouwd tot 'Kulturhus'
- Opstarten Meidenvilla
- Wijkprogrammering: activiteiten binnen en buiten voor jeugd
- JKZ: extra inzet waaronder VVE-programma's
- Uitbreiding gezinscoaches en outreachend jongerenwerk

Integratie

- Investeren in wijkvoorzieningen (zoals buurthuizen en sportaccommodaties)
- Extra inzet sociale cohesie door bijvoorbeeld Mensen maken de Stad
- Extra inzet maatschappelijke hulpverlening, mantelzorg en doorbreken sociaal isolement ouderen
- Projecten rondom voorlichting en hulp bij armoedebestrijding

Veiligheid

- Op de 's-Gravendijkwal wordt de drugsoverlast integraal aangepakt onder ander door meer toezicht

Prioriteiten deelgemeente uit de Kadernota 'Prioriteit in de Wijk'

- Terugdringen jeugdoverlast en bieden van perspectieven aan jongeren
- De Nieuwe Binnenweg als aantrekkelijk verblijfsgebied
- Behoud van actieve straatgroepen door m.n. zelfbeheer te stimuleren
- Opknappen 's-Gravendijkwal zodat deze geen drempel meer vormt naar het centrum

De wijk Delfshaven, bestaand uit Historisch Delfshaven en het Coolhaveneiland, is het centrum van de voorzieningen in de gelijknamige deelgemeente. Dat heeft te maken met de bijzondere combinatie van drie belangrijke elementen: het gebied Historisch Delfshaven met zijn musea, galeries en uitgaansgelegenheden, het oostelijk deel van Coolhaveneiland waar een groot aantal culturele voorzieningen van stedelijk belang zijn geconcentreerd, en het buitendijks gelegen Lloydkwartier, waar zich een grote concentratie bevindt van creatieve bedrijvigheid (radio, tv, film, ontwerp), onderwijs en horecavoorzieningen van hoog niveau. Door deze unieke combinatie is dit het gebied met het meeste economisch potentieel.

Naast al deze bedrijvigheid is Delfshaven ook een woonwijk die over het geheel een positief beeld laat zien, maar waar tegelijkertijd sprake is van een aantal verloederde buurten en sociaaleconomische problemen. De woningvoorraad biedt evenwel kansen om grote stappen vooruit te maken.

De leeftijdsopbouw op het Coolhaveneiland kent een bijzonderheid: de meeste inwoners vallen in de leeftijdscategorie 20 tot en met 33 jaar. Dit komt door het grote aantal studenten en starters op de woningmarkt. In tegenstelling tot de rest van de deelgemeente zijn er daarom minder jongeren van onder de 20 jaar. Dit komt terug in een relatief laag geboortecijfer van 13%. Hierbij hoort een hoog verhuiscijfer: relatief veel mensen verhuizen van en naar Coolhaveneiland. De buurt kent veel doorstroom van bewoners wat ten koste kan gaan van de sociale cohesie omdat sociale verbanden tijd nodig hebben om te ontstaan.

Een opvallende groep in Delfshaven zijn de studenten en starters op de woningmarkt (één zesde van het aantal inwoners). Studenten en starters gebruiken Coolhaveneiland vooral als springplank voor hun wooncarrière buiten Delfshaven. De uitvoering van de Ontwikkelingsvisie Coolhaveneiland moet er onder andere toe leiden dat dit gebied aantrekkelijk blijft voor deze groepen.

De inwoners van Delfshaven zijn volgens de gezondheidsenquête van de GGD over het algemeen gezonder dan in de andere wijken van Delfshaven. Een verklaring hiervoor kan de relatief jonge leeftijdsopbouw zijn.

EXTRA KANS: KUNST EN CULTUUR

Delfshaven heeft veel te bieden op het gebied van kunst en cultuur. Vaak gaat het om bovenwijkse voorzieningen. Dat zou men kunnen bestempelen als zwakte, maar ook als een kans, als een versterking van de infrastructuur van de wijk. Kunst kan gebruikt worden om mensen te binden en discussies te ontlokken. Met cultuur laat je iets van je zelf zien aan anderen. Dat gebeurt nu al in het Hiphophuis, het Lokaal Cultuur Centrum (LCC), het World Music Dance Centre (WMDC) en Punt 5. Maar de aanwezigheid van kunst- en cultuurvoorzieningen kan ook een impuls geven aan de wijk economie. Bij het grijpen van deze kansen stelt de deelgemeente de belangen van de huidige bewoners voorop. In de Jeugd Kansen Zone en de brede school worden bijvoorbeeld kunst- en cultuurinstellingen betrokken bij de activiteiten.

Wonen

Veel woningbezit is wat betreft eigendom versnipperd, waardoor verschillen in onderhoud bestaan. Het relatief grote aantal particuliere verhuurders brengt het risico van illegale onderhuur en verloederding met zich mee. Het gebied rondom de Schoonderloostraat wordt gekenmerkt door goedkopere en slecht onderhouden huizen. Deze kleine buurt in Delfshaven kent de meeste sociale problemen van de wijk. Het gaat vooral om overlast en burengerucht.

Woonbron heeft een groot deel van de huurwoningen in Delfshaven in bezit, Stadswonen een kleiner deel. Stadswonen huisvest studenten en hoogopgeleide starters op de woningmarkt en streeft ernaar om het hele oostelijke gedeelte in haar bezit te krijgen en toe te voegen aan de zogenaamde “Kennisas” van Rotterdam. Het gebied tussen de Willem Buytewechstraat en de Coolhaven is voornamelijk particulier eigendom.

In het gebied bij de Stadswerf, het Compagniekwartier en het gebied naast de Machinistenschool zijn bouwprojecten gepland. De eerste twee hebben als doelstelling meer kapitaalkrachtige bewoners vast te houden, het derde is bedoeld om de doorstroming van studenten en daarmee het behoud van afgestudeerden mogelijk te maken.

FEITEN EN CIJFERS

- De woningen op het Coolhaveneiland bestaan voor circa 90% uit huurwoningen
- De woningen zijn aan de kleine kant: 68% heeft drie kamers of minder (Delfshaven 58%)
- De gemiddelde WOZ-waarde van koopwoningen is € 125.000, voor huurwoningen € 108.000.

AMBITIE

De fysieke ontwikkeling van Coolhaveneiland loopt samen op met de uitvoering van de Visie Coolhaveneiland. Historisch Delfshaven moet sterker verbonden worden met de ontwikkelingen op de Nieuwe Binnenweg. De Nieuwe Binnenweg en de Schiedamseweg vormen de route die zorgt voor aansluiting van Historisch Delfshaven op de rest van de deelgemeente en de stad. Beide elementen kunnen op elkaar inspelen omdat de aantrekkingskracht van beide gebieden op een ander vlak ligt. Historisch Delfshaven is vooral stedelijk en regionaal een plek waar je in je vrije tijd uitgaat, aantrekkelijk, met restaurants, theater, festivals. De winkelstraten hebben meer een deelgemeentelijke functie. De buitenruimte is aantrekkelijker gemaakt voor kinderen om er veilig te kunnen spelen, inclusief de schoolpleinen.

Werken, leren en opgroeien

Op het gebied van werkloosheid en inkomen staat Coolhaveneiland er in vergelijking met de rest van de deelgemeente relatief goed voor.

Het winkelaanbod in Delfshaven is beperkt. Er is één supermarkt. Bewoners zijn hierdoor voor veel van hun dagelijkse boodschappen gedwongen de wijk te verlaten. Voor niet-dagelijkse boodschappen bestaat geen aanbod. Horeca is dun gezaaid en eenzijdig in Delfshaven en geen van de bestaande gelegenheden is echt toegesneden op de aanwezige studenten en creatieve ondernemers. Hier staat tegenover dat er in de directe omgeving (Lloydkwartier en Historisch Delfshaven) een overvloedig aanbod van horeca is.

De bevolking op Coolhaveneiland is hoog opgeleid in vergelijking met de rest van de deelgemeente. Dit komt door het grote aantal studenten en hoogopgeleide starters in de wijk. Er is in Delfshaven een kinderdagverblijf / BSO, een basisschool, een school voor voortgezet onderwijs, een theaterschool, een dokter en een tandarts.

FEITEN EN CIJFERS

- Het werkloosheidspercentage is met 11% lager dan in de deelgemeente (13%) en ook het aantal WW-uitkeringen ligt lager dan in de rest van de deelgemeente. Dit neemt niet weg dat nog steeds 22% van de bewoners onder de armoedegrens leeft.
- 34% van de bevolking verdient tot 110% van het sociaal minimum.
- De inkomensspreiding op Coolhaveneiland is ruwweg hetzelfde als in de rest van de deelgemeente; 65% van de bewoners heeft een laag inkomen, 23% een middeninkomen en 11% een hoog inkomen.
- Het gemiddelde inkomen per bewoner en per gezin komt uit op € 11.000 en € 20.000.

AMBITIE

Praktisch alle jeugdigen en jongeren hebben een startkwalificatie en schooluitval komt niet meer voor. Er zijn voldoende voorzieningen voor de jeugd waardoor zij zich prima kunnen vermaken in hun vrije tijd, zowel op sportief gebied als op cultureel gebied. Specifiek voor meiden en vrouwen is er een Meidenvilla en een goed lopend vrouwenempowermentcentrum dat ook aansluiting heeft met de Brede Scholen in de wijk.

Integratie

Er is sprake van spanningen tussen de verschillende bevolkingsgroepen. Dit komt vooral tot uiting in het gebied rond het Heiman Dullaertplein. Toch zijn in dit gebied de meeste actieve bewoners te vinden, vaak actief in het project 'Mensen maken de stad'. Het meest westelijke gedeelte van Delfshaven: Kapi-teinsbuurt en omstreken, kent een goede sociale cohesie.

De bewonersparticipatie op het Coolhaveneiland ligt gemiddeld genomen erg laag. Delfshaven scoort als op een na slechtste op het onderdeel participatie in de sociale ROMP-index. Op andere indicatoren scoort Delfshaven echter weer een stuk beter. Dit leidt tot het vermoeden dat de geringe participatie vooral komt door het grote aantal inwoners in de leeftijdscategorie van 20 tot 33 jaar en de relatief korte duur van bewoning. Bewoners, bijvoorbeeld studenten, wonen te kort in de wijk om een band met elkaar en de buurt op te bouwen.

Woonbron heeft het ABCD-project opgezet om de bevolking te ondersteunen bij de ontwikkeling van sociale en economische projecten en initiatieven. In dit project doen ook de Rabobank en de deelgemeente mee. Bewoners hebben in dit verband diverse projecten ontwikkeld, waaronder het buurtouderproject en een computerclub met al 150 leden.

FEITEN EN CIJFERS

- Coolhaveneiland kent een andere samenstelling van bevolkingsgroepen dan de deelgemeente als geheel.
- Ongeveer 40% van de bewoners van Delfshaven is van Nederlandse afkomst, 12% van Surinaamse afkomst, 9% van Antilliaanse en 8% van Marokkaanse afkomst.

AMBITIE

Delfshaven kent een gemengde bevolking. In de wijk wonen bewoners van diverse pluimage op harmonieuze wijze samen. De wijk kan goed omgaan met het korte verblijf van studenten in haar midden. Er is een passend aanbod van voorzieningen voor jong en oud.

Om te kunnen integreren en mee te kunnen draaien aan de samenleving hebben de extra investeringen in armoedebestrijding hun effect. Het sociaal isolement, met name onder ouderen is afgenomen. Investerings in mantelzorg en maatschappelijke hulpverlening voor ouderen zorgen er voor dat zij langer zelfstandig en menswaardig van hun oude dag kunnen genieten.

Veiligheid

De veiligheidsindex heeft zich in 2006 niet positief ontwikkeld en zakte van 6,2 naar 5,9. Door een goed functionerend buurtouderproject is de jeugdoverlast de afgelopen jaren wel afgenomen. De jeugd verzamelt zich vooral op de pleinen van het Coolhaveneiland. De speelpleinen worden door verschillende groepen gebruikt, maar zijn slechts voor een leeftijdsgroep ingericht. Bewoners vragen dan ook om verschillende plekken voor verschillende leeftijdscategorieën.

FEITEN EN CIJFERS

- Vandalisme (15%) en drugsgelateerde delicten (4%) komen relatief veel voor ten opzichte van het gemiddelde van de deelgemeente (8 en 2%).
- Delfshaven kent vooral inbraken, dit betreft een uitwaaiing vanuit Bospolder via Historisch Delfshaven.
- In Delfshaven werden in 2006 tien hennepkwekerijen ontruimd.

AMBITIE

Delfshaven wil een veilige wijk worden en richt zich bij het realiseren daarvan op vier hoofdbieden: het terugdringen van jeugdoverlast, drugsoverlast en huiselijk geweld en het verhogen van de verkeersveiligheid. Bij de aanpak van de jeugdoverlast is het creëren van perspectief voor jongeren van de hoogste prioriteit, maar ook preventieve en repressieve maatregelen zoals het inzetten van een interventieteam zijn hierbij aan de orde. Interventieteams zijn ook al actief bij het ontruimen van hennepkwekerijen en illegale verblijfsinrichtingen. De komende jaren zet Delfshaven ook sterk in op het bestrijden van huiselijk geweld.

VOORGENOMEN PLANNEN DELFSHAVEN

Wonen

- Versnellen uitvoering buitenruimteprojecten Coolhaveneilandvisie.
- Opknappen twee schoolpleinen waardoor ook voor de buurt meer speelruimte ontstaat

Werken

- Uitbouw vrouwenempowermentcentrum
- Leerwerkplaats voor sociale activering, ontplooiing en begeleiding
- Nieuwe Kans voor jongeren
- Opwaarderen winkelstraten
- Versterken vrijetijdseconomie, Lloydkwartier, Historisch Delfshaven, Coolhaven

Leren en opgroeien

- Opleidingen voor jongeren zoals praktijkleercentra en stages
- Opstarten Meidenvilla
- Uitbouw creatief cluster voor jongeren, muziek, dans, kunst zoals project de Kweekvijver en het Hiphophuis
- Wijkprogrammering: extra activiteiten binnen en buiten voor jeugd
- JKZ: extra inzet waaronder VVE-programma's
- Uitbreiding gezinscoaches en outreachend jongerenwerk

Integratie

- Investeren in wijkvoorzieningen (zoals buurthuizen en sportaccommodaties met name voor jongeren)
- Asset Based Community Development, het ABCD-project, wordt in het kader van empowerment verder uitgebreid voor alle bewoners
- Uitbreiding gezinscoaches en outreachend jongerenwerk
- Extra inzet sociale cohesie door bijvoorbeeld Mensen maken de Stad
- Netwerken van zelforganisaties en bewoners (met ondersteuning van professionals) aan elkaar koppelen.

- Extra inzet maatschappelijke hulpverlening, mantelzorg en doorbreken sociaal isolement ouderen
- Projecten rondom voorlichting en hulp bij armoedebestrijding

Veiligheid

- Het aanpakken van overlast, niet alleen drugsgelateerde, maar ook veroorzaakt door burens

Prioriteiten deelgemeente uit de Kadernota 'Prioriteit in de Wijk'

- Realiseren creatief cluster
- Wederzijds profijt: zittende bewoners laten profiteren
- Verbinding Nieuwe Binnenweg–Schiedamseweg

Het Nieuwe Westen Noord (pc 3022)

onderdeel wijkactieplan Delfshaven

Rotterdam West

27

Het Nieuwe Westen is met 19.000 inwoners met afstand de grootste wijk van de deelgemeente. Dat zien we niet alleen terug in de grote verschillen binnen de wijk, de diversiteit van kenmerken, maar ook in de risico's en de kansen. Een tweede bepalend kenmerk van het Nieuwe Westen is de ligging. De wijk heeft een stedelijk karakter en grenst aan het centrum van Rotterdam. De sfeer is rustig, er is veel groen. De Aelbrechtskade langs de Schie vormt de grens van de wijk en is een aantrekkelijke wandel-, skate-, en fietsroute. De buitenruimte in Noord is beperkt, er ligt druk op. Jongeren, kinderen en ouderen willen er allemaal gebruik van maken. Dat kan leiden tot onwenselijke situaties waarin groepen daadwerkelijk met elkaar concurreren om de buitenruimte. Er wonen ruim 4.100 mensen in het Nieuwe Westen Noord, die de laatste jaren een opmerkelijke stijging in tevredenheid over hun wijk lieten noteren. Van 55% in 2002 naar 74% in 2005. Bijna 25% van de bewoners participeert in de buurt en er is een groot aantal straatgroepen actief.

Wonen

Het stratenplan van het Nieuwe Westen Noord geeft een afwisselend beeld te zien. Brede lanen met grote huizen die worden verbonden door smalle straten met kleinere woningen. In de WOZ-waarde van de huizen is dat beeld terug te zien. Opvallend is dat de WOZ-waarde in het Nieuwe Westen boven het deelgemeentelijk gemiddelde ligt en dat de verschillen tussen koop- en huurwoningen groot zijn. De woningvoorraad is over het algemeen goed op orde. Sinds 1990 is er veel gebouwd, maar ook in de periode daarvoor heeft er al stadsvernieuwing plaatsgevonden. Het Nieuwe Westen-Noord is fysiek opgeknapt door woningen uit blokken weg te halen op plekken waar sociaaleconomische en fysieke problematiek zich concentreerden.

In een aantal buurten is het stedenbouwkundige karakter voor verbetering vatbaar, met name in het gebied tussen Beukelsweg, Beukelsdijk en Essenburgsingel; het gebied rond de Gerrit van de Lindestraat en het gebied ten westen van de Pupillenstraat.

FEITEN EN CIJFERS

- 17% van de woningen in het Nieuwe Westen is van na 1990
- De WOZ-waarde ligt gemiddeld op € 126.419 (Delfshaven € 112.999,-)
- 52% van de woningen is in het bezit van een corporatie (Delfshaven 56%)
- 18% van de woningen is koopwoning (Delfshaven 18%)

AMBITIE

Het Nieuwe Westen kenmerkt zich door een grote verscheidenheid in cultuur, achtergrond, sociale status en inkomen. Het is een wijk waarin bewoners, jong en oud, op een respectvolle manier met elkaar omgaan. De buitenruimte gaat er op vooruit, er zijn meer voorzieningen voor kinderen én jongeren, die van een goede kwaliteit zijn. De begeleiding op de speelplaatsen gebeurt door zelforganisaties en actieve bewoners. Er zijn voldoende voorzieningen voor gezinnen met jonge kinderen. Op de Heemraadssingel is de woonfunctie versterkt.

Werken, leren en opgroeien

De nabijheid van het centrum is zichtbaar in het aantal voorzieningen. In verhouding met andere wijken is er veel detailhandel. Het gemiddelde huishoudinkomen in het Nieuwe Westen is hoog en ligt dicht in de buurt van dat van het centrum. Een ander opvallend gegeven is het opleidingsniveau: hoewel

het gemiddeld niet afwijkt van de deelgemeenten er een uitschieter in het percentage hoog opgeleiden is. Op sociaal economisch gebied is te constateren dat er in de wijk een aantal plekken zijn met een hardnekkige concentratie van problemen. Voorschoolse voorzieningen met name voor peuters zijn in onvoldoende mate aanwezig.

FEITEN EN CIJFERS

- Uit onderzoek blijkt dat 27% leerlingen van de basisschool last heeft van overgewicht, 39% kijkt meer dan 3 uur per dag naar tv en 71% geeft aan elke dag te ontbijten. 91% van de kinderen beschikt over een goede gezondheid.
- Het opleidingsniveau van de ouders is voor 37% laag. 10% geeft aan geen opleiding genoten te hebben. Het aantal eenoudergezinnen ligt op 15%.
- Gemiddelde huishoudinkomen is € 24.000 (Delfshaven € 22.000)
- 8% van de bewoners heeft een wetenschappelijke of Hbo-opleiding gevolgd
- 12% van de bewoners heeft een bijstandsuitkering

AMBITIE

De culturele diversiteit komt op de Nieuwe Binnenweg en de Vierambachtstraat tot uitdrukking in (specialistische) levensmiddelenwinkels, horeca en kledingwinkels. Rotterdammers weten dat ze in dit stukje Rotterdam terecht kunnen voor exotische artikelen. De verbinding van de Nieuwe Binnenweg met Historische Delfshaven en het Heemraadsplein komt ten goede aan de wijk economie (zie visie Nieuwe Binnenweg en plan van aanpak).

De leerwerkplaats voor volwassenen en het vrouwenempowermentcentrum zorgen voor meer hoger opgeleiden, waardoor ook de armoede teruggedrongen is en er minder mensen in een sociaal isolement verkeren. Specifiek voor meiden, zijn er Meidenvilla's waar activiteiten zijn die de zelfredzaamheid vergroten.

Integratie

De tevredenheid met de wijk is toegenomen. In 2002 was 55% tevreden met de buurt, in 2005 was dit 74%. Op de sociale rompinde van de gemeente Rotterdam scoort het Nieuwe Westen bovengemiddeld. Alleen Middelland scoort van de Delfshavense wijken beter.

Bijna een kwart van de bewoners participeert in de buurt. Er zijn dan ook een aantal grote en professioneel opererende bewonersorganisaties. Een aantal daarvan zijn laan- of straatgebonden. Naast deze organisaties kent het Nieuwe Westen ook migrantenorganisaties, waarvan kan worden gezegd dat ze min of meer 'naar binnen gekeerd' zijn. Ze zijn in staat voor de eigen belangen – straat of (migranten) groep – op te komen, maar slaan nauwelijks bruggen naar andere organisaties. Alleen wanneer er een gemeenschappelijk belang is, zoeken organisaties elkaar op.

AMBITIE

De bewoners van het Nieuwe Westen waarderen de diversiteit in hun wijk. Zij weten met verschillen om te gaan en realiseren zich dat culturele verschillen onlosmakelijk met hun wijk zijn verbonden en geen zwakte zijn, maar kracht. De bewoners zijn goed georganiseerd, vangen nieuwe bewoners goed op en dragen hun steentje bij aan het vervullen van wijkfuncties. Om te kunnen integreren en mee te kunnen draaien in de samenleving hebben de extra investeringen in armoedebestrijding hun effect. Het sociaal isolement, met name onder ouderen, is afgenomen. Investerings in mantelzorg en maatschappelijke hulpverlening voor ouderen zorgen ervoor dat zij langer zelfstandig en menswaardig van hun oude dag kunnen genieten.

Veiligheid

De veiligheidsindex van het Nieuwe Westen is gestegen van 5.2 in 2005 naar 5.4 in 2006. In het jaar ervoor was de index voor het Nieuwe Westen als enige wijk van deelgemeente Delfshaven gezakt. Dit werd vooral veroorzaakt door een toename in het aantal diefstallen, inbraken, geweldsmisdrijven (waaronder groepsverkrachtingen), vandalisme en meldingen van jongerenoverlast. Het Nieuwe Westen kent grote verschillen tussen dag en nacht. De nachtelijke activiteiten kunnen gepaard gaan met overlast (zoals drugs en / of prostitutie). Daarnaast heeft de leefstijl die hoort bij deze criminele activiteiten een grote aantrekkingskracht op jongeren.

In de deelgemeente Delfshaven bestaat een kwart van de delicten van jeugdigen uit overlast. In het Nieuwe Westen is dit percentage beduidend lager: 18%. Dit is wel 6% meer dan het stedelijke cijfer. Het Nieuwe Westen is een wijk waarin jeugdoverlast, net als in de rest van de deelgemeente, een grote rol speelt. De wijk wordt echter ook gekenmerkt door een aantal grote lanen waar de druk op de buitenruimte lager is. Dit zorgt ervoor dat in het cijfer van het Nieuwe Westen de jeugdoverlast lager is dan in de rest van de deelgemeente.

In het Nieuwe Westen doen politie en Stadtoezicht een experiment waarin de bewoners van een buurt zelf de inzet mogen 'inkopen'. Dit project, 'De Buurt Bestuurt', levert een positieve bijdrage aan de subjectieve veiligheidsgevoelens van de bewoners.

FEITEN EN CIJFERS

- De leegstand en belwinkels bedragen 5% van het totale winkelbestand
- In het Nieuwe Westen werden in 2006 17 hennepkwekerijen ontruimd, meer dan in enige andere wijk in Delfshaven.
- De veiligheidsindex in 2006 was 5,4

AMBITIE

Het Nieuwe Westen is een grootstedelijke, dus dynamische, maar veilige wijk waar het prettig wonen en uitgaan is. De overlast door jongeren is teruggedrongen door verbetering van de buitenruimte, de extra investeringen in het activiteitenaanbod voor hen, het inrichten van jeugdaccommodaties, het verbeteren van hun vaardigheden en de aantrekkelijke wijk economie. De doelen op het gebied van schoon en heel worden gehaald. Jongeren hebben startkwalificaties waardoor er geen animo meer is om het criminele pad op te gaan. Er zijn voldoende alternatieven en jongeren krijgen een tweede kans op het gebied van scholing, werk of stage.

VOORGENOMEN PLANNEN NIEUWE WESTEN NOORD

Wonen

- Spoorzoneontwikkeling
- Opknappen twee schoolpleinen, waardoor ook voor de buurt meer speelruimte ontstaat
- Integrale aanpak Essenburgsingel en Gerrit van de Lindenbuurt, aantrekkelijker buitenruimte, opknappen aangezicht woningen
- Opwaarderen winkelgebied Vierambachtsstraat

Werken

- Een goed uitgerust vrouwenempowermentcentrum door het verbeteren, uitbouwen en uitbreiden van Dona Daria
- Leerwerkplaats voor sociale activering, ontplooiing en begeleiding
- Nieuwe Kans voor jongeren
- Opleidingen voor jongeren zoals praktijkleercentra en stages

Leren en opgroeien

- Opstarten Meidenvilla
- Buurtsportvoorzieningen
- De buitenruimte wordt vooral voor jongeren in de leeftijd 12+ aantrekkelijker gemaakt
- Aanpassen verbeteren en speeltuinen
- Wijkprogrammering: extra activiteiten binnen en buiten voor jeugd
- JKZ: extra inzet waaronder VVE-programma's
- Uitbreiding gezinscoaches en outreachend jongerenwerk

Integratie

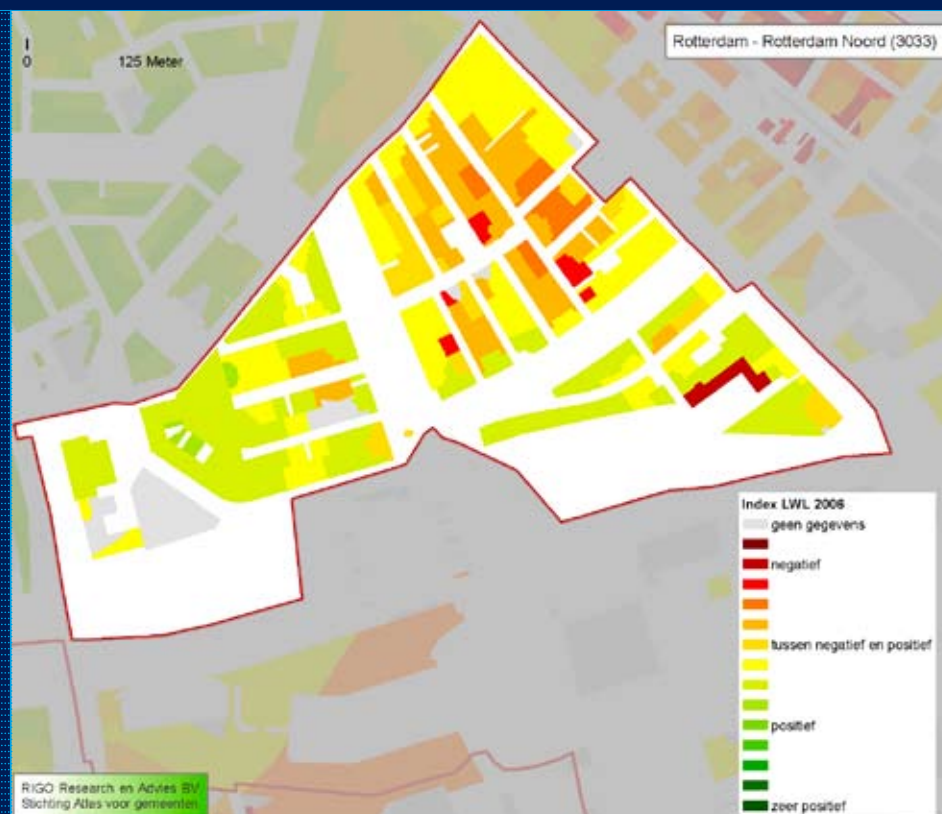
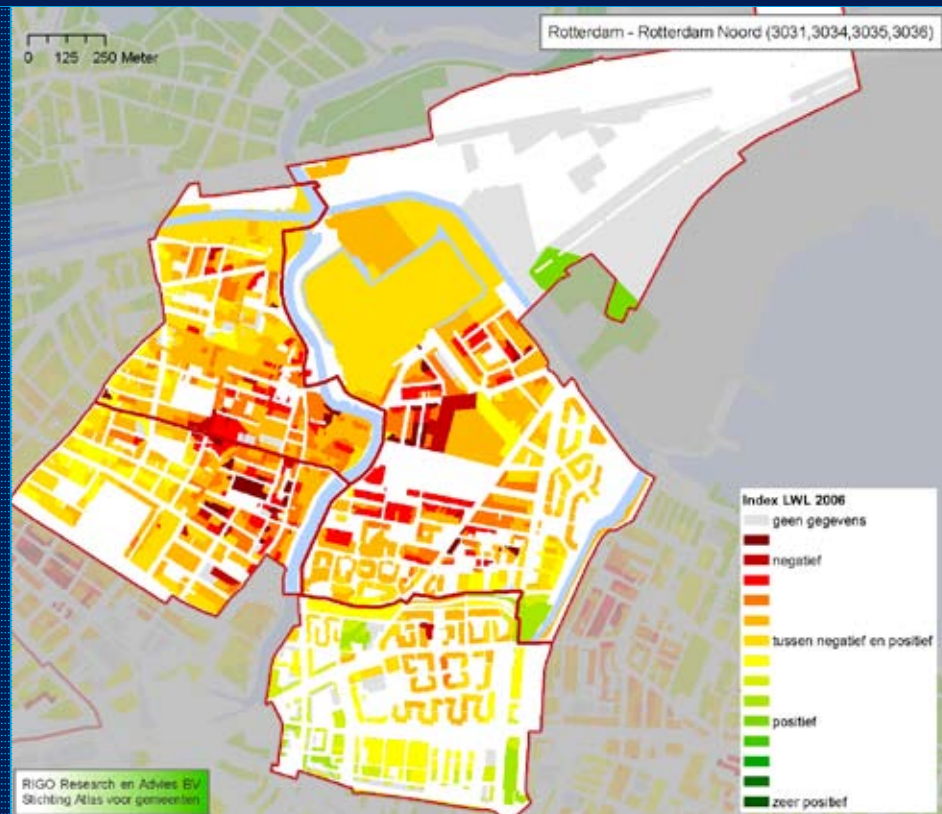
- Investeren in de bestaande sportvoorziening aan de rand van de 'stenen wijk' zodat deze een functie voor de buurt krijgt. Als broodnodige sportvoorziening voor de scholen in de wijk bijvoorbeeld of als thuisbasis voor wiksportverenigingen.
- Investeren in wijkvoorzieningen (zoals buurthuizen en sportaccommodaties, hier specifiek Westervoort)
- Extra inzet sociale cohesie door bijvoorbeeld Mensen maken de Stad
- Netwerken van zelforganisaties en bewoners (met ondersteuning van professionals) aan elkaar koppelen.
- Extra inzet maatschappelijke hulpverlening, mantelzorg en doorbreken sociaal isolement ouderen
- Projecten rondom voorlichting en hulp bij armoedebestrijding

Prioriteiten deelgemeente uit de Kadernota 'Prioriteit in de Wijk'

- Verbinding Heemraadsplein en Historisch Delfshaven met Nieuwe Binnenweg. Het uitvoeren van het tien puntenplan, inclusief het starten van een imagocampagne voor dit deel van de Nieuwe Binnenweg.
- Benutten van de mogelijkheden van zelfbeheer. Bewoners en zelforganisaties kunnen functies in de wijk vervullen.
- Terugdringen van jeugdoverlast; jongeren kansen bieden
- Aanpak Pupillenbuurt, Nieuwe Westen Noord en de Gerrit van de Lindenbuurt door armoedebestrijding en vergroting van veiligheid.

Rotterdam Noord

Oude Noorden Zuid 3035 – Oude Noorden 3036 – Rubroek 3031 – Crooswijk 3034
Provenierswijk 3033



Deelgemeente Noord bestaat uit zes wijken: Agniesebuurt, Bergpolder, Blijdorp/Blijdorpsepolder, Liskwartier, Oude Noorden, Provenierswijk. Het gebied telt ongeveer 50.000 bewoners met een grote diversiteit, zowel qua cultuur als afkomst. De variatie is terug te vinden in de soorten woningen; er zijn monumentale panden, huizen aan singels, studentenwoningen, nieuwbouw-, koop- en huurwoningen in vele soorten en maten. Ook de woonomgeving is zeer gemêleerd; het kan druk, vol, en levendig zijn, maar ook rustig, groen en ruim. Noord heeft smalle, drukke wegen, kronkelige straten, brede lanen, singels en vele pleinen. Deelgemeente Noord ligt tussen de Rotte en de Schie, rijksweg A-20 en de spoorrails. Door de centrale ligging is het gebied goed te bereiken. De grote diversiteit aan inwoners heeft ook tot gevolg dat er soms grote verschillen zijn binnen de deelgemeente in inkomens en opleidingsniveau. Ook de veiligheidsgevoelens van bewoners verschillen per wijk. De deelgemeente Noord is een bruisend en vitaal gebied met volop mogelijkheden voor innovatieve en creatieve mensen.

ONTSTAAN VAN DIT ACTIEPLAN

Dit Wijkactieplan is tot stand gekomen in samenwerking en overleg met corporaties, diensten en bewoners. In alle drie de wijken zijn bewonersavonden gehouden die een lijst van goede ideeën heeft opgeleverd. Deze ideeën staan per wijk/ thema opgesomd en zijn in de meeste gevallen verwerkt in het voorstel. Voor de wijk Oude Noorden zijn in een eerder stadium al bewoners en professionals betrokken voor het wijkactieprogramma Sociaal dat 1 mei 2007 is afgerond. Verder is er gebruik gemaakt van bestaande kaders zoals de WVAP's, bestuursvisie en bestuursprogramma.

Met 17.518 inwoners is het Oude Noorden de grootste wijk binnen de deelgemeente Noord. Het Oude Noorden is een levendige, bruisende woonwijk, met veel variatie. Jong, oud, rijk, arm, studenten, acteurs, kunstenaars, ondernemers en winkeliers wonen en werken naast en met elkaar in een klein gebied. In het Oude Noorden zijn veel winkels, horecagelegenheden en kleine bedrijfjes te vinden, met name aan de Noorderboulevard, de Benthuiserstraat, de Bergweg en het Zwaanshals.

Veel groen heeft de wijk op het eerste gezicht niet, maar verrassend zijn de vele groene binnenterreinen, die omzoomd zijn met woningen. Er zijn veel pleinen met een eigen sfeer waar mensen graag komen. Er wordt door woningbouwcorporaties hard gewerkt om het woningaanbod gevarieerder te maken, echter in 2005 was het totale aanbod huurwoningen in het Oude Noorden nog altijd flink hoger dan het stedelijk gemiddelde. Ook ligt de gemiddelde economische waarde van de woningen lager dan het stedelijk gemiddelde. In het Oude Noorden zijn drie corporaties actief (Com-wonen, WBR en PWS).

AGNIESEBUURT

De Agniesebuurt, de kleinste wijk van de deelgemeente Noord, telt 4.300 inwoners en is qua problematiek vergelijkbaar met het Oude Noorden. De stadsvernieuwing heeft haar stempel op de buurt gedrukt. Wie nu door de Agniesebuurt loopt, ziet dat er veel huizen zijn gerenoveerd. Er zijn veel eenpersoonshuishoudens. Maar er wonen ook veel (jonge) kinderen in de wijk. En het zijn de jongeren die het straatbeeld bepalen. Reden daarvan is het in de wijk aanwezige Technicon-complex; een gebouw waarin een aantal opleidingen is gehuisvest die dagelijks ruim 10.000 jongeren trekken. Ook het karakteristieke Heliportgebied hoort bij de wijk. De Hofpleinlijn, die dwars door de wijk loopt, trekt een opvallende lijn. In een aantal spoorbogen van de lijn zijn bijzondere winkels en bedrijven ondergebracht. Zoals gebruikelijk in de reguliere systematiek in de deelgemeente Noord wordt de Agniesebuurt verwerkt in de voorstellen voor het Oude Noorden.

Wonen

Het Oude Noorden is een levendige wijk met veel potentie en kansen. Delen van het Oude Noorden zijn al flink onder handen genomen en de wijk heeft op sommige plekken een beduidend betere uitstraling gekregen. Er zijn een paar mooie pleinen en een aantal woningen is in oude staat opgeknapt. Om van de wijk een krachtwijk te maken zullen zowel het Oude Noorden als de Agniesebuurt nog een flinke slag moeten maken. Dat kan door de aanleg van meer groen, door het centraal gelegen Noordplein aan te pakken en door het winkelgebied aantrekkelijker te maken. Er zijn vier gebieden in het Oude Noorden waar goede kansen liggen als het om de woonomgeving gaat:

1. Het gedeelte van het Oude Noorden waar tijdens de stadsvernieuwing 4 woonblokken per 200 meter zijn gebouwd in plaats van 3 (het 4-slagdeel). De woningdichtheid is hoog en er is te weinig openbaar groen. Er ligt al lange tijd een politieke wens om meer groen te creëren in de wijk. De huidige woningvoorraad (sociale gestapelde woningbouw) is eenzijdig. 90% van de huizen is in het bezit van corporaties. Het hierdoor grote aandeel lagere inkomensgroepen verklaart deels de sociale problematiek. Mensen die een stap in hun wooncarrière willen zetten, trekken nu de wijk uit.

2. De pleinen in het Oude Noorden zijn nog niet allemaal voldoende kwalitatief ingericht en onvoldoende toegespitst op de diverse doelgroepen. Er is een aantal goede voorbeelden zoals Brancoplein, Pijnackerplein en Zwaanshalspark. Andere pleinen doen nog erg stenig aan en geven alleen al daardoor een onprettig en soms zelfs onveilig gevoel.
3. Noordplein: door zijn ligging het visitekaartje van Noord. Het wordt nu onvoldoende benut en heeft geen aantrekkelijke buitenruimte. Er is voldoende budget beschikbaar voor een ondergrondse parkeergarage, maar geen financiering om ook het plein zelf en de directe omgeving aan te pakken. Er zijn al inspanningen om kwalitatief betere horeca te trekken. Ook de gevelwanden zouden aangepakt moeten worden.
4. De wijk heeft een mooi groot winkelgebied met een uitstraling op de hele wijk. Corporaties hebben fors geïnvesteerd in met name het Zwaanshals. Maar er is een lange adem nodig om de juiste ondernemers naar het gebied te lokken. Zelfs na de fysieke investeringen heeft het gebied nog een grote leegstand. (Zie ook onder thema werken)

CIJFERS EN FEITEN

- 10 % van de woningen is in particulier bezit (27 % Rotterdams gemiddelde)
- 16 % van de woningen is overbewoond (9 % Rotterdams gemiddelde)
- 2,5 % eengezinswoningen (23 % Rotterdams gemiddelde)

WAT WILLEN BEWONERS?

- Noordplein aantrekkelijker maken, maar geen parkeergarage onder het plein.
- Corporaties aanspreken op de leefbaarheid in de wijk.
- Aantrekken nieuwe ondernemers/meer variatie.
- Afvalcontainers plaatsen in de wijk (Oude Noorden is een van de laatste 'zakkenwijken' in Rotterdam).
- Buitenruimte aantrekkelijker maken (o.a. de Rottebuurt) door bijvoorbeeld bloembakken.
- Fietstrommels plaatsen in de wijk.

AMBITIES

- Beter benutten pleinen
- Aanpak gezichtbepalende Zaagmolenstraat
- Gedrag bewoners buitenruimte aanpakken
- Meer openbare ruimte, verminderen rommeligheid
- Aanpak Noordplein
- Behouden bomen Schoonoordstraat
- Aanpak Tollenstraat

Werken

Het Oude Noorden kent een relatief hoge werkeloosheid. Een van de kansen om te benutten is de aantrekkingskracht die het Oude Noorden heeft op kunstenaars. Bovendien kent de wijk bijzonder veel kleine en een aantal grote ondernemers. De wijk heeft een viertal grote en karakteristieke winkelstraten die een belangrijke rol kunnen spelen in het bieden van stageplekken en werkgelegenheid. Analyse van armoede en werkeloosheid komt neer op een te laag opleidingsniveau en te veel negatieve beeldvorming. Dit leidt vervolgens tot weinig participatie in en betrokkenheid bij de samenleving. Bovendien is voor veel jongeren een beperkende factor dat zij geen verklaring van goed gedrag kunnen krijgen en daardoor moeilijk aan een baan kunnen komen. Inzet is nodig op meer scholing, betere ondersteuning en vergroten van het zelfvertrouwen. Goede rolmodellen (inclusief de ouders) en het wegwerken

van een taalachterstand zijn een eerste vereiste. Ook de levensstijl moet aangepakt worden met name gericht op het (imagogedreven) bestedingspatroon van jongeren. Verder moeten jongeren begeleiding krijgen in hoe ze binnen hun mogelijkheden meer kunnen participeren in de samenleving.

FEITEN EN CIJFERS

Het Oude Noorden steekt ongunstig af ten opzichte van de deelgemeente Noord en de stad Rotterdam als het gaat om het gemiddelde huishoudinkomen: € 21.000 per jaar (Noord: € 23.000 en Rotterdam € 24.000). Er zijn 23 % huishoudens onder de armoedegrens (Noord 17 %; Rotterdam 15 %) en 6 % hoge inkomens (Noord 10 %, Rotterdam 12 %).

Van de 1574 jongeren tussen de 17 en 23 jaar in Noord zijn er 323 (bijna 1:5) die geen startkwalificatie hebben en ook niet schoolgaand zijn. (Zie ook thema leren.)

WAT WILLEN BEWONERS?

- Jongeren zonder baan aan het werk helpen in de wijk en voor de wijk.
- Ondernemers in de wijk stimuleren om meer stageplekken te creëren.
- Betere randvoorwaarden creëren voor het aantrekken en behouden van goede ondernemers en investeren in de uitstraling van de winkels.

AMBITIE

- Verbetering van de ondernemerskwaliteit en aantrekken van nieuwe ondernemers
- Bewoners activeren richting werk of sociale werkzaamheden
- 1-oudergezinnen waarvan de ouder werkt of gaat werken extra ondersteuning bieden

Leren en opgroeien

Veel gezinnen in het Oude Noorden kampen met diverse grote en complexe problemen (sociaal, economisch en medisch) waardoor ouders niet in staat zijn hun kinderen een warme en veilige thuissituatie te bieden waarin duidelijke grenzen worden aangegeven. Dit is de basis van het probleem. Door de verschillende instanties wordt te weinig gezamenlijk opgetrokken, er wordt te veel geredeneerd vanuit de eigen organisatie. Er is een tekort aan kwaliteit, continuïteit en betrokkenheid. Een ander aandachtspunt is dat het aanbod van opvoedondersteuning niet altijd aansluit op de behoeften van ouders en te hoogdrempelig is.

De komende periode is er veel directe en indirecte aandacht voor de jeugd. De scholen moeten 'parels van de wijk' worden. Het concept van de Kindvriendelijke Wijk wordt uitgewerkt. De Erasmusbuurt (in het Oude Noorden) wordt een pilotgebied en moet in 2010 een kindvriendelijke buurt zijn. Achterstanden moeten worden weggewerkt zodat iedereen gelijke kansen krijgt. Dit geldt ook voor taalachterstanden bij jong en oud. Een grotere betrokkenheid van ouders bij de scholen vergroot de kansen voor kinderen en jongeren.

FEITEN EN CIJFERS

Helaas zijn er geen cijfers beschikbaar op wijkniveau over het aantal inwoners met een taalachterstand. Van de 1574 jongeren tussen de 17 en 23 jaar in Noord hebben er 323 geen startkwalificatie en gaan niet naar school. (Zie ook thema werken)

WAT WILLEN BEWONERS?

- Maatschappelijke stage voor bewoners die onvoldoende Nederlands spreken (naast hun taal cursus).
- Professionele huiswerkbegeleiding

AMBITIES

- Taalachterstanden wegwerken onder meer door huiswerkbegeleiding
- Kindvriendelijke wijk realiseren in Erasmusbuurt

Integratie

Het Oude Noorden is een gemengde wijk met veel potentie maar de contacten tussen bewoners zijn gering. De drempels om met elkaar in contact te komen zijn (te) hoog en de individualistische samenleving speelt ook een rol. Angst voor het onbekende en onveiligheidsgevoelens zijn waarschijnlijk een onderliggende factor. Verder is in sommige gevallen het cultuurverschil en/of de persoonlijke sociaal/economische problematiek een belemmerende factor. Verbetering van de sociale cohesie op straat- of buurtniveau zal hoogstwaarschijnlijk ook de algemene betrokkenheid bij de buurt verhogen.

Het streven is dat meer inwoners in het Oude Noorden verantwoordelijkheid nemen als kostwinner, bewoner en ouder. Binding tussen mensen en tussen de verschillende bevolkinggroepen moet worden versterkt. Bewoners in Noord moeten trots kunnen zijn op hun eigen straat, buurt en wijk. Een trotse bewoner is meer betrokken, zal zich meer verantwoordelijk voelen voor de buitenruimte en de burens beter kennen. De deelgemeente wil mensen in staat stellen om als actief burger mee te doen.

WAT WILLEN BEWONERS?

- Meer contacten tussen bewoners door van 't Klooster weer een een bruisende plek in de wijk te maken (voor alle leeftijden).
- Meer betrokkenheid bij de wijk door bestaande evenementen beter te benutten (zoals Kerst, Ramadan of avondvierdaagse).
- Meer betrokkenheid bij de wijk door bestaande gebouwen zoals schoolgebouwen beter te benutten (voor kleinschalige cursussen bijvoorbeeld).

AMBITIES

- Creëren en beter benutten van ontmoetingsplekken
- Bewoners vaardigheden leren om langdurige contacten aan te gaan
- Bevorderen sociale activering van vrouwen in afstemming en aansluiting met leer en werktrajecten.
- verbeteren gezondheidsgevoelens in de wijk
- Meer communicatie in en over de wijk (voortzetten lokale tv-zender Cineac Noord)

Veiligheid en leefbaarheid

Als grootste probleem op het gebied van veiligheid noemt de bevolking: overlast van groepen jongeren (16%), hondenpoep op straat (10%) en vervuiling op straat (9%). De tevredenheid met de eigen buurt is ongeveer stabiel gebleven op 72%. Dit is lager dan het deelgemeentelijke en stedelijke gemiddelde. Objectieve gegevens geven ook aan dat diefstal vanuit auto en woninginbraak inzet behoeven.

Desondanks heeft het Oude Noorden alle potentie om een bruisende wijk te zijn. Het is een wijk die zich uitstekend leent voor horecagelegenheden en voor een grote diversiteit aan mensen een leuke leefomgeving vormt. Om deze sterke punten beter te kunnen benutten zal er op het gebied van veiligheid het nodige moeten worden geïnvesteerd. Met name om de aantallen aangiftes terug te dringen en de veiligheidsgevoelens van bewoners te verbeteren.

FEITEN EN CIJFERS

De veiligheidsindex van het Oude Noorden geeft al jaren een problematische score en stond in 2006 op 4,1.

WAT WILLEN BEWONERS?

- Aanpak jeugdoverlast door jongeren meer te betrekken bij de wijk en verantwoordelijk te maken.
- Aanpak jeugdoverlast door ouders meer verantwoordelijk te maken.
- Ouders verplicht betrokken laten zijn bij de scholen.
- Verbeteren verlichting in delen van het Oude Noorden.
- Intensievere aanpak van het drugsdealen.

AMBITIES

- Jongerenoverlast reduceren tot 'normale' niveau door intensivering ambulant jongerenwerk, kinderwerk en groepsaanpak, toeleiding naar werk en voorkomen schooluitval
- Preventieve actie ondernemen voor afglijdende gezinnen (preventieteam)
- Subjectieve veiligheid verbeteren (naast buurttafels invoering wijkweb)
- Aanpak verlichting

De deelgemeente Kralingen-Crooswijk ligt ten oosten van het centrum van Rotterdam. De deelgemeente wordt begrensd door de Maas, de A-16 en de A-20. Naast de wijken Crooswijk en Rubroek bevat de deelgemeente nog vijf andere wijken die niet onder de 40 geselecteerde 'Vogelaarwijken' vallen. Stuk voor stuk typisch Rotterdamse woonwijken maar met een zeer verschillend karakter.

Van de Rotterdamse volkswijk Crooswijk, waar oude en nieuwe Rotterdammers samen vorm geven aan het nieuwe Rotterdam, tot De Esch, een nieuwbouwwijk aan de Maas waar de bijzondere architectuur geïntegreerd is met de oude waterbassins van het drinkwaterleidingbedrijf. Van groot-scheepse herstructureringswijken tot statige singels en de monumentale panden in Kralingen-Oost. Van het unieke natuurgebied bestaande uit het Kralingse Bos en de Kralingse Plas tot de campus met de Erasmus Universiteit, de Hogere Economische School en het ultramoderne bedrijfsterein, Brainpark.

In de deelgemeente Kralingen-Crooswijk wonen ruim 52.000 mensen. De totale oppervlakte van de deelgemeente is 1.286 hectare. In de wijken Crooswijk en Rubroek wonen 20.550 mensen en zijn er 9.860 gezinnen.

ONTSTAAN VAN DIT ACTIEPLAN

Dit Wijkactieplan is gebaseerd op de wijkvisie Oud Crooswijk-Rubroek (maart 2006), het Masterplan Nieuw Crooswijk (februari 2005) en het Leefbaarheidsprogramma Nieuw Crooswijk (2006). Bij de totstandkoming van de wijkvisie zijn bewoners nadrukkelijk betrokken met behulp van enquêtes, ateliers en interviews. Het resultaat hiervan zijn 30 ambities die in de wijkvisie zijn opgenomen. Deze ambities zijn inmiddels vertaald in een concreet uitvoeringsprogramma, ook wel Wijkactieprogramma (WAP) genoemd. Een onderdeel hiervan is het Wijkactieprogramma sociaal (WAPS). In de activiteiten die hieruit voortvloeien om te komen tot een Prachtwijk, krijgen bewoners wederom volop ruimte om te participeren.

Om te komen tot een prachtwijk zijn de volgende twee oplossingsrichtingen essentieel: upgradering van de Rottekade (1) en activering (2). Deze oplossingsrichtingen zijn gebaseerd op de wijkvisie en het masterplan en zijn onlangs uitvoerig besproken met externe professionals. De uitkomsten hiervan zijn meegenomen in een bestuurlijk overleg met dS+V, dienst Jeugd, Onderwijs en Samenleving (JOS) Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SoZaWe), OntwikkelingsCombinatie Nieuw Crooswijk (OCNC), woningcorporaties WBR en PWS en de stadsmarinier. Het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam (OBR) was uitgenodigd maar niet aanwezig. De betrokken partners hebben ingestemd met de twee oplossingsvoorstellen. Tot slot zijn de twee oplossingsvoorstellen voorgelegd aan extern deskundige professor Engbersen; in zijn visie zijn de voorstellen realistisch.

Kralingen-Crooswijk heeft nadrukkelijk niet zozeer gekozen voor een veelheid aan kleinere ingrepen en projecten op het gebied van de vijf criteria: wonen, werken, leren, integreren en veiligheid. In plaats daarvan stelt de deelgemeente een samenhangende aanpak voor langs twee lijnen (fysiek en sociaal) die in het hele gebied (Crooswijk én Rubroek) en op alle vijf criteria een positief effect zal hebben.

Rubroek (pc 3031) en Crooswijk (pc3034)

onderdeel wijkactieplan Kralingen-Crooswijk

Rotterdam Noord

Rubroek is een wijk waar groen en woningbouw elkaar afwisselen. Dit stukje Kralingen-Crooswijk grenst aan het centrum. Tijdens de oorlog is er direct na de bombardementen veel herbouwd zoals in de buurt Wereldhaven. Veel inwoners van de wijk werkten vroeger bij de Jamin-fabriek. Voor ouderen zijn er veel voorzieningen en ook vind je er basisscholen. Rond de Vondelweg, de Admiraal de Ruyterweg, de Lombardkade en de Goudsesingel is veel bedrijvigheid van winkels en kantoren. In de wijk wonen relatief veel starters en studenten.

In de wijk Rubroek is een groot deel van de bevolking (45%) allochtoon. Het aantal mensen dat een uitkering ontvangt ligt hoger dan het stedelijke gemiddelde. Net als in Crooswijk is ook in Rubroek het aantal personen dat drie jaar of langer over een uitkering beschikt, in tegenstelling tot de landelijke tendens, toegenomen. En ook in Rubroek blijft het besteedbare inkomen per huishouden achter bij het Rotterdams, en landelijk, gemiddelde.

Oud Crooswijk ligt tussen Nieuw Crooswijk, Kralingen, het Oude Noorden en het centrum van Rotterdam. Ooit was de wijk bekend om zijn marinierskazerne. Veel straatnamen verwijzen nog naar het militaire verleden zoals de Tamboerstraat en het Schuttersveld. Het rijke industrieel verleden met de Heinekenbrouwerij en de vele slachthuizen heeft tegenwoordig plaatsgemaakt voor een woonwijk met tal van voorzieningen zoals basisscholen en winkelgebieden. Ten westen wordt de wijk begrensd door de rivier de Rotte: één van de wijkgrenzen.

Nieuw Crooswijk is een herstructureringsgebied waar de komende tien jaar 1800 van de 2100 woningen worden gesloopt. Op dit moment is 96% van de woningen een huurwoning (voornamelijk sociaal) en in het bezit van woningcorporatie WBR. Begin 2007 is begonnen met de sloop van de eerste woningen. Op dit moment is ongeveer 35% van de oorspronkelijke bewoners uitverhuisd. Het nieuwe Nieuw Crooswijk wordt een groene stadswijk met ruime straten waar een mix van verschillende mensen zal wonen.

In Crooswijk wonen relatief veel allochtonen en eenoudergezinnen. Ook het aantal kinderen in de wijk is relatief groot. 26% van de bevolking leeft onder de armoedegrens en heeft gemiddeld een lager inkomen dan de gemiddelde Rotterdammer. Opvallend is ook dat het aantal personen met een uitkering relatief hoog is. In tegenstelling tot de landelijke trend neemt het aantal mensen met een uitkering langer dan drie jaar toe.

Wonen

Het woningaanbod is erg eenzijdig: (te) veel goedkope, etage- en galerijhuurwoningen en te weinig grondgebonden woningen. Voor de vele kinderen is er weinig groen en ruimte om buiten te spelen.

Woningcorporatie PWS die in Rubroek en Oud Crooswijk het grootste deel van de woningen bezit (ruim 5.200), heeft een woonprogramma voor de komende tien jaar opgesteld (als onderdeel van de wijkvisie Oud Crooswijk-Rubroek). Met dit programma wordt de komende jaren het aanbod van koopwoningen in het midden- en duurdere segment uitgebreid.

Nieuw Crooswijk staat aan het begin van een grootschalig proces van sloop en nieuwbouw en om die reden zijn cijfers uit die wijk buiten beschouwing gelaten.

FEITEN EN CIJFERS

- in Oud Crooswijk is 95% van de woningvoorraad een huurwoning en in Rubroek 83% (stedelijk 73%). Deze woningen zijn in het bezit van woningcorporatie PWS.
- er zijn vrijwel geen eengezinswoningen: Oud Crooswijk bestaat voor 76% en Rubroek voor 93% uit etagewoningen (galerij of portiek) (stedelijk 54%)
- de economische waarde van de woningen in Oud Crooswijk ligt ver onder het stedelijke gemiddelde; in Rubroek ligt dat er net onder.

AMBITIES

- Creëren van aantrekkelijke woonmilieus in een wijk met goede voorzieningen, de huidige bewoners behouden voor de wijk en oud-Crooswijkers die de wijk hebben verlaten, de kans geven terug te keren.
- De uitdaging is het perspectief van de huidige bewoners blijvend te verbeteren en te voorkomen dat als zij vertrekken hun plaats wordt ingenomen door mensen die eveneens in een

achterstandpositie verkeren. Geleidelijk veranderen van het woningaanbod om een instroom te realiseren van mensen met een sterkere positie. De wijk aantrekkelijk maken voor meer groepen zonder de huidige bewoners te verdringen.

- In samenspraak met bewoners en belanghebbenden de uitstraling van de wijken verbeteren zonder grootscheepse ingrepen, maar wel met een aanpak die duurzame verbeteringen realiseert.
- De Rotte en de kades veranderen van een weinig benutte waterstroom in een sprankelend lint door de wijk.
- Het nieuwe Nieuw Crooswijk wordt een groene stadswijk met ruime straten waar een mix van verschillende mensen zal wonen.

Leren

Het aantal jongeren zonder startkwalificatie wijkt in Nieuw Crooswijk en Rubroek niet af van het gemeentelijk gemiddelde. Oud Crooswijk heeft wel een veel groter percentage jongeren zonder startkwalificatie.

De grootste problemen rond leren doen zich voor in het vmbo. Daar is de schooluitval het grootst en verlaten veel jongeren vroegtijdig de school zonder startkwalificatie. Voor de deelgemeente heeft deze problematiek een zeer hoge prioriteit. Inzet van alle partijen (scholen, ouders, jongerenwerk en deelgemeente) is nodig om het tij te keren. Dit vereist een grotere samenhang tussen de instanties die betrokken zijn bij het jeugdbeleid in de deelgemeente. Het concept Communities that Care (CtC) is aangenomen om deze samenhang te bewerkstelligen. Hiermee is in 2007 een start gemaakt, in 2008 zal de structuur staan.

Een veelgehoord probleem in de wijken is dat leerlingen, vooral op vmbo-gebied, moeite hebben met het vinden van stageplaatsen en werk. Intensivering van de contacten tussen deelgemeente bedrijven en scholen moet helpen om de kansen op stageplekken en werk structureel te vergroten.

Scholen nemen een belangrijke positie binnen CtC in en worden meer betrokken bij het gemeentelijk jeugdbeleid. Vrijwel alle scholen en de stedelijke dienst Jeugd Onderwijs en Samenleving zijn ervan overtuigd dat de school samenwerking moet zoeken met de buurt waarin zij gevestigd is en de jongeren ook na schooltijd een programma moet aanbieden. Hierdoor ontstaan Brede Scholen, waar jongeren uit Crooswijk en Rubroek naast onderwijs aan tal van andere activiteiten kunnen deelnemen en de kans krijgen zich te ontwikkelen.

FEITEN EN CIJFERS

- het percentage jongeren zonder startkwalificatie is in Crooswijk en Rubroek 58,2% (tegen 46,5 % in Kralingen-Crooswijk en 62,8% stedelijk)
- van de groep zonder startkwalificatie staat 25% geregistreerd bij een centraal meldcentrum voor schoolverzuim (RMC). Van deze jongeren zitten er relatief veel niet in een traject richting werk.
- het aantal jongeren met startkwalificatie is in Crooswijk en Rubroek significant lager (41,8%) dan in de gehele deelgemeente (53,5%). Vooral Oud Crooswijk valt op met slechts 33,5% jongeren met een startkwalificatie.
- De Cito-score is in Crooswijk significant lager dan zowel het gemeentelijk als stedelijk gemiddelde.

AMBITIES

- Het bieden van kwalitatief hoogwaardig onderwijsaanbod door het organiseren (van nog betere) structurele samenwerkingverbanden tussen gemeente, scholen, partners en ouders in de wijk.
- Alle jongeren verlaten het middelbare onderwijs met een startkwalificatie of stromen door naar

het beroepsonderwijs. De preventieve aanpak van voortijdige schooluitval verbeteren door goede samenwerking tussen scholen en betrokken instellingen. Zorgen voor een sluitende aanpak, onderdeel van de deelgemeentelijke organisatie op dit punt.

- De kansen op stageplaatsen en werk voor jongeren uit de wijken structureel vergroten. Door de contacten tussen bedrijfsleven, deelgemeente en scholen te intensiveren en de startkwalificaties van jongeren aan te laten sluiten bij de behoefte van bedrijven, organisaties en instellingen.

Werken

Van de 5.780 huishoudens in Crooswijk behoren er 4.760 tot de potentiële beroepsbevolking. Hiervan nemen 1.730 autochtone huishoudens en 1.550 allochtone huishoudens actief deel aan het arbeidsproces. 690 autochtone huishoudens en 1.180 allochtone huishoudens zijn inactief. Het aantal huishoudens met een uitkering is, met name in Crooswijk, enorm hoog en ligt ver boven het stedelijke gemiddelde van 17%.

Zowel in Rubroek als Oud-Crooswijk is tussen 2002 en 2004 een lichte afname van het aantal bedrijfsvestigingen zichtbaar. In 2004 telde Rubroek 159 bedrijfsvestigingen. Meer gedetailleerde gegevens over bedrijvigheid in Oud-Crooswijk en Rubroek zijn op dit moment lastig te achterhalen.

De kwaliteit van het winkelbestand in Oud-Crooswijk neemt af. Er is al langer een besef dat de winkelvoorzieningen in Rubroek en Oud-Crooswijk aan vernieuwing toe zijn. Zowel op de Crooswijkseweg als op de Tamboerlocatie zijn mogelijkheden onderzocht om een wijkwinkelcentrum te ontwikkelen. De Tamboerlocatie blijkt de meest geschikte.

FEITEN EN CIJFERS

- het aantal werkzoekenden in Crooswijk ligt op 18,5% van de potentiële beroepsbevolking, in Rubroek op 11,6%. Stedelijk ligt het gemiddelde op 13 %.
- in Crooswijk ontvangt 27,5% van alle huishoudens een werkloosheid- of arbeidsongeschiktheid-uitkering, in Rubroek 16% (stedelijk 17%) (2004).
- In Crooswijk is 25% van de mensen in de leeftijdscategorie 40-54 jaar werkloos en 27% van de mensen in de leeftijdscategorie 55-64 jaar.
- In Rubroek is 19% van de mensen in de leeftijdscategorie 40-54 jaar werkloos en 22% in de leeftijdscategorie 55-64 jaar.
- Het aantal langdurig werklozen (meer dan drie jaar) neemt toe.
- Ruim 65% van de niet werkende werkzoekenden heeft een opleidingsniveau van basisonderwijs of VMBO.

AMBITIES

- Het percentage personen dat langer dan drie jaar een uitkering heeft terugbrengen naar het Rotterdamse gemiddelde.
- Het sociaaleconomisch perspectief van werkenden verbeteren door in stedelijk verband outreachend te werken in samenwerking met ROC's en bedrijfsleven.
- Activeringstrajecten van werkloze 40+-ers koppelen aan wat nodig is in de wijk.

Veiligheid en leefbaarheid

De veiligheid in de wijken is de laatste jaren toegenomen. Aandachtsgebieden zijn nog steeds het zwerfvuil op straat en de overlast van jongeren. In Rubroek speelt daarnaast ook het probleem van parkeeroverlast. Door de inzet van de afgelopen jaren is een zekere basisveiligheid bereikt, waardoor de tijd rijp is om samen met bewoners de leefbaarheid verder te versterken.

FEITEN EN CIJFERS

- De veiligheidsindex van Oud Crooswijk is van een 5,5 (2005) gestegen naar een 6,0 (2006) (bedreigde wijk). In Nieuw Crooswijk is de index omhoog gegaan van 4,7(2005) naar een 6,3 (2006). En in Rubroek van een 6,5 (2005) naar een 6,6 (2006).
- De tevredenheid met de eigen buurt onder de bewoners is in alle wijken afgenomen. De onveiligheidsgevoelens van de bewoners over de eigen buurt zijn ongeveer gelijk en zijn vergelijkbaar met het stedelijk gemiddelde gebleven (4%).

Om onderstaande ambities te bereiken werken de ketenpartners in een integrale aanpak met elkaar samen (zowel repressief als preventief), onder regie van de deelgemeente. Het gaat daarbij om werkzaamheden als wijkregie, DOSA, groepsaanpak en interventieteam. Zo wordt de bijdrage van de sluitende aanpak aan de objectieve en subjectieve veiligheid vergroot, wat tot een stijging van de veiligheidsindex kan leiden.

In Crooswijk is sinds september 2006 een Toezichtmodel actief, dat het mogelijk maakt om de aanpak van overlastgevende situaties te intensiveren en de effectiviteit van de samenwerking tussen toezichthoudende, handhavende en overige partners te verbeteren. De partners kunnen informatie met elkaar uitwisselen die normaliter niet uitgewisseld mag worden.

AMBITIES

- Het herstructureringsgebied Nieuw Crooswijk is twee niveaus op de veiligheidsindex gestegen, van probleemwijk (2006) naar aandachtswijk (2007). Dit is te danken aan de vele extra maatregelen en verscherpte inzet. Streven is om dit niveau vast te houden.
- Streven is dat de score van de veiligheidsindex over 2008 in Oud Crooswijk is gestegen van bedreigde wijk naar aandachtswijk (bandbreedte index van 6,0 tot 7,1).
- Streven is dat de score van de veiligheidsindex over 2008 in Rubroek is gestegen van aandachtswijk naar veilige wijk (bandbreedte index $\geq 7,1$).
- Oprichten wijkactiveringscentrum als ontmoetingsplek voor alle bewoners.

Integratie

Integratie is instrumenteel bij het vinden van aansluiting bij de samenleving. In Rotterdamse termen spreken we over het bereiken van stadburgerschap. Dit wordt bereikt als mee wordt gedaan met de samenleving, met de eigen buurt, met de school van de kinderen et cetera. Wat opvalt is dat dit te weinig het geval is bij de jeugd, ouders en werklozen van 40+.

De deelgemeente wil de komende jaren meer inzetten op sociale activering van haar bewoners. Hieronder verstaat zij het verhogen van de maatschappelijke participatie en het doorbreken van sociaal isolement door maatschappelijke zinvolle activiteiten te ondernemen, die eventueel een eerste stap op weg naar betaald werk kunnen zijn.

FEITEN EN CIJFERS

- Een flink deel van de bevolking van Crooswijk neemt niet (meer) deel aan de samenleving vanwege werkloosheid, gebrek aan kennis waar hulp en ondersteuning wordt geboden, taalachterstanden en onbekendheid met de mogelijkheid om vrijwilligerswerk te verrichten.
- Harde cijfers op het gebied van integratie, participatie en inburgering op deelgemeentelijk niveau ontbreken.

AMBITIE

- Een fysieke centrale plek in de wijk realiseren waar bewoners met al hun vragen terecht kunnen en waar nodig effectief worden doorverwezen.
- Een pakket aan sociaal-culturele voorzieningen aanbieden voor zowel huidige als toekomstige bewoners in een moderne multifunctionele accommodatie. Uitgangspunt hierbij is een vraaggericht werkwijze en ruimte voor eigen initiatieven van bewoners.
- Het samenleven van verschillende bevolkingsgroepen in de wijk bevorderen door uitwisseling en ontmoeting te ondersteunen en te stimuleren. Voorwaarde hierbij is het actief betrekken van zelforganisaties en belangengroepen.

In de Provenierswijk wonen circa 4.500 mensen, die verknocht zijn aan hun wijk. Als ze verhuizen, doen ze dat van de ene naar de andere straat. In sommige buurten wonen veel kinderen. De behoefte aan extra speel- en sportmogelijkheden is groot. Bewoners vinden dat er te weinig speelgelegenheden en openbare ruimten zijn. De ligging van de Provenierswijk is ideaal: dichtbij het centrum van de stad, aan de achterkant van het Centraal Station en met tal van voorzieningen om de hoek. De Provenierswijk is een mooie mix van gewone en chique straten. De wijk heeft twee prachtige singels. Ook voor andere Rotterdammers is de wijk aantrekkelijk. Zij weten de gezellige eetgelegenheden en galeries in de wijk goed te vinden.

Wonen

De singels en de gevels van de omliggende panden zijn beschermd stadsgebied. Dit zijn de gouden randjes van de Provenierswijk. Het behoud daarvan is een essentiële voorwaarde voor het woonklimaat in de wijk. Maar achter de randjes heeft de renovatie van de jaren tachtig zijn tol geëist. De woningen zijn technisch prima gerenoveerd. Aan de buitenkant bieden zij echter vaak een zeer armoedig uiterlijk dat op geen enkele manier recht doet aan de oorspronkelijke negentiende-eeuwse architectuur. Een ander belangrijk minpunt is het gebrek aan (buiten)speelruimte voor de kinderen in de wijk.

Achter de singels liggen aan de oostkant van de wijk drie woonblokken waar grote gezinnen wonen. Met name hier is het gebrek aan speelruimte nijpend. Verder speelt in de Provenierswijk ook een jongerenprobleem: er is al ruime tijd overlast van een groep criminele jongeren.

WAT WILLEN BEWONERS?

- Buitenruimte aanpakken; zoals de herinrichting van het Ungerplein, Baljuwplein aanpakken en de omgeving van de Jacob Loisstraat aanpakken.
- Stimuleren onderhoud van gevels: Woningcorporatie PWS stimuleren meer gevels aan te pakken in de buurt van de Jacob Loisstraat.

AMBITIES

- Stimuleren aanpak gevels
- Beter benutten van de aanwezige pleinen
- Aanpakken buitenruimte Proveniersstraat
- Creëren meer speelruimte
- Gedrag bewoners buitenruimte aanpakken

Integratie

De Provenierswijk heeft een gevarieerde mix van bewoners. Er zijn veel betrokken bewoners en bewonersverenigingen die dingen willen organiseren voor de wijk en initiatieven nemen om de wijkbewoners (nog) meer met elkaar te laten ondernemen. Maar het ontbreekt vaak aan (opstart) financiering om initiatieven ook daadwerkelijk van de grond te trekken. Wijkbewoners zijn onvoldoende op de hoogte van het aanbod van activiteiten en in de wijk. Ook zijn er niet genoeg plekken in de wijk waar bewoners kunnen samenkomen. De jaarlijkse buurttafels hebben vooral als doel om de bewoners te 'horen'. Er is echter meer nodig om mensen betrokken te laten zijn.

WAT WILLEN BEWONERS?

- Meer gemengde scholen stimuleren.
- Het bestaande aanbod van de Hoebetuin (een speeltuin) uitbreiden en professionaliseren.
- Ouderencentrum Waerschut meer ondersteunen.
- Meer ontmoetingsplekken creëren, bijvoorbeeld: Podium naast het bruggetje van de Spoorsingel aanleggen waar bewoners van alles kunnen organiseren.
- Een cursuscentrum in een van de scholen voor alle doelgroepen (of bestaand aanbod beter promoten).

AMBITIES

- Creëren en beter benutten van ontmoetingsplekken
- Bewoners vaardigheden leren om langdurige contacten aan te gaan
- Versterken sociale structuur (wijkweb)

Veiligheid en leefbaarheid

De Provenierswijk heeft een aantal prachtige woningen en singels. Om de wijk volledig tot bloei te laten komen, zullen ook de woningen en inwoners achter deze prachtige wanden een duwtje in de juiste richting moeten krijgen. Wat betreft jongerenproblematiek geldt dat zeker.

Er wonen veel kinderen in deze wijk die momenteel opgroeien in een omgeving die wordt verstoord door overlastgevende jongeren. En een criminele groep domineert een plein in de wijk. Beide groepen behoeven de nodige aandacht in preventieve en repressieve sfeer. Er is onvoldoende ambulant jongerenwerk aanwezig. Nu gaat bijna alle aandacht naar de overlastgevende groep en is het wachten op de volgende probleemgroepen. Ook is er onvoldoende opvang voor jongeren met gedragsproblemen, met name in de overgangperiode tussen basisschool en middelbaar onderwijs.

FEITEN EN CIJFERS

De veiligheidsindex van de Provenierswijk is sinds 2003 gestegen van 6,6 naar 7,3 en de wijk is hiermee een veilige wijk geworden. Cijfers op onderliggende onderdelen zijn nog niet bekend voor 2006.

WAT WILLEN BEWONERS?

- Aanpak jeugdoverlast door meer ambulant jongerenwerk en jongeren meer te betrekken.
- Milieuzonering voor de Provenierswijk.
- Aanpak rotzooi in de buitenruimte door bewoners ook meer aan te spreken op hun gedrag.

AMBITIES

- Jongerenoverlast reduceren tot 'normale' proporties.
- Intensievere begeleiding jongeren ter voorkoming van gedragsproblemen:

Rotterdam Bergpolder

In Bergpolder wonen ongeveer 8.000 mensen uit diverse culturen. Het is een geliefde wijk bij studenten en starters. Er zijn hier niet zoveel open groene plekken. Het is een wijk die uiteenvalt in verschillende buurtjes met een eigen karakter. Bergpolder is aangewezen als beschermd stadsgezicht. De bewoners waarderen de centrale ligging en de woonomgeving van Bergpolder, want zowel het stadscentrum als het Centraal Station liggen op loopafstand.

Wonen

Bergpolder kent een groot aantal studenten die de wijk verlaten zodra ze een hoger inkomen krijgen. Hier ligt een grote kans om deze high potentials voor de buurt te behouden. Ingrijpen in de woningvoorraad heeft niet alleen een positieve invloed op het behouden van deze groep maar kan ook een aantrekkende werking hebben op mensen van buiten de buurt. Het behoud van sterke groepen kan een positief effect hebben op het woon- en leefklimaat. Hiermee kan de wijk aanhaken bij de goede reputatie van de naastgelegen wijk Blijdorp. Een andere uitdaging is het benutten van de mogelijkheden van de Hofbogen. Vier corporaties hebben de Hofbogen opgekocht, de ruimtes in de bogen zijn al in het bezit van de corporaties en worden verhuurd aan kleine ondernemers. De ruimte op de bogen – het huidige NS-spoor – kan over 2 jaar worden benut. Zowel de ruimtes onder de bogen als het gebied op de bogen kunnen een grote impuls geven aan de hele deelgemeente Noord.

BERGPOLDER BESTAAT UIT 3 VERSCHILLENDE DELEN:

1. Het gedeelte noord/oost behoeft weinig aandacht en heeft ook een behoorlijke (groene) buitenruimte.
2. Het gedeelte noord/west is aantrekkelijk voor studenten. Helaas brengt dit ook met zich mee dat het onderhoud van de woningen en de sociale cohesie in de wijk achteruit gaan. De woningen zelf zijn vanuit architectonisch oogpunt interessant met leuke details aan de gevels en een aantrekkelijke uitstraling. Maar op een aantal plaatsen wordt dit door kwalitatief laagwaardige renovaties en herstelwerkzaamheden gedeeltelijk of geheel teniet gedaan. De buitenruimte is van lage kwaliteit.
3. Het zuidelijke gedeelte is rommelig. Er is veel geïnvesteerd in nieuwbouw en er wordt gewerkt aan de buitenruimte. Maar er blijft een aantal problemen die het straatbeeld negatief beïnvloeden: armoedige woonblokken, niet onderhouden gebouwen en een doorgangsroute/ entree (de Bergweg) zonder sterke ondernemers.

Uit de WOON-test van VROM blijkt dat bewoners een bijzonder hoge score opgeven voor fysieke overlast. Meer hierover bij het thema leefbaarheid.

CIJFERS EN FEITEN

- 49 % van de woningen zijn in particuliere verhuur (21 % Rotterdams gemiddelde)
- 0 % eengezinswoningen (23 % Rotterdams gemiddelde)
- 45 % etagewoningen (13 % Rotterdams gemiddelde)
- 84 % vooroorlogse bouw (34 % Rotterdams gemiddelde)
- 134 woningen/ha. (67/ha. in naastgelegen wijk Blijdorp)
- 70 % kleine woningen (30 % in naastgelegen wijk Blijdorp)
- 2005 kwetsbare meergezinswoningen (particuliere verhuur/eigen woning) en 296 kwetsbare woningen (sociale woningbouw)

WAT WILLEN BEWONERS?

- Stimuleren onderhoud van gevels: particulieren aanspreken en strenger handhaven.
- Stimuleren en handhaven op onderhoud (voor)tuinen.
- Langere wooncarrière mogelijk maken (door bijvoorbeeld samenvoegen woningen zodat deze groter worden en ruimte bieden aan gezinnen).
- Ruimte boven de Hofbogen optimaal benutten (groen maken).
- Meer speelpleinen (geen wipkip) voor kinderen, met toezicht.

AMBITIES

- Verbeteren onderhoud van de huizen door eigenaren actief te benaderen en te informeren
- Bewoners (incl. high potentials) langer vasthouden in de wijk door mogelijkheden te bieden voor wooncarrière
- Integrale aanpak buitenruimte Bergpolder noord/west
- Optimaal benutten kansen die de ruimte bovenop en in de Hofbogen bieden

Integratie

Bergpolder is een zeer diverse wijk met veel potenties. Maar door de korte woonduur van bewoners in de wijk blijven zowel de wijk als de wijkbewoners anoniem. De sociale samenhang en betrokkenheid is daardoor erg laag. Bewoners in Bergpolder moeten trots kunnen zijn op hun eigen straat, buurt en wijk. Trotse bewoners voelen zich verantwoordelijk voor de buitenruimte en voelen zich betrokken bij hun woonomgeving. De deelgemeente Noord wil de binding tussen mensen en tussen de verschillende bevolkingsgroepen in Bergpolder versterken door mensen in staat te stellen als actief burger mee te doen. Kunst- en cultuuruitingen die participatie van burgers bevorderen en positief bijdragen aan het woon-/leefklimaat in Bergpolder/Noord worden gestimuleerd. In de buitenruimte is zichtbaar meer kunst aanwezig en bewoners van Bergpolder/Noord zijn meer betrokken bij de inrichting van hun buitenruimte en culturele activiteiten die worden georganiseerd.

WAT WILLEN BEWONERS?

- Meer mogelijkheden tot contact tussen bewoners door het openen van een wijkcentrum en door meer betaalbare (sport)activiteiten in de wijk. Sport- en kinderactiviteiten liggen veel te ver uit de buurt. (géén extra opbouwwerk.)

AMBITIES

- Versterken sociale structuur met wijkcentrum, uitbreiding activiteiten aanbod en wijkweb.

Veiligheid en leefbaarheid

Bergpolder is op dit moment een wijk waar bewoners zich veilig voelen. Dat moet vooral zo blijven. Volgens de veiligheidsindex van 2006 is de tevredenheid over de eigen buurt toegenomen van 83% naar 89%. Vooral het aantal meldingen van drugsoverlast, geweld en vernieling is afgenomen, evenals het aantal aangiften van diefstal en geweld.

Als het gaat om de leefbaarheid van Bergpolder is er vooral aandacht nodig voor fysieke overlast. Het gaat dan met name om het terugdringen van de fysieke overlast, veroorzaakt door de zeer drukke Schieweg die dwars door de wijk loopt en de bijbehorende luchtvervuiling en geluidsoverlast. Hetzelfde geldt voor de snelweg die bovenlangs de wijk loopt.

FEITEN EN CIJFERS

Scoorde Bergpolder in 2003 nog een 5,9 (bedreigd) op de Veiligheidsindex, in 2006 was dat een 7,7 (veilig). De schatting is dat 9,0 % van de bevolking last heeft van ernstige geluidshinder van het wegverkeer (tegenover 6,8 % voor heel Rotterdam). Ook de luchtkwaliteit laat veel te wensen over. Een aantal belangrijke doorgangswegen heeft te maken met overschrijding van de NO₂-drempel: Bergweg (187 woningen), Gordelweg (113), Schieweg (799), Schiekade (420), Stadhoudersweg (241), Pompenburg (44).

WAT WILLEN BEWONERS?

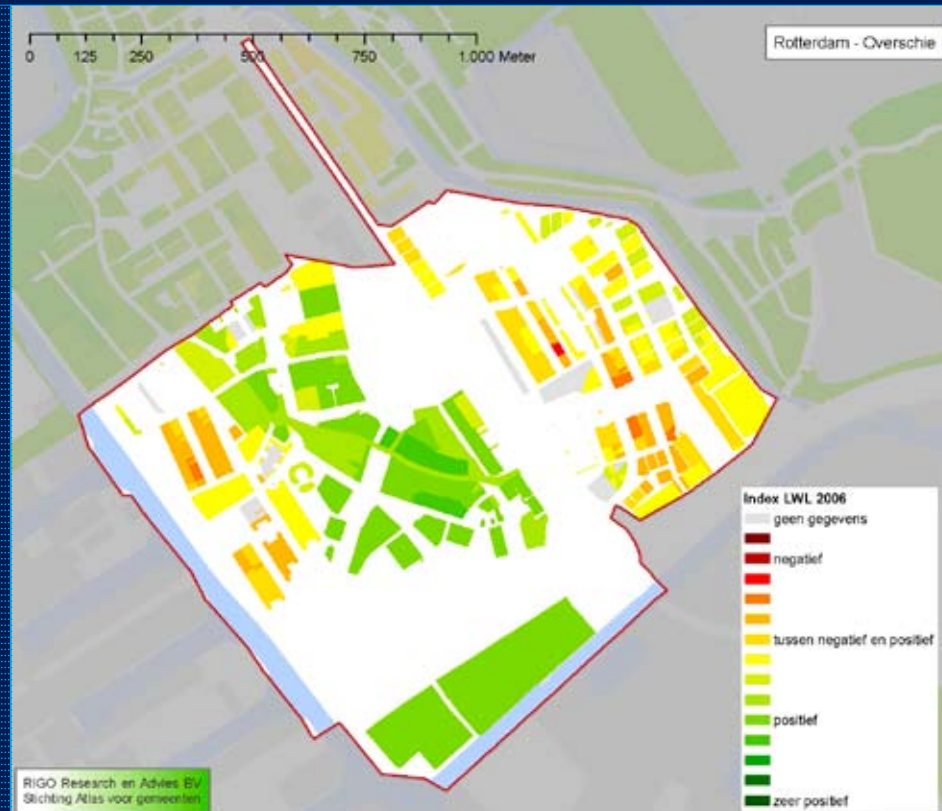
- Luchtverontreiniging nog meer tegengaan.
- Buurfietsenstallingen realiseren (geen extra trommels).
- Aanpak leegstaande winkelpanden (zowel wat betreft opvolging als het aankleden van de etalages).

AMBITIES

- Aanpak luchtvervuiling
- Aanpak geluidsoverlast
- Aanpak rommelig straatbeeld door leegstaande winkelpanden om te bouwen tot buurfietsenstalling

Rotterdam Overschie

Kleinpolder 3042



Kleinpolder maakt deel uit van Overschie, dat tot 1941 een zelfstandige gemeente was. Na de oorlog werd in Kleinpolder snel gebouwd, met zo weinig mogelijk (geschoolde) arbeiders. Montagebouw was het toverwoord. De woninggrootte werd tot het minimum teruggebracht. Ook de bouwplaatskosten werden geminimaliseerd door grote complexen met identieke woningen te bouwen: vooral portiekflats (4 hoog) en kleinere galerijflats zonder lift.

Overschie is vanwege de lage bevolkingsdichtheid, het vele groen en de goedkope woningen een populaire wijk. Het oude centrum is tevens in trek bij de meer welgestelde Rotterdammers, die wegtrekken uit het centrum van de stad. In de deelgemeente Overschie wonen ruim 16.000 mensen, waarvan 18% de 65-jarige leeftijd is gepasseerd; zo'n 60% is tussen de 20 en 65 jaar, 22% is in de leeftijd tot 20 jaar. Het percentage mensen met een uitkering is lager dan het Rotterdamse gemiddelde. Overschie kent een kleurrijke bevolking, waarbij opvalt dat er de laatste jaren relatief meer Surinamers, Turken en Marokkanen in Overschie (en zeker Kleinpolder) gaan wonen dan in Rotterdam. Mensen die zich eenmaal in Overschie hebben gevestigd, blijven daar vaak lang wonen: 40 % van de bewoners woont al meer dan tien jaar op hetzelfde adres.

Kleinpolder is een wijk met een eigen gezicht, met een sterke band tussen de bewoners, een goede samenwerking tussen private en publieke partijen, een sterke ambitie en een rijke historie. Een pracht-wijk in spe. Ontegenzeggelijk is op een aantal gebieden verbetering nodig. In deze rapportage geven we aan waar we kansen zien en hoe we die denken te verwezenlijken. Actiepunten die nog niet volledig zijn uitgewerkt maar wel aangeven waar wij op de vijf thema's van minister Vogelaar progressie denken te kunnen boeken.

ONTSTAAN VAN DIT ACTIEPLAN

In Rotterdam is gebiedsgericht werken uitgangspunt, de deelgemeenten geven daar handen en voeten aan. In 2007 heeft de deelgemeente Overschie haar plan voor een gebiedsgerichte aanpak vastgesteld. 4 op 1 rij heet dit plan, dat samen met de deelgemeenten Hillegersberg-Schiebroek en Prins Alexander is ontwikkeld en de hele noordrand van Rotterdam omvat. Bij het samenstellen van dit plan is intensief samengewerkt met allerlei partijen uit het maatschappelijk middenveld. Gebiedsgericht werken vraagt immers om een samenhangende aanpak, die alleen maar tot resultaat kan leiden door nauwe samenwerking met bewoners, ondernemers en deskundigen.

Het actieplan voor Kleinpolder is een afgeleide van het plan 4 op 1 rij. Specifieke input voor Kleinpolder werd onder meer verkregen uit de 1000 gesprekken met bewoners die de deelgemeente jaarlijks heeft volgens de Hartman-doctrine: consultaties in de wijken waarbij bewoners gevraagd worden aan te schuiven aan zes Hartman tafels met elk vier stoelen om met bestuurders open van gedachten te wisselen over de ontwikkelingen in hun wijk.

Wonen

Eind jaren zeventig zijn enkele complexen in Kleinpolder bouwtechnisch aangepakt. Midden jaren tachtig werd deze operatie stopgezet vanwege gewijzigde subsidieregels met als gevolg dat overige complexen verloederden, de woningvoorraad eenzijdig bleef en niet aansloot bij de veranderde woonwensen van de bewoners. Eind jaren tachtig werd opnieuw een brede aanpak gelanceerd. Er worden verschillende projecten uitgevoerd, variërend van hoogwaardige renovatie tot sloop en nieuwbouw. Een gedeelte van de wijk kan met onderhoud op peil worden gehouden, maar veel woningen voldoen niet meer aan de vraag naar vooral grotere woningen. Een aantal factoren zet de zaak op slot. De beoogde ontwikkelaar haakt af, de luchtkwaliteit wordt een probleem (A13 en A 16), en een groot deel van Kleinpolder

blijkt door veranderende milieuwetgeving binnen de rode zone te liggen, waar niet mag worden gebouwd. Dat geldt ook voor het gebied in Kleinpolder waar woningcorporatie WBR een groot aantal woningen sloopte – nu de zandvlakte genoemd – maar daar door de nieuwe regels niets voor in de plaats kon bouwen. Om toch geschikte woningen te verkrijgen worden nu woningen samengevoegd: een van de oorzaken waarom de gemeente Overschie is teruggevallen van 32.000 naar 16.000 bewoners. Dat is in essentie de gordiaanse knoop waarmee Overschie geconfronteerd wordt. Vanwege strenge regelgeving op milieugebied mag niet gebouwd worden op de plekken waar de deelgemeente wil bouwen. Slaagt de sociale verbetering van de wijk, dan bestaat het risico dat mensen die het goed doen, wegtrekken omdat de door hen gewenste woningen niet beschikbaar zijn. Vandaar het grote belang om de wijk zowel fysiek (zodat wooncarrières mogelijk worden) als sociaal (mensen aan werk helpen, sociale cohesie versterken) te verbeteren. Minister Vogelaar noemde tijdens haar bezoek aan Kleinpolder deze situatie een sprekend voorbeeld van goedbedoelde regels die een tegenovergesteld effect hebben.

MILIEUPROBLEEMWIJK

De wijk Overschie (Kleinpolder) behoort tot de top 100 van meest milieubelaste gebieden van Nederland. Enkele duizenden woningen zijn blootgesteld aan te veel geluid en slechte luchtkwaliteit. Om die reden heeft hier het eerste experiment met een 80 km-zône plaatsgevonden. Dit leidde tot een verbetering van geluidssituatie en luchtkwaliteit van zo'n 10 tot 15%, maar daarmee is de situatie nog niet opgelost.

FEITEN EN CIJFERS

- Van alle woningen in Kleinpolder is 78% een huurwoning (stedelijk 73%)
- De meeste woningen (78%) is een portiek- of galerijwoning (stedelijk 54%)
- De gemiddelde economische waarde van € 111.731 ligt onder het stedelijk gemiddelde van € 139.245

AMBITIES

- In Overschie zijn ca 500 woningen gesloopt waarvoor bouwplannen klaarliggen
- Overschie heeft bouwplannen voor 500 tot 800 woningen klaarliggen op locaties waar in verband met rode zones nog niet gebouwd mag worden. (aanpassing Europese regels)
- Overschie heeft 1000 tot 1500 woningen in de rode zones die voor herontwikkeling in aanmerking komen, mits daarvoor toestemming komt.

PROJECTEN EN INITIATIEVEN

- De TU Delft heeft filters ontwikkeld om de luchtkwaliteit binnenshuis te verbeteren. Door deze te plaatsen verbetert de luchtkwaliteit in huis aanzienlijk. Voorwaarde is wel dat deuren en ramen goed gesloten blijven.
- Ruimtelijke planvorming voor een groot aantal bouwlocaties en goed onderhoud van groenvoorzieningen. Voorbeelden hiervan zijn de integrale ontwikkeling van Kleinpolder West en Oost (rode zones) en de ontwikkeling van Park Zestienhoven (1.800 woningen, 43.000 m² bedrijfsruimte, volkstuinen, sportvelden en een park).

Leren

Het gebied Kleinpolder blijft achter op sociaal gebied. De goedkope woningvoorraad is daar mede debet aan. Die heeft een grote aantrekkingskracht op mensen met een laag inkomen: laaggeschoolden, en werklozen en in toenemende mate ook allochtone medelanders. Het aantal laagopgeleiden is met 65,4% hoog in vergelijking met het landelijk gemiddelde van 56%.

Door de terugloop van het aantal inwoners van 32.000 naar 16.000 is ook het voortgezet onderwijs uit de wijk verdwenen. De gordiaanse knoop op het gebied van wonen leidt ook op andere terreinen tot stagnatie en achteruitgang: de wijkvoorzieningen staan onder druk.

AMBITIES EN PLANNEN

Er liggen plannen klaar om van basisschool de Zonnekorf en de Startbaan een brede school te maken. Door het dalende inwonertal is een fusie noodzakelijk. Voor de renovatie van het plein van de Zonnekorf is al een plan opgesteld. De verbetering van dit plein, in combinatie met de openstelling tijdens avonden, acht de deelgemeente van groot belang. De gelden voor de prachtwijken zouden de integrale realisering van dit initiatief mogelijk kunnen maken, waardoor de scholen ook meer voor de wijk kunnen gaan betekenen dan uitsluitend de basisschoolfunctie. Hoewel basisschool De Zonnekorf al een groot aantal extra activiteiten en projecten uitvoert, wordt zij in die ontwikkeling geremd door gebrek aan geld. Met extra geld zou ook de ouderparticipatie een stevige impuls kunnen krijgen.

Werken

De wijk Kleinpolder scoort op het gebied van werken aanzienlijk slechter dan de deelgemeente Overschie, die op dit terrein trouwens betere cijfers realiseert dan het stadsgemiddelde. In de wijk zelf is weinig werk. De deelgemeente wil de jongerenaanpak versterken door het verhogen van het aantal stageplaatsen in de wijk.

FEITEN EN CIJFERS

- 8% van de bewoners van Kleinpolder ontvangt een uitkering (stedelijk 9)
- Slechts 58,2% van de beroepsbevolking van Kleinpolder heeft werk (landelijk 65,8%)
- Het gemiddelde huishoudinkomen is met € 16.600,- laag
- De werkloosheid onder allochtone medelanders is hoog.

AMBITIES EN PLANNEN

- In samenwerking met de sociale dienst is een plan ontwikkeld om teams, per categorie, een tiental klanten te laten adopteren en die intensief te begeleiden met als doel hen een trede hoger op de ladder te krijgen en aan de slag te helpen. Zodra een klant uitstroomt, komt er een nieuwe voor in de plaats, die ook weer intensief wordt begeleid. Er wordt ook deelgenomen in het sociale interventieteam, waardoor het accent niet uitsluitend ligt op re-integratie naar werk, maar op het bevorderen van welzijn, bijvoorbeeld via inkomensondersteuning via de Bijzondere Bijstand.
- Een extra behoefte is het samenstellen van een multidisciplinair team (o.a. acquisiteur, sociaal verpleegkundige, maatschappelijk werkster en psycholoog) die voor specifieke klanten of gezinnen, bijvoorbeeld voorgedragen door het sociaal interventieteam, een diagnose maken van de situatie en gezamenlijk een traject voor uitstippelen en uitvoeren. Het gehele team blijft verantwoordelijk gedurende het hele traject.

Integratie

Om de integratie en inburgering te bevorderen worden veel activiteiten georganiseerd. Daarbij ligt bij de allochtone organisaties een sterk accent op projecten. Een voorbeeld mag dat verduidelijken. Van het betrekken van een Marokkaanse vereniging bij de school is op zich een bijdrage aan integratie nihil. Dit soort projecten zijn dus onvoldoende om het integreren van nieuw- en oudkomers daadwerkelijk een impuls te geven. Er is meer nodig, een plan dat zich over verschillende jaren uitstrekt.

Mensen die echt kiezen voor Overschie wonen er lang, maar in de eerste twee jaar is er veel bewe-

ging. Dat heeft vooral te maken met het feit dat in Kleinpolder weinig mogelijkheden bestaan om door te stromen. De sociale cohesie is dan ook onderontwikkeld. Om bewoners zoveel mogelijk vast te houden, hebben de woningcorporaties al veel woningen verkocht.

FEITEN EN CIJFERS

- Van alle adressen woont 21% korter dan 2 jaar in de wijk (stedelijk 19)
- Het aantal participierenden in de buurt is laag: 23,8%.
- Bewoners geven de wijk op het gebied van 'welbevinden' een 6,5

AMBITIES EN PROJECTEN

- Het project Ambassadrices van Sezer om mensen te werven voor inburgering en projecten is een succes. De vrouwen krijgen daarvoor een speciale opleiding. Uiteindelijk willen ze een betaalde baan. Om te garanderen dat hun motivatie voor dit project op een hoog peil blijft, is het belangrijk de deelnemers te helpen bij het vinden van betaald werk.
- Project onbenutte kwaliteiten is een project voor sociale activering
- Nazomerfestival (Paradise Overschie) is een cultureel evenement waaraan iedereen kan en mag meedoen. Het festival moet in principe zonder deelgemeentelijke steun, maar met steun van bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zichzelf kunnen bedruipen. Het festival laat Overschie bruisen: het brengt veel verschillende groepen met elkaar in contact en maakt zo veel positieve energie vrij.

Veiligheid

Rotterdam werkt met wijkveiligheidsprogramma's waar politie, justitie, corporaties, welzijnsorganisaties, ondernemers en de deelgemeente deel van uit maken. Het programma wordt maandelijks gemonitord. In de loop van 2006 was sprake van een spectaculaire stijging van de veiligheidsindex, zowel wat betreft de objectieve cijfers zoals geregistreerd door de politie als in de beleving van bewoners.

In samenwerking met de politie voert de deelgemeente jaarlijks 6x per jaar wijkgesprekken met bewoners (de Hartman Doctrine). Een goede manier om te inventariseren wat onder bewoners leeft en om mogelijke negatieve subjectieve gevoelens weg te nemen. De deelgemeente investeert veel in de communicatie met bewoners. Zo draaien deelgemeenteambtenaren mee in de wijkveiligheidscyclus.

FEITEN EN CIJFERS

- In 2006 steeg de veiligheidsindex in Overschie van 7 naar 9
- Met een indexscore van 7,8 behoort Kleinpolder tot de veilige wijken
- Geluidsoverlast door verkeer, vuil naast de container en inbraak zijn volgens de bewoners de belangrijkste problemen.
- In Kleinpolder werden in 2006 2 hennepkwekerijen ontruimd
- 1% van de winkels in Kleinpolder bestaat uit belwinkels

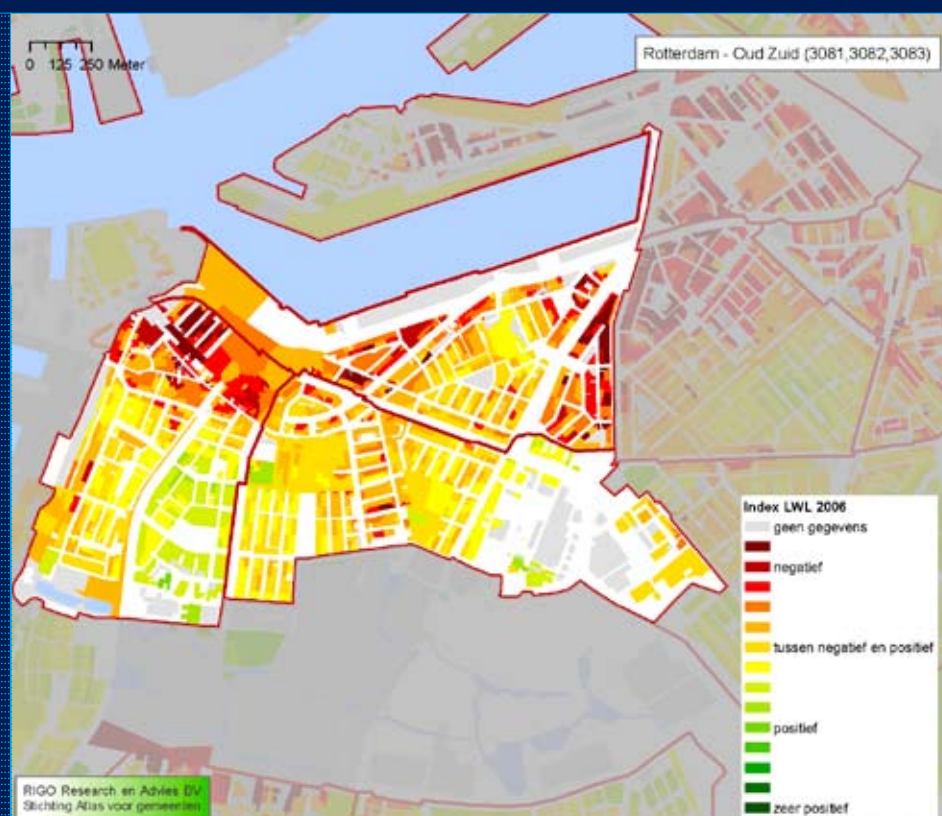
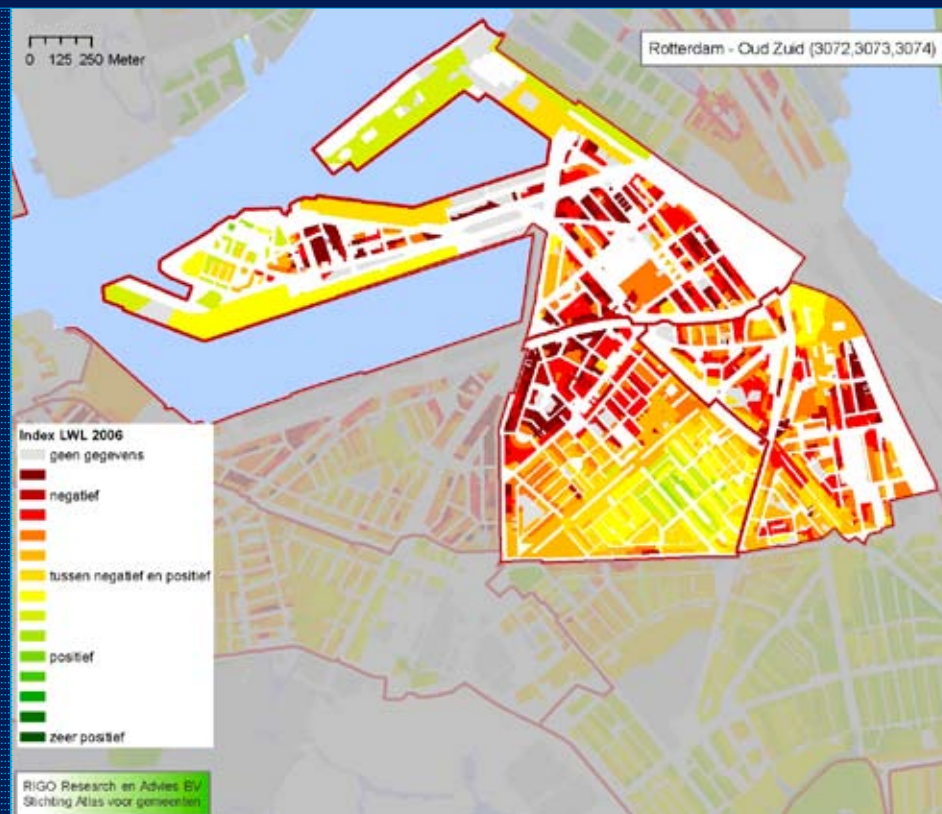
AMBITIES EN PROJECTEN

- De dosa-regisseur die door de deelgemeente is ingehuurd brengt alle jongeren in kaart die volgens welzijnsinstellingen of de politie aandacht behoeven. Het bekend zijn (ontanonimiseren) heeft een remmend effect op overlastgevend gedrag. De regisseur coördineert dit proces en fungeert als informatiemakelaar.
- Er bestaat een groepsaanpak voor jongeren die zijn geïnventariseerd en in mate van overlastveroorzakend in groepen zijn ingedeeld. Op deze manier kan zowel individueel als groepsgewijs worden ingegrepen.

Rotterdam Zuid (Oud Zuid)

Bloemhof 3073 – Hillesluis 3074 – Tarwewijk 3081

Katendrecht/Afrikaanderwijk 3072 – Oud-Charlois 3082 – Carnisse/Zuidplein 3083



De deelgemeente Feijenoord is opgebouwd uit acht wijken: Afrikaanderwijk, Bloemhof, Hillesluis, Feijenoord, Katendrecht, Kop van Zuid-Entrepot, Noordereiland en Vreewijk.

Bij elkaar wonen er in de deelgemeente ruim 70.000 mensen, afkomstig uit verschillende bevolkingsgroepen. In Feijenoord wonen relatief veel Turken en Marokkanen, met name in de Afrikaanderwijk, Bloemhof, Hillesluis en Feijenoord. Feijenoord is een groene deelgemeente; een derde van de inwoners is jonger dan 22 jaar. Het percentage ouderen (65 jaar en ouder) ligt met 11% iets onder het Rotterdams gemiddelde (15%).

Feijenoord wordt geflankeerd door de deelgemeenten Charlois en IJsselmonde. De Erasmusbrug, de Willemsbrug en de metro verbinden Feijenoord met de Rotterdam-Noord. Een aantal grote verbindingswegen doorsnijdt Feijenoord: de Dordtselaan, de Maashaven-Oostzijde, De Putselaan, de Strevelsweg, De Rosestraat en de Laan op Zuid.

Voor alle wijken in de deelgemeente geldt dat er, in meer of mindere mate, sprake is van sociale problematiek. Er staan veel goedkope, gehuurde en gestapelde vooroorlogse woningen en de mutatiegraad is hoog. Het aantal voorzieningen voor jongeren is beperkt en de uitval uit het onderwijs is hoog overlast door jongeren is in vrijwel alle wijken een knelpunt. Het opleidingsniveau is laag, evenals de arbeidsparticipatie. Ook het gemiddelde inkomen is laag. Feijenoord wordt gekenmerkt door een hoog percentage nieuwkomers en de daarmee samenhangende problematiek als taalachterstand, een lage sociale participatie en integratie.

Er wonen veel alleenstaanden c.q. eenoudergezinnen in de deelgemeente. Ook het aantal ouderen is hoog. Daarnaast spelen in de deelgemeente nog een aantal grootstedelijke problemen zoals overlast, onder meer door drugs, onveiligheid, een zwakke economische structuur (weinig werk in de wijk, leegstand, slinkende economie in de winkelstraten) en een slecht imago. De wijken dragen een stigma.

Het hierboven geschetste beeld wordt deels bevestigd door de uitkomsten van de Sociale Rompindex. Opvallend in die cijfers is dat de wijken met name slecht scoren als het gaat om werk, inkomen, opleiding en gezondheid. Met de sociale participatie (participatie in de buurt, welbevinden met de buurt en mobiliteit tussen buurten) lijkt het in de meeste gevallen een stuk beter gesteld. De Sociale Rompindex geeft aan dat Feijenoord in twee gebieden is te splitsen: aan de ene kant Kop van Zuid-Entrepot, met veel welvaart, aan de andere kant de overige wijken met veel problemen. Katendrecht neemt wat betreft de hulpbronnen een middenpositie in vanwege de recente nieuwbouwprojecten, maar kent vooral in het oude gedeelte veel problemen.

In de aanwijzing van de 40 WWI wijken door de minister van VROM zijn twee wijken in de deelgemeente Feijenoord opgenomen: Vreewijk en Oud-Zuid, dat weer bestaat uit de CBS wijken Afrikaanderwijk, Katendrecht, Bloemhof en Hillesluis en twee wijken uit de deelgemeente Charlois.

ONTSTAAN VAN HET WIJKACTIEPLAN FEIJENOORD (OUD-ZUID EN VREEWIJK)

Dit wijkactieplan is in samenwerking met bewoners, corporaties en stedelijke diensten tot stand gekomen. Het programma van de werkbezoeken van de minister van VROM in het voorjaar van 2006 was zodanig samengesteld dat zij een representatief beeld kreeg van de uitdagingen in de wijken. Deze uitdagingen komen in de aanvraag terug.

AFSPRAKEN, GEBIEDSGERICHT WERKEN, VISIE EN SUCCESSEN

In de zomer van 2007 wordt een convenant afgesloten tussen stad en deelgemeente, waarbij wordt vastgelegd welke inspanningen beide partijen zullen verrichten om de deelgemeentelijke en stedelijke

doelstellingen te halen. In de gemeente Rotterdam staat het concept gebiedsgericht werken centraal. De deelgemeente Feijenoord richt haar organisatie in de tweede helft van 2007 daar op in, zodat de uitvoering maximaal gebiedsgericht kan zijn.

Voor alle wijken stelt de deelgemeente jaarlijks een Wijkactieprogramma Veilig vast. Voor de wijk Feijenoord is een Wijkactieprogramma Sociaal vastgesteld. Daarbij is extra aandacht voor Afrikaanderwijk, Bloemhof en Hillesluis via de programma's Rotterdam Zet Door en het Sociaal Platform Rotterdam. Leidend in die aanpak zijn gebiedsgericht werken, ketenbenadering en kansen benutten.

Voor de wijken Vreewijk, Bloemhof en Hillesluis worden dit jaar wijkvisies ontwikkeld. Ook voor de Boulevard Zuid wordt later dit jaar een economische visie vastgesteld.

In de deelgemeente Feijenoord opent deze zomer het eerste Centrum voor Jeugd en Gezin (JONG XL) van de gemeente Rotterdam. De deelgemeente Feijenoord vraagt in dit kader bij gemeente en rijk om aandacht voor het maximaal benutten van de kansen van JONG XL door het wegnemen van belemmeringen en het bevorderen van samenwerking. In onder andere Katendrecht, Hillesluis en Bloemhof worden multifunctionele accommodaties ontwikkeld waarin brede school en buurtvoorzieningen worden gecombineerd.

VAN PROJECTENAANPAK NAAR PROGRAMMA'S

De WWI wijkeraanpak staat niet op zichzelf. In de deelgemeente Feijenoord bevindt zich een aantal wijken waar al jarenlang extra aandacht nodig is vanuit zowel de deelgemeente, stad, het rijk als Europa. Naast de reguliere budgetten gaat het om D2 middelen, kansenzonebudget, GSB middelen, wijkinterventiemiddelen en de Doeluitkering Veilig, die noodzakelijk zijn om de wijken te verbeteren.

Van veel projecten is de korte duur bezwaarlijk, omdat ze voorbij gaan aan het feit dat veel veranderingen een lange adem behoeven. De meeste activiteiten kennen immers niet alleen een opbouwfase, maar daarna een minstens zo belangrijke onderhoudsfase. In de reguliere stedelijke en deelgemeentelijke inzet en in Het Pact op Zuid is gekozen voor een structurele aanpak. Het structurele karakter van de WWI-wijkeraanpak sluit hierbij aan.

WIJKOVERSTIJGENDE MAATREGELEN OUD-ZUID EN VREEWIJK

Verderop geven we een analyse per wijk met wijkspecifieke maatregelen en ambities. Tegelijkertijd is ook een groot aantal wijkoverstijgende maatregelen genomen, die net zo nodig zijn om van Oud-Zuid en Vreewijk krachtwijken te maken. Maatregelen die essentieel zijn voor het versterken van ketenstructuren en netwerken. De meer ambitieuze investeringen voor de krachtwijken hebben we in italic/schijn letter afgedrukt.

Werken

Jongeren die een succesvolle stage bij Thuis op Straat hebben gedaan een betaalde bijbaan aanbieden. Het vergroten van betrokkenheid van jongeren bij de wijk en het op peil houden van de lokale TOS praktijk.

Behouden van winkels en kleinschalige voorzieningen in de wijk Vreewijk. Ontwikkeling van winkelcentrum de Groene Zoom in Vreewijk.

Vraag- en aanbod naar bedrijfsruimte afstemmen: onderzoek naar de behoefte aan bedrijfsruimten, wat, waar, waarom.

Leren

Feijenoord@work versterken (outreaching jongerenloket structureel inzetten en uitbreiden naar vroegtijdige schoolverlaters).

Ernstig probleem rond voortijdige schoolverlaters, aandacht voor doelgroep 17-23 jaar, voor met name overlastgevende jongeren en jongeren met multi-problematiek, die (nog) niet kunnen instromen in het aanbod van Jongerenloket. Uitbreiding mentoraat ten behoeve van naar schatting 120 jongeren op jaarbasis.

Verdere maatschappelijke ontwikkeling/emancipatie van allochtone vrouwen. Toeleiding ingeburgerden naar kwalificerende scholing en werk (ambassadrices). Met de dienst JOS wordt een projectvoorstel gemaakt.

Per week worden in de deelgemeente zo'n tien jongeren formeel uitgeschreven van school. Het aantal leerlingen dat niet meer schoolgaat, is vele malen hoger. Veel inzet wordt nu vanuit zowel deelgemeentelijke als stedelijke initiatieven gepleegd op het terugleiden van schoolverlaters. Pilot samen met IJsselmonde en Charlois en een ROC om, door intensief contact tussen school-, straat- en thuismilieu, jongeren binnen drie weken terug te leiden naar een opleiding (vroeger ingrijpen).

Activering van jongeren en ondersteunen van kinderen door huiswerkbegeleiding (voorkomen schooluitval) is een belangrijk speerpunt in Feijenoord. Pot van Goud: jeugdparticipatie en huiswerkbegeleiding voor en door jongeren.

VERSTERKEN VAN DE JEUGDKETEN, JONG XL:

- registratiesysteem deelgemeentelijke Jeugdoverleggen voor adequate managementinformatie
- snel verwerken van gegevens over de risicojongeren /gezinnen na signalering/melding; (capaciteitstekort administratieve verwerking opheffen)
- een effectieve, correctieve of repressieve individuele aanpak voor overlastgevende jongeren: vijf casemanagers (jeugdmentoren/ jongerenmakelaars)
- gezinsmanagement verbeteren (uit CTC analyses en de dosa-gegevens blijkt dat veel gezinnen daar geen verstand van hebben). Voor 20 gezinnen gezinscoaches voor intensieve begeleiding van minstens een jaar.

Integreren

Vervanging wijkgebouw De Klup(nieuwbouw, beheer en programmering)

Extra Peuterspeelzaalwerk. In een aantal wijken (o.a. Bloemhof) gaat slechts 60% van de kinderen naar de voor- en vroegschoolse educatie. Gestreefd wordt om 90% van de doelgroep gebruik te laten maken van deze voorziening.

Ingeburgerde oudkomers zonder uitkering participeren onvoldoende. Extra inzet gericht op werving, arbeidstoeleiding, scholing en maatschappelijke participatie (actief burgerschap). Voortzetting RAN project, werving moeilijke doelgroepen oudkomers, empowerment en activering jonge ingeburgerde opvoeders.

Voor groepen allochtone vrouwen is het van belang extra in te zetten op het toeleiden naar scholing en werk. 25 allochtone vrouwen per jaar: empowerment, scholing en bemiddeling.

Ingeburgerde oudkomers zonder uitkering participeren onvoldoende. Extra inzet gericht op werving, arbeidstoeleiding, scholing en sociale participatie (actief burgerschap) door:

- aanstelling buurtmakelaar die maatschappelijke stages organiseert bij wijkinstellingen en projecten (speeltuinen, TOS, Duimdrop, Welzijnswerk, vrijwilligersorganisaties) voor oudkomers en 17 tot 23 jarige vsv-ers. Eventueel ook acties richting bedrijfsleven.
- 'Troef in armoede': project gericht op armoedebestrijding en toename van het gebruik van inkomensondersteunende maatregelen, met name de Bijzondere Bijstand. Doelgroep is de eerste generatie allochtonen.

Gebruik en kwaliteit Lokaal Cultuur Centrum in de wijk moet worden verbeterd. Verbeteren / kwaliteitsimpuls LCC.

Veiligheid

Illegaliteit in woningen verder terugdringen: interventieteams versterken: totale capaciteit uitbreiden, verder versterken sociale component en extra inzet politie vanwege de aanpak hotspotgebieden en aanpak jeugdoverlast (o.a. Katendrecht/Stichtseplein).

Positieve beeldvorming bij burgers en terugdringen van overtredingen bevorderen: uitbreiding toezicht openbare ruimte. Inzet van tenminste vijf extra breed inzetbare toezichthouders.

Invoering van Jongeren-buurtbemiddeling (JOLO). Naast aandacht voor jeugdparticipatie, moet extra worden ingezet op het bestrijden van overlast en jongeren leren conflicten te hanteren.

Jongeren en andere bewoners worden nauwelijks aangesproken op hun storende en overlastgevende gedrag. Vijf buurtoudergroepen worden opgericht; zij lopen in de avonden door de wijk en stimuleren sociale cohesie en sociale betrokkenheid.

Aantal meldingen Huiselijk Geweld uit de deelgemeente stijgt sterk:

- uitvoering project Huiselijk Geweld en Pilot Oudermishandeling
- aanstellen tolk en hulpverlener voor steunpunt Huiselijk geweld
- deelgemeentelijke hulptelefoon voor huiselijk geweld

Kwaliteit horeca verbeteren (overtredingen en overlast tegengaan) door intensievere inzet horecateam.

Ten gevolge van de uitstroom van ID-medewerkers wordt met name een voorziening als Thuis op Straat steeds minder inzetbaar. Daardoor daalt het aantal activiteiten voor kinderen en jongeren. Daarnaast vervult TOS een belangrijke signalerende functie waarbij in een vroeg stadium kan worden ingezet op overlastgevend gedrag. Ook hiervoor is met de huidige capaciteit geen ruimte meer: aantrekken van vier extra vakkrachten.

Overlast en criminaliteit in openbare ruimte voorkomen: inzet mobiel cameratoezicht buiten vaste cameratoezichtgebieden.

Veiligheid in en om de scholen verbeteren: structurele inzet toezichthouders.

Wonen

Onder senioren in de wijken is in toenemende mate sprake van sociaal isolement: Creëren van extra voorzieningen voor ouderen. Per wijk een laagdrempelige inloop.

De wijk Bloemhof ligt centraal in de deelgemeente Feijenoord, tussen Vreewijk, Hillesluis, Afrikaanderwijk en de Tarwewijk in de deelgemeente Charlois. De grenswegen Strevelsweg, Beijerlandsewaan, Groene Hilledijk, Putselaan en Dordtselaan zijn drukke doorgaande wegen met veel winkelvoorzieningen. De binnenkant van Bloemhof is te typeren als een stadswijk, waarbij opvalt dat de noordelijke helft van de wijk sterk verschilt van de zuidelijke. De noordelijke buurten bestaan uit traditionele portiekwoningen van drie à vier hoog; de zuidelijke buurten bestaan voornamelijk uit laagbouw met smalle straten en achterpaden. De singel Lange Hilleweg vormt de scheidslijn. In Bloemhof wonen op 1 januari 2006 13.200 mensen. De bevolking is in 2005 met ruim 500 personen afgenomen.

Deelgemeente, stad en corporaties Vestia en WBR hebben in juli 2007 een gebiedsafspraak getekend om te komen tot een integrale aanpak in Bloemhof. Daarbij horen woningbouw, het verbeteren van de buitenruimte, verbeterde voorzieningen, veiligheid, sociale en economische programma's. Een wijkvisie wordt eind 2007, begin 2008 vastgesteld.

Wonen

Er staan in Bloemhof bijna 6.300 woningen, waaronder een aantal WOM-woningen. Er zijn weinig koopwoningen. Het woningbestand bestaat voor een relatief groot deel uit beneden- en etagewoningen. Er zijn weinig portiek- en galerijwoningen in de wijk. Ook zijn er weinig grote woningen met vijf kamers of meer. Tachtig procent van het woningbestand is vooroorlogs. In de periode 1946-1993 is er weinig gebouwd in Bloemhof. De woningdichtheid is met 81 woningen per hectare de hoogste van de deelgemeente. Ook is Bloemhof de minst groene wijk van Feijenoord, met een relatief oppervlak aan groenvoorzieningen van 5 procent. Vijftien procent van de woningen in Bloemhof is overbezet. De gemiddelde WOZ-waarde van woningen van Bloemhof is de laagste van de deelgemeente. Deze is € 93.500,-, ruim €10.000,- lager dan de gemiddelde WOZ-waarde van Feijenoord en ruim € 45.500,- lager dan de gemiddelde WOZ-waarde in Rotterdam. Er zijn in 2005 ongeveer evenveel kansarmen uit Bloemhof vertrokken dan zich er gevestigd hebben. Het aantal gezinnen is in dezelfde periode ook ongeveer gelijk gebleven. Bloemhof heeft met 60 procent het laagste percentage tevreden inwoners van de deelgemeente.

Bloemhof scoorde samen met Hillesluis en Pendrecht in 2005 het slechtst in de 'Grote Woontest'. Bewoners van deze wijken zijn ten opzichte van het Rotterdams gemiddelde het meest ontevreden over hun woningen en de woonomgeving.

AMBITIE

Samen met bewoners en professionals het 'Kansconcept' uitwerken om zodoende te komen tot een kindvriendelijke wijk. Belangrijke elementen daarin zijn het uitbreiden van speelruimte en hangplekken, het omvormen van schoolpleinen tot speelpleinen en het herinrichten van pleinen. Het ontwikkelen van MFA Wienslag/Putseknoop. Op een centrale plek in de wijk geclusterde en programmatisch op elkaar aansluitende activiteiten aanbieden: drie basisscholen, VMBO, voor- en naschoolse opvang, buurtcentrum, zorgcentrum, sportvoorzieningen, cultuurcentrum en ouderenhuisvesting. Het beter benutten van de ondergrondse parkeergarage Oleanderplein om de parkeerdruk op straat te verminderen. Het vernieuwen van de verouderde speeltuin de Driehoek, waar de veiligheid onder druk staat.

Werken

Het gemiddeld gestandaardiseerde besteedbare inkomen per huishouden in Bloemhof is het laagste van Feijenoord. Er wonen weinig mensen met een hoog inkomen in de wijk. Een relatief groot deel van de bevolking leeft van een bijstandsuitkering. Dit geldt met name voor de mensen vanaf 23 jaar. Hoewel vergeleken met de overige bevolkingsgroepen onder autochtonen en mensen uit 'overige rijke landen' een lager percentage personen een bijstandsuitkering heeft, is dit vergeleken met de stad Rotterdam toch hoog. Van de bevolking van 23 jaar en ouder staat een kwart ingeschreven als niet-werkende werkzoekende bij het CWI. Daaronder zijn relatief weinig mensen met een opleiding op HBO- of WO-niveau. Ook hier is het aandeel autochtonen en mensen uit 'overige rijke landen' opvallend. De aantallen mensen met een bijstandsuitkering en nww-ers in de wijk zijn in 2005 niet sterk veranderd.

Bloemhof telt ruim 1.500 arbeidsplaatsen, vooral in de handel en horeca en de niet-commerciële dienstverlening. Per saldo is de werkgelegenheid in Bloemhof in 2005 gelijk belevend. De werkgelegenheid in de zakelijke dienstverlening is verminderd en in de niet-commerciële dienstverlening toegenomen. Het aantal bedrijfsvestigingen in de wijk is met 17 afgenomen tot een totaal van 287 op 1 januari 2006. Er zijn in 2005 vestigingen in de industrie en nutsbedrijven bijgekomen. Er zijn relatief veel ongewenste vestigingen als bel- en internetwinkels in Bloemhof.

AMBITIES

Het vergroten van betrokkenheid van jongeren bij de wijk en het op peil houden van de lokale TOS-praktijk. Succesvolle stagiaires bij TOS een baan aanbieden. Vraag- en aanbod naar bedrijfsruimte afstemmen: onderzoek naar de behoefte aan bedrijfsruimten, wat, waar, waarom.

Leren

Er zijn in Bloemhof acht basisscholen, waarvan er zes Brede Schoolactiviteiten organiseren. De gemiddelde Cito-score van de basisscholen, is lager dan de gemiddelde score van Feijenoord en heel Rotterdam. De kinderopvangplaatsen in de wijk zijn voor een groot deel peuterspeelzaalplaatsen. Jongeren ervaren hun gezondheid en deelname aan sport als gemiddeld. Opvallend is dat slechts een klein deel van de leerlingen uit de derde klas van het VO lid is van een sportclub.

AMBITIE

Jongeren meer in beweging en aan het sporten krijgen door het opzetten en uitbreiden van school-sportverenigingen.

Integreren

Er wonen in vergelijking met Rotterdam relatief weinig 65+-ers, autochtonen en mensen uit 'overige rijke landen' in Bloemhof, en relatief veel Turken en Marokkanen. Bij de 65+-ers in de wijk zijn allochtone ouderen van Surinaamse, Antilliaanse, Turkse en Marokkaanse afkomst oververtegenwoordigd. De bevolking is voor een groot deel laag opgeleid. Er wonen niet bijzonder veel nieuwkomers in Bloemhof, maar een vrij hoog percentage van de Turkse bevolking woont korter dan twee jaar in Nederland. De scores voor sociale cohesie en actieve inzet voor de eigen buurt liggen in Bloemhof gelijk aan het deeltgemeentelijke en stedelijke gemiddelde.

AMBITIE

Ouderen meer laten bewegen: ouderen in beweging op speeltuin. Via gezondheidscentra bewegingsarmoede signaleren en bewoners stimuleren om van sportmogelijkheden gebruik te maken: 'Van klacht naar kracht.'

Veiligheid

De scores op 'schoon' en 'heel' zijn gemiddeld en in 2005 duidelijk beter dan het jaar ervoor.

Bloemhof heeft met een 4,3 de laagste score op de Veiligheidsindex van de wijken in Feijenoord.

Ook in het buurtsignaleringsmodel scoort de buurt niet goed. Ruim een kwart van de bevolking ervaart drugsoverlast.

AMBITIE

Hier gaat het vooral om wijkoverstijgende maatregelen die ook bij Afrikaanderwijk zijn beschreven.
pagina 73

Hillesluis telt ongeveer 11.300 inwoners. Vanwege de bebouwing en haar ligging ten opzichte van het centrum van Rotterdam is Hillesluis een echte stadswijk. Vanwege haar scores op onderwerpen als bevolkingssamenstelling, opleidingsniveau, inkomensniveau, verhuisbewegingen is het een typische achterstandswijk. Hillesluis kent veel kleinere, goedkope huurwoningen die vaak slecht onderhouden zijn. Slechts een klein deel van het woningbestand bestaat uit duurdere huur- of koopwoningen. Dat aantal zit wel in de lift vanwege de recente oplevering en toekomstige realisatie van hoog-niveau renovatie en nieuwbouwcomplexen als het Stulemeijercomplex, Putsewaan fase III, Overzeeuwse, Riederslotlocaties, Polderplein, Winkeleiland fase II, Wielslag en nog een paar. In juli 2007 is een gebiedsafspraak tussen gemeente, deelgemeente en corporaties WBR en Vestia getekend. Eind 2007, begin 2008 zal een wijkvisie worden vastgesteld. In Hillesluis bevindt zich de woning vanwaar minister Vogelaar haar wijkentour is gestart.

Wonen

Een klein deel van de 5.000 woningen van Hillesluis bestaat uit koopwoningen. Er zijn relatief weinig eengezinswoningen en portiek- of galerijwoningen met lift. Het aandeel beneden- en etagewoningen in de wijk is hoog. Ruim driekwart van de woningen in Hillesluis is vooroorlogs en meer dan de helft van de woningen heeft een WOZ-waarde onder de € 58.000,-. De gemiddelde WOZ-waarde van de woningen is één van de laagste van de deelgemeente. Relatief veel woningen zijn overbezet. Er zijn in 2005 meer kansarmen vertrokken dan zich er gevestigd hebben. Het aantal gezinnen in de wijk is licht gedaald.

Hillesluis scoorde in 2005 samen met Bloemhof en Pendrecht het slechtst in de 'Grote Woontest': bewoners van deze wijken zijn ten opzichte van het Rotterdams gemiddelde het meest ontevreden over hun woningen en de woonomgeving.

AMBITIE

Samen met bewoners en professionals het 'Kansconcept' uitwerken om zodoende te komen tot een kindvriendelijke wijk. Belangrijke elementen zijn het uitbreiden van speelruimte en hangplekken, het omvormen van schoolpleinen tot speelpleinen en het herinrichten van pleinen. Extra kwaliteit realiseren op Boulevard-Zuid door een hotspotaanpak en de aanpak van de particuliere voorraad (zie ook onder werken).

Het ontwikkelen van MFA Wielslag/Putseknoop. Op een centrale plek in de wijk geclusterde en programmatisch op elkaar aansluitende activiteiten aanbieden: drie basisscholen, VMBO, voor- en naschoolse opvang, buurtcentrum, zorgcentrum, sportvoorzieningen, cultuurcentrum en ouderenhuisvesting. Het realiseren van de accommodatie en programmering jongeren centrum Van Zetten (zie ook onder Vreewijk).

Werken

Ruim driekwart van de bevolking van Hillesluis valt onder de laagste inkomensgroepen. Er zijn relatief weinig inwoners met een gemiddeld besteedbaar gestandaardiseerd huishoudeninkomen dat boven de € 39.900,- uitkomt. Onder de bevolking van 23 jaar en ouder zijn relatief veel mensen met een bijstandsuitkering. Hoewel de percentages personen met een bijstandsuitkering in de andere etnische groepen hoger liggen, zijn er relatief veel mensen van autochtone afkomst en afkomstig uit 'overig rijke' landen, die een bijstandsuitkering hebben. Er zijn relatief weinig hoog opgeleiden onder de nww-ers,

die staan ingeschreven bij het CWI. Het percentage nww-ers is hoog onder de bevolking van Hillesluis van 23 jaar en ouder. Ook hier geldt weer dat er relatief veel autochtonen en mensen uit 'overig rijke' landen staan ingeschreven bij het CWI.

Ruim 40 procent van de werkgelegenheid in Hillesluis is in de niet-commerciële dienstverlening. Ook is er relatief veel werkgelegenheid in handel en horeca. Meer dan de helft van de bedrijfsvesteringen is in de sector handel en horeca. Er is in 2005 niet veel verandering opgetreden in het aantal arbeidsplaatsen in Hillesluis. Het totaal aantal bedrijven is in 2005 duidelijk afgenomen.

AMBITIE

Het realiseren van een vitale Boulevard Zuid met geschikte woningen en gezonde bedrijven, die worden gedreven door ondernemers met goede kwaliteiten.

Leren

Er zijn in Hillesluis zeven basisscholen, die allemaal Brede School zijn. De kinderopvangplaatsen in Hillesluis zijn voor een groot deel peuterspeelzaalplaatsen. De gemiddelde Cito-score van de buurtscholen in de wijk is relatief laag.

Een relatief laag percentage van de leerlingen in de eerste en derde klas van het voortgezet onderwijs ervaart de eigen gezondheid als goed of heel goed. Ruim een kwart van de leerlingen in de derde klas van het voortgezet onderwijs uit Hillesluis heeft overgewicht. De sportdeelname van de jongeren is laag. Relatief weinig jongeren zijn lid van een sportclub.

Er wonen in Hillesluis relatief weinig mensen met een opleiding op mbo-niveau of hoger.

AMBITIE

Jongeren tot sporten en bewegen aanzetten door het opzetten en uitbreiden van het aantal school-sportverenigingen.

Integreren

Er wonen in de wijk relatief weinig autochtonen, mensen uit 'overig rijke landen' en 65+-ers. Onder de ouderen in de wijk zijn relatief veel Surinamers, Antillianen, Turken, Marokkanen en ouderen afkomstig uit de 'overig arme landen'. Een relatief groot deel van de Turkse bevolking in de wijk woont korter dan twee jaar in Nederland. Van de bevolking uit de 'overige rijke landen' is een relatief klein deel nieuwkomer.

Het aantal straten per duizend inwoners dat meedoet aan Opzoomer Mee activiteiten in Hillesluis en het percentage inwoners dat zich actief inzet voor de eigen buurt is relatief laag.

AMBITIE

Meer ouderen laten bewegen, bij voorbeeld door het project 'ouderen in beweging' (fysiotherapie voor ouderen) en bewegingsarmoede als gevolg van onvoldoende sportfaciliteiten in de wijk tegengaan. Via gezondheidscentra bewegingsarmoede signaleren en bewoners stimuleren om van sportmogelijkheden gebruik te maken: 'Van klacht naar kracht.' Participatieprojecten combineren met de component cultuur: bijvoorbeeld 'verhalen van wijkbewoners worden door wijkbewoners verteld'.

Veiligheid

De score op de Veiligheidsindex is met een 5,5 net voldoende. De PPC-score in het buurtsignaleringsmodel duidt op de aanwezigheid van problemen in de wijk. Relatief veel inwoners van de wijk ervaren drugsoverlast en overlast van groepen jongeren. Er zijn in Hillesluis in 2006 12 hennepkwekerijen ontruimd.

AMBITIE

Het verbeteren van Boulevard-Zuid door een hotspotaanpak (zie ook wonen). Het realiseren van de accommodatie en programmering van jongerencentrum 'Van Zetten' (zie wonen).

Voor wie vanuit het stadscentrum naar Charlois rijdt, vormt de Tarwewijk de entree van de deelgemeente Charlois. Een oude stadswijk met een prachtige ligging ten zuiden van de Maashaven, vlak bij het stadscentrum, het Zuiderpark en winkelcentrum Zuidplein. Midden in de wijk ligt een grote speeltuin. De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in de Tarwewijk. Er wordt veel gerenoveerd en gebouwd. Nieuwe ondernemers hebben zich gevestigd. Met de club Now & Wow heeft de Tarwewijk een nationale trekpleister.

In de Tarwewijk wonen 11.200 mensen (januari 2006). 27 % van de bevolking is van autochtone afkomst. Ruim de helft van de 5.700 huishoudens bestaat uit alleenstaanden. De Tarwewijk heeft een jonge bevolking; 32,5 % van de inwoners is jonger dan 25 jaar. Door het grote aantal kleine goedkope woningen en het gemak waarmee je er aan woonruimte kunt komen, heeft de Tarwewijk het karakter van een starterswijk en is de wijk aantrekkelijk voor kansarmen: eenoudergezinnen, illegalen, AMA's en nieuwkomers met weinig toekomstperspectief zoals Antillianen. Vanwege het ontbreken van de mogelijkheid van een wooncarrière in de wijk, trekken starters weg, zodra ze daartoe de kans krijgen. Het aantal verhuizingen uit de wijk is hoog, circa twee keer zo hoog als het Rotterdams gemiddelde. Meer dan een kwart van de bewoners verblijft korter dan een jaar op het huidige adres. Veel bewoners hebben een geringe binding met de wijk. De communicatie tussen de verschillende leefculturen in de wijk schiet tekort. Omdat kansarmen geen perspectief hebben op verbetering en bij gebrek aan alternatieven gedwongen zijn in de wijk te blijven wonen, nemen frustratie en normafwijkend gedrag toe, en vormt zich een voedingsbodem voor criminaliteit. Dat versterkt het negatieve imago van de wijk op de woningmarkt, resulterend in een negatief selectieproces. Bovendien vormt het aanbod van woningen van verhuurders die weinig eisen stellen aan de huurders, een belangrijke voedingsbodem voor drugsoverlast.

Het winkelbestand in de wijk is eenzijdig en afgestemd op de geringe koopkracht van de bewoners. Er is veel leegstand onder de winkels en de afgelopen jaren is het winkelbestand achteruitgegaan.

In de wijk is sprake van een concentratie van probleemjongeren. De jeugdwerkloosheid en het aantal voortijdig schoolverlaters is hoog, veel kinderen hebben onderwijsachterstanden, problemen thuis en een zeer beperkt toekomstperspectief. Gevolg is dat jongeren spijbelen en rondhangen op straat, met als risico dat zij afglijden in de criminaliteit. De thuissituatie wordt vaak gekenmerkt door armoede, gebruik en handel van drugs, geweld en wapens. Voor jongeren zijn er te weinig voorzieningen in de wijk (twee speeltuinen, geen sporthallen, gymzalen die nauwelijks buiten schooltijden gebruikt worden). Door de hoge mutatiegraad is de doorstroom op scholen zeer hoog. Er zijn vechtpartijen op schoolpleinen tussen jongeren uit verschillende culturen. De wijk heeft enkele overlastgevende jeugdgroepen, waar politie en hulpverlening overigens weinig contact mee hebben.

Het zelfregulerend vermogen van de bewoners van de Tarwewijk is gering. Bovendien vertoont een deel van de bewoners met meervoudige/complexere problematiek zorgmijndend gedrag.

De situatie in de Tarwewijk kan als 'redelijk maar riskant' worden gekarakteriseerd. Het verpauperingsproces is in enkele buurten goed zichtbaar. Bewoners die dat kunnen, trekken weg. Het resultaat is een concentratie van kansarmen en spanningen tussen groepen. Een matig onderhouden buitenruimte, overlastgevend woongedrag, anonimiteit en afnemend zelfregulerend vermogen van de bewoners, zijn exponenten van de problematiek.

Wonen

De woningvoorraad, bijna 6.000 woningen, bestaat voor het grootste deel uit vooroorlogse woningen; vooral kleine goedkope portiekwoningen. De gemiddelde WOZ-waarde van de woningen is zeer laag. Er is veel particuliere verhuur en de particuliere panden zijn slecht onderhouden. Als gevolg van (il-

legale) kamerverhuur is er veel overbewoning. In bepaalde straten - zoals de Bas Jungeriusstraat en in de Mijnkintbuurt - is een groot aantal panden in handen van malafide huiseigenaren. Het hoge aandeel particuliere huiseigenaren is er mede de oorzaak van dat delen van de wijk niet zijn opgeknapt in het kader van de stadsvernieuwing. In een deel van de wijk zijn de woningen tot nu toe niet aangepakt, omdat ze bouwtechnisch redelijk zijn. De Tarwewijk heeft een relatief oud woningbestand en evenals de wijken Carnisse en Oud-Charlois loopt de kwaliteit van de woningvoorraad terug.

Sommige delen van de wijk vormen een onaantrekkelijk woonmilieu. Hoewel de wijk erg mooie - opgeknapte - plekken kent (Millinxbuurt) en daarmee potentie heeft, is een aantal straten verloederd. In bepaalde buurten in de wijk is (samenhangend met de bouwwijze en de structuur van de wijk) onvoldoende openbaar groen.

FEITEN EN CIJFERS

- ruim driekwart van de woningen heeft een WOZ-waarde onder de € 85.000
- Bijna 75 % van de wijk bestaat uit huurwoningen, waarvan 41 % in handen is van particuliere eigenaren en 31 % door woningcorporaties wordt verhuurd
- 82 % van de woningen dateert van voor 1946
- 66 % van de woningen heeft 2 of 3 kamers

Sociaal

Ook in deze wijk is de sociale problematiek fors. Het gemiddelde jaarinkomen per huishouden in de Tarwewijk is zeer laag en relatief veel mensen hebben een bijstandsuitkering. Achter deze cijfers gaan een toenemende schuldenproblematiek en hulpverleningsvraagstukken schuil. Overlast door jeugd, schoolverzuim en jeugdcriminaliteit zijn exponenten van deze problematiek.

FEITEN EN CIJFERS

- Het gemiddelde jaarinkomen per huishouden in de Tarwewijk is met € 13.900 zeer laag
- 1243 personen (=14 %) hebben een bijstandsuitkering (1 januari 2006)

Veiligheid

De wijk is niet veilig genoeg. Achter de relatief lage score op de veiligheidsindex gaan een niet al te hoge tevredenheid met de eigen buurt, een relatief hoog criminaliteitsniveau en ernstige (drugs)overlast schuil. 22 % van de geënquêteerde personen ervaart drugsoverlast in 2005. De Tarwewijk scoort evenals Carnisse en Oud-Charlois relatief laag als het gaat om sociale cohesie.

FEITEN EN CIJFERS

- score op de veiligheidsindex is 5,3 in 2006

Katendrecht kent een roemrijk verleden. In de tijd dat veel van Rotterdamse havenactiviteiten zich nog op de noord- en de zuidoever van het Rotterdamse centrum afspeelden was Katendrecht de wijk waar dwalende zeelui zich verpoosden. Katendrecht bood al het vertier dat zij nodig hadden, restaurants, bars, prostitutie. De wijk Katendrecht is een schiereiland in de deelgemeente Feijenoord. Via 'de pols' bij het metrostation Rijnhaven is Katendrecht verbonden met de Afrikaanderwijk en de Kop van Zuid. Voor Katendrecht staan grote plannen op stapel: veel nieuwbouw en een betere infrastructuur. Deze plannen zijn vastgelegd in een gebiedsafspraak tussen stad, deelgemeente en woningcorporatie de Nieuwe Unie. Dit najaar meert de SS Rotterdam voorgoed aan in Katendrecht als drijvend hotel met restaurants, bars en congresfaciliteiten. Voor Katendrecht ontstaat hiermee een nieuw centrum voor werken en leren.

Er wonen in Katendrecht op 1 januari 2006 bijna 3.900 mensen, bijna 250 minder dan een jaar ervoor. Het percentage éénuoudergezinnen in Katendrecht is hoog vergeleken met de deelgemeente Feijenoord en Rotterdam. In absolute aantallen wonen er niet veel jonge moeders in de wijk, maar gerelateerd aan het aantal jonge vrouwen zijn het er naar verhouding veel.

Wonen

Het grootste deel van de ruim 1.900 woningen in Katendrecht bestaat uit corporatiehuurwoningen. Er zijn relatief weinig eengezinswoningen en relatief weinig grote woningen van vijf kamers of meer. Door de aanwezigheid van haven- en industrieterreinen is de gemiddelde woningdichtheid laag. De gemiddelde WOZ-waarde van de woningen in Katendrecht ligt net iets onder het gemiddelde van de deelgemeente. Er zijn relatief veel goedkope en weinig dure woningen.

AMBITIE EN MAATREGELEN

De ruimte voor jongeren is ontoereikend. Vandaar de ambitie om de speelruimte en het aantal hangplekken voor jongeren te vergroten, schoolpleinen om te vormen tot speelpleinen en bestaande pleinen opnieuw in te richten.

Woningcorporaties De Nieuwe Unie, Woonbron en de deelgemeente Feijenoord gaan samenwerken op basis van de zogenaamde RBA systematiek om de sociaal economische inzet te stroomlijnen en te prioriteren.

Het verbeteren van de uitstraling van het Polsgebied en uitvoering van projecten in het kader van 'Katendrecht rolt de rode loper uit.'

Het inrichten van een sportzaal en ruimtes voor onderwijsvoorzieningen in MFA De Globetrotter. Het voorzieningenniveau in de wijk is laag en moet worden uitgebreid.

Werken

Het aantal kansarmen in de wijk is door een vertrekoverschot in 2005 gehalveerd. Het aantal kansarme moeders is relatief nog sterker gedaald. Ook het aantal gezinnen in de wijk is afgenomen in 2005.

Een relatief groot deel van de bevolking van 16 jaar en ouder leeft van een bijstandsuitkering. In het bijzonder autochtonen en mensen afkomstig uit de 'overige arme en rijke landen' hebben relatief vaak een bijstandsuitkering. 22 procent van de bevolking van 16 tot 65 jaar staat ingeschreven als niet-werkende werkzoekende (nww-er) bij het CWI. Hoewel de percentages ingeschreven nww-ers bij de andere etnische groepen hoger liggen, is vooral bij de autochtone bevolking en bij de bevolking uit overige 'arme en rijke' landen het aandeel ingeschreven nww-ers opvallend hoog. Het aantal mensen met een bijstandsuitkering dat in 2005 vertrokken is uit de wijk is twee keer zo groot als het aantal mensen dat zich gevestigd heeft. Het aantal nww-ers is ongeveer gelijk gebleven.

Katendrecht telt ongeveer 675 arbeidsplaatsen –grotendeels bezet door mensen van buiten de wijk– waarvan een groot deel in de industrie- en nutsbedrijven. Er zijn relatief veel vestigingen van bedrijven die actief zijn in de transportsector. De werkgelegenheid in de landbouw, visserij en bouw is in 2005 iets toegenomen, en die in de industrie en nutsbedrijven iets afgenomen. Het totaal aantal bedrijfsvestigingen in Katendrecht nam af, met name in de handel en horeca.

AMBITIE

Het ontwikkelen van Eat en Meet. Hierbij gaat het zowel om evenementen van wijkoverstijgend belang als kleinere evenementen in de buurt.

Leren

Er zijn twee basisscholen in Katendrecht. De gemiddelde Cito-score is vergelijkbaar met die van Rotterdam en hoger dan de gemiddelde score in de deelgemeente. Slechts tweederde van de scholieren uit de derde klas van het voortgezet onderwijs uit de Afrikaanderwijk, Entrepotgebied en Katendrecht ervaart de eigen gezondheid als goed of heel goed. Een hoog percentage kleuters (27 procent) uit dezelfde wijken heeft overgewicht, tegenover 21 procent in Feijenoord en 16 procent in Rotterdam. Ook zijn opvallend weinig tieners lid van een sportclub.

AMBITIE

Het versterken van Feijenoord@work, het uitbreiden van het mentoraat naar 120 jongeren, verder emancipatie van allochtone vrouwen en hen toeleiden naar kwalificerend scholing en werk. De schooluitval aanzienlijk terugbrengen. Enerzijds door een gezamenlijk project met een ROC door vroeger in te grijpen en te proberen uitvallende jongeren binnen drie weken terug te leiden naar school. Een preventief project is het intensiveren van huiswerkbegeleiding met als tweede doelstelling het bevorderen van de participatie.

Integreren

Er wonen relatief weinig Turken in Katendrecht en relatief veel Antillianen en mensen uit 'overige arme' landen. Ook wonen er relatief veel ouderen uit deze twee bevolkingsgroepen in de wijk.

Aan Opzomer Mee-activiteiten in Katendrecht wordt intensief deelgenomen. Ook het percentage bewoners dat zich actief inzet voor de eigen buurt is hoog. Geen enkele ander wijk in deelgemeente scoort op dit punt 30%.

AMBITIE

Een pilotproject ouderen in beweging op speeltuinen. Bedoeling is de inefficiënte samenwerking tussen betrokken partijen weg te nemen door de inzet van een projectleider die partijen en bewoners aan elkaar bindt en een gezamenlijke visie ontwikkelt.

Veiligheid en leefbaarheid

De gemiddelde score op 'schoon' en 'heel' is in 2005 in Katendrecht afgenomen.

De score op de Veiligheidsindex in Katendrecht is voldoende, maar de PPC-score van het buurtsignaleringsmodel duidt op een cumulatie van problemen in de wijk.

AMBITIE

De veiligheid verhogen door het aanpakken van huiselijk geweld, zowel door het uitvoeren van een pilotproject als het versterken van het Steunpunt Huiselijk Geweld. Ook het verbeteren van de kwaliteit van de horeca kan bijdragen aan veiligheid net als het inzetten van toezichthouders in en om scholen en het inzetten van mobiel cameratoezicht. Het inzetten van extra TOS-medewerkers heeft niet alleen een direct positief effect op de veiligheid, TOS heeft ook een belangrijke signalerende functie.

Afrikaanderwijk ligt centraal in de deelgemeente. De wijk wordt gerekend tot de oude stadswijken en ligt tussen de oude stadswijken Bloemhof, Hillesluis en Katendrecht en de nieuwbouw van Kop van Zuid. Afrikaanderwijk wordt aan de westelijke kant begrensd door de stedelijke noord-zuidas die loopt van de Erasmus brug via de Dordtselaan naar het Zuidplein. Langs deze as loopt de metro en op dit gedeelte van het traject bevinden zich twee metrostations. Langs deze as bij de ingang van de wijk richting Zuidplein liggen de Tarwewijk en Bloemhof-Noord, die beide aangewezen zijn als hotspotgebied.

In het zuiden loopt de wijk tot de Putselaan die de grens vormt met Hillesluis, ook een hotspot gebied. Aan de oostkant wordt de wijk begrensd door de dijk en de spoorweg aan de Hilledijk en de Parallelweg.

Afrikaanderwijk is een van de meest kleurrijke wijken van Rotterdam. Vooral op de grote markt die twee keer per week wordt gehouden is goed te zien dat veel verschillende culturen hier samenkomen. Er bestaan volop ambities en kansen. Door de komst van meer stedelijke voorzieningen en betere verbindingen, groeit de Afrikaanderwijk uit tot een centrumwijk. De ontwikkeling van de zogenaamde Pols van Katendrecht, de opwaardering van het Afrikaanderpark, de markt als trekker, het bebouwen van de Maashaven met het deelgemeentekantoor, de ontwikkeling van Parkstad aan de oostkant van de wijk, de eventuele derde stadsbrug: het zijn evenzoveel aanknopingspunten voor het realiseren van een kleurrijke bruisende stadswijk op Zuid. Het verdwijnen van het spoor aan de oostkant van de wijk, biedt een kans om de oost-west-verbindingen te verbeteren, zodat Afrikaanderwijk zich 'naar buiten toe kan wenden. Op lange termijn zal de wijk meer onderdeel worden van het centrum en daarmee aantrekkelijker worden voor andere stedelijke doelgroepen. De verwachting bestaat dat er meer jonge vestigers van buiten op de wijk af zullen komen.

In het afgelopen jaar zijn met Vestia en de stedelijke partijen gebiedsafspraken gemaakt plus een samenwerkingsovereenkomst met een gezamenlijk gedragen uitvoeringsprogramma.

Verder wordt er gewerkt aan verbetering van het economisch functioneren van de wijk. Voorbeelden daarvan zijn De Eetwijk, het functioneren van de Afrikaandermarkt en evenementen in en om het park. Deze ontwikkeling wordt ondersteund door het project 'Het gebeurt in Feijenoord' en de 'economische kanszone'.

Op 1 januari 2006 wonen in de Afrikaanderwijk ca. 9.400 mensen. Slechts 9 procent van hen is 65 jaar of ouder. In de Afrikaanderwijk wonen relatief minder alleenstaanden en samenwonenden zonder kinderen. Gezinnen met kinderen komen iets meer voor. Vooral de categorie 'overig' is oververtegenwoordigd.

Wonen

Van de ruim 1.300 personen die zich in 2005 in de Afrikaanderwijk vestigden, is een groot deel (23 procent) afkomstig uit andere wijken in Feijenoord. In de Afrikaanderwijk wonen vrij veel mensen die korter dan twee jaar in Nederland wonen. Een groot deel van hen (20 procent) is van Turkse afkomst. Er zijn relatief weinig nieuwkomers uit de Nederlandse Antillen en Aruba en uit de overige rijke landen.

Er staan in de Afrikaanderwijk ruim 3.700 woningen, voor een groot deel huurwoningen in het bezit van een corporatie. De helft van het woningbestand bestaat uit portiek-galerijwoningen zonder lift. Ruim 50% van de woningen is vooroorlogs, een derde deel stamt uit de periode 1969-1993. Er zijn weinig grote

woningen met vijf kamers of meer. Van de woningen heeft bijna de helft een WOZ-waarde onder de € 85.000,-; de gemiddelde WOZ-waarde in de Afrikaanderwijk is ca. € 99.000,-. Voor de deelgemeente is dat € 114.000,- en voor Rotterdam € 139.000,-.

Relatief veel woningen zijn overbezet. Er zijn in 2005 iets meer 'kansarmen' vertrokken dan zich er gevestigd hebben. Het aantal gezinnen dat in de Afrikaanderwijk woont, is ook licht gedaald in 2005. Het percentage inwoners dat tevreden is met de buurt is in 2005 relatief sterk gestegen: van 52 procent in 2004 naar 71 procent in 2005. Dit is een even hoog percentage als voor de hele deelgemeente en iets lager dan voor de stad Rotterdam.

AMBITIE

De ruimte voor jongeren is ontoereikend. Vandaar de ambitie om de speelruimte en het aantal hangplekken voor jongeren te vergroten, schoolpleinen om te vormen tot speelpleinen en bestaande pleinen opnieuw in te richten.

Werken

Het gestandaardiseerd gemiddeld besteedbaar inkomen in de Afrikaanderwijk is met € 14.400,- laag. In de deelgemeente Feijenoord is dit € 16.000,- en in Rotterdam ruim € 18.000,-. Slechts 5 procent van de bevolking heeft een besteedbaar inkomen boven de € 39.900,-.

Een relatief groot deel van de bewoners vanaf 23 jaar leeft van een bijstandsuitkering. In het bijzonder autochtonen en mensen afkomstig uit de 'overige rijke landen' hebben relatief vaak een bijstandsuitkering. Maar dan een kwart van de bevolking vanaf 23 jaar staat ingeschreven als nww-er bij het CWI. Hoewel de percentages ingeschreven nww-ers bij de andere etnische groepen hoger liggen, is vooral bij de autochtone bevolking van de Afrikaanderwijk het aandeel ingeschreven nww-ers opvallend hoog. Het aantal mensen met een bijstandsuitkering en ingeschreven bij het CWI is in 2005 door vestiging en vertrek niet sterk veranderd. Wel zijn er iets meer mensen als nww-er nieuw ingeschreven dan er uitgeschreven zijn.

De werkgelegenheid in de Afrikaanderwijk bestaat voor een kwart uit arbeidsplaatsen in de sector handel en horeca en voor meer dan de helft uit werk in de niet-commerciële dienstverlening. De bedrijfsvestigingen in de wijk bestaan voor meer dan de helft uit vestigingen in de sector handel en horeca. De werkgelegenheid is in 2005 toegenomen, met name in de sectoren zakelijke dienstverlening en niet-commerciële diensten. Er zijn relatief veel ongewenste bel- en internetwinkels.

AMBITIE

Het ontwikkelen van Eat en Meet, wijkoverstijgende evenementen en kleine evenementen in de buurt plus de aanpak van de horecastrip op de Hillelaan.

Het realiseren van een vitale winkeldriehoek met vitale bedrijven die gedreven worden door ondernemers met goede kwaliteiten.

Leren

Het opleidingsniveau van de inwoners van de Afrikaanderwijk is laag. Slechts 25 procent van de bevolking tussen de 23 en 65 jaar heeft een opleiding op mbo-niveau of hoger tegenover 39 procent van de bevolking van Feijenoord en 56 procent van de Rotterdamse bevolking.

Er zijn in de Afrikaanderwijk zes basisscholen waarvan er vier een brede school zijn. De gemiddelde Cito-score van de buurtscholen in de wijk is gelijk aan die van de hele deelgemeente en lager dan die van de stad Rotterdam. De score voor sociale cohesie is met een 6,0 gemiddeld.

Slechts tweederde van de scholieren uit de derde klas van het voortgezet onderwijs uit de Afrikaanderwijk, Entrepotgebied en Katendrecht ervaart de eigen gezondheid als goed of heel goed. Een hoog percentage kleuters (27 procent) uit dezelfde wijken heeft overgewicht, tegenover 21 procent in Feijenoord en 16 procent in Rotterdam. Ook zijn er opvallend weinig tieners lid van een sportclub.

AMBITIE

Uitgebreid beschreven onder het kopje wijkoverstijgende maatregelen. Kortwel komt het neer op de volgende punten. Het versterken van Feijenoord@work, het uitbreiden van het mentoraat naar 120 jongeren, verder emancipatie van allochtone vrouwen en hen toeleiden naar kwalificerend scholing en werk. De schooluitval aanzienlijk terugbrengen. Enerzijds door een gezamenlijk project met een ROC door vroeger in te grijpen en te proberen uitvallende jongeren binnen drie weken terug te leiden naar school. Een preventief project is het intensiveren van huiswerkbegeleiding met als tweede doelstelling het bevorderen van de participatie.

Integreren

Er wonen relatief weinig autochtonen in de Afrikaanderwijk, namelijk 16 procent tegenover 36 procent in Feijenoord en 54 procent in heel Rotterdam. 34 procent van de inwoners is van Turkse afkomst en 13 procent van Marokkaanse afkomst. Er wonen relatief weinig mensen afkomstig uit de 'overig rijke' landen in de Afrikaanderwijk. Ook het percentage allochtone ouderen is relatief hoog in de Afrikaanderwijk. Slechts 54 procent van de 65+-ers is autochtoon.

De scores voor sociale cohesie en actieve inzet voor de eigen buurt liggen in Afrikaanderwijk iets onder het deelgemeentelijke en stedelijke gemiddelde.

AMBITIE

De gezondheid in de wijk verbeteren onder meer door via gezondheidscentra bewegingsarmoede te signaleren en bewoners te stimuleren om van sportmogelijkheden gebruik te maken. 'Van klacht naar kracht.'

Veiligheid

De wijk scoort in 2005 relatief slecht op 'schoon' en 'heel', hoewel beide cijfers sinds 2004 wel verbeterd zijn. De Afrikaanderwijk scoort met een 5,4 laag voor de veiligheidsindex. Ook de score volgens het buurtsignaleringsysteem is niet erg goed. Een relatief hoog percentage bewoners ervaart drugsgereleerde overlast (24 procent). De overlast van groepen jongeren is in 2005 relatief sterk afgenomen.

AMBITIE

Hier gaat het vooral om wijkoverstijgende maatregelen (zie boven). De veiligheid verhogen door het terugdringen van het illegaal wonen, het aantal overtredingen en overlast door jongeren. Onder meer door extra inzet politie, vijf extra toezichthouders, jongerenbuurtbemiddeling en buurtoudergroepen. Het bevorderen van de positieve beeldvorming. Het aanpakken van huiselijk geweld, zowel door het uitvoeren van een pilotproject als het versterken van het Steunpunt Huiselijk Geweld. Ook het verbeteren van de kwaliteit van de horeca kan bijdragen aan veiligheid net als het inzetten van toezichthouders in en om scholen en het inzetten van mobiel cameratoezicht. Het inzetten van extra TOS-medewerkers heeft niet alleen een direct positief effect op de veiligheid, TOS heeft ook een belangrijke signalerende functie.

De deelgemeente Charlois wordt vooral gekenmerkt door variatie: variatie in bevolking; variatie in wijken. In de deelgemeente wonen bijna 65.000 mensen en op het grondgebied van Charlois staan ruim 34.000 woningen. Meer dan de helft van de inwoners is van allochtone afkomst. Het percentage lage inkomens bedraagt ruim 65 procent. En de veiligheidsindex stond in 2005 op 5,4. Het huidige Charlois telt acht wijken. Vier vooroorlogse wijken: Oud-Charlois, Carnisse, Tarwewijk en Heijplaat en vier naoorlogse: Wielewaal, Zuidwijk, Pendrecht en Zuidplein. In het hart van Charlois ligt het Zuiderpark; met zijn 215 hectare het grootste park van Rotterdam.

ONTSTAAN VAN HET WIJKACTIEPLAN

Het wijkactieplan Charlois is onderverdeeld in twee actieplannen: het actieplan Oud-Zuid (voor de wijken Oud-Charlois, Carnisse, Tarwewijk) en het actieplan Zuidelijke tuinsteden (voor de wijken Pendrecht en Zuidwijk). Beide actieplannen tezamen omvatten de vijf 'Vogelaar'-wijken van Charlois en zijn tot stand gekomen in samenwerking en overleg met corporaties, diensten en bewoners. In alle vijf de wijken zijn bewonersavonden gehouden die een lijst van goede ideeën heeft opgeleverd en inzicht geeft in de problematiek van deze wijken. Voor analyse van de wijkproblematiek is gebruik gemaakt van de wijkactieprogramma's en de wijkvisies voor de wijken Carnisse, Oud-Charlois en de Tarwewijk. Verder is gebruik gemaakt van de wijkactieprogramma's sociaal voor deze wijken, de Rotterdamse veiligheidsindex en het Onderzoek Charlois Zet Door.

In Pendrecht wordt al langere tijd wijkgericht gewerkt via het programma Pendrecht Zet Door. Voor analyse van de wijkproblematiek in zowel Pendrecht als Zuidwijk is gebruik gemaakt van de wijkactieplannen op het gebied sociaal en veiligheid, de veiligheidsindex en de sociale rompindeks.

Oud-Charlois (pc 3082)

onderdeel wijkactieplan Charlois

Oud Zuid

Oud-Charlois is de oude dorpskern van de voormalige gemeente Charlois. De wijk Oud-Charlois telt 6.500 woningen en in totaal ruim 13.000 bewoners. Op sommige plekken in de wijk is het aangenaam wonen, recreëren en werken. Het is een van de weinige wijken in Rotterdam met mooie vooroorlogse bebouwing. Wat betreft bevolkingsopbouw is Oud Charlois vergelijkbaar met het Rotterdamse gemiddelde. Het bekende patroon van jong en allochtoon versus oud en autochtoon treft men ook in Oud Charlois aan. Wat afwijkt, is dat er in Oud Charlois relatief veel mensen van de Nederlandse Antillen of Aruba wonen. Ook wonen er relatief veel vijftenzestigplussers van Marokkaanse afkomst in Oud Charlois. (zie ook tabel met feiten en cijfers). Gelet op de sociale rompindekscore scoort Oud Charlois het minst slecht van alle grote wijken in de deelgemeente Charlois. Het is een wijk met veel kansen, met betrokken bewoners die goed in staat blijken zelfstandig projecten tot stand te brengen zoals de succesvolle groeibriljant Oud-Charlois. Oud-Charlois is vooral een gedifferentieerde wijk. Er zijn mooie straten en plekken zoals de 'oude dorpskern', de Charloise Kerksingel, de Boergoensevliet, het Waaltje, het Karel de Stouteplein, de nieuwbouw in de Ambachtenbuurt en rond het Nachtegaalplein en het uitzicht op de Maas bij de Charloise Hoofd. Maar in de Wolphaertstraat, Gouwstraat en Katen-drechtselagedijk is sprake van veel (drugs)overlast en sociale problematiek. De wijk bevindt zich op een gevaarlijk hellend vlak richting toenemende onveiligheid. Enkele buurten dreigen zwaar te verloederen door een overvloed aan zich misdragende bewoners.

77

Wonen

Oud-Charlois heeft een relatief oud woningbestand. Gemeenschappelijk met de wijk Carnisse is de teruglopende kwaliteit van de woningvoorraad. Sommige delen van de wijk vormen een onaantrekkelijk woonmilieu.

Hoewel de wijk erg mooie plekken kent en dus potentie heeft, is een aantal straten verloederd. In bepaalde buurten in de wijk is (samenhangende met de bouwwijze en de structuur van de wijk) onvoldoende openbaar groen. De kwaliteit van de woningvoorraad is in een aantal buurten volstrekt onvoldoende.

FEITEN EN CIJFERS

- 57 % van de woningen dateert van voor 1946
- 53 % van de woningen heeft 2 of 3 kamers
- 31 % van de woningen wordt particulier verhuurd en 39 % door woningcorporaties

Sociaal

De sociale problematiek is fors. Het gemiddeld jaarinkomen is laag en relatief veel mensen hebben een bijstandsuitkering. Achter deze cijfers gaan een toenemende schuldenproblematiek en hulpverleningsvraagstukken schuil. Overlast door jeugd, schoolverzuim, een lage Cito-score op de basisscholen en jeugdcriminaliteit zijn exponenten van de deze problematiek.

FEITEN EN CIJFERS

- Het gemiddelde jaarinkomen per huishouden in Oud-Charlois is € 16.300 (1 januari 2004)
- 1146 personen hebben een bijstandsuitkering (1 januari 2006)

Veiligheid

De wijk is niet veilig (genoeg). Achter de relatief lage score op de veiligheidsindex gaan een niet al te hoge tevredenheid met de eigen buurt, een relatief hoog criminaliteitsniveau en ernstige (drugs)overlast schuil. 25 % van de geënquêteerde personen ervaart drugsoverlast (2005). De wijk Oud-Charlois scoort evenals Carnisse relatief laag als het gaat om sociale cohesie.

FEITEN EN CIJFERS

- score op de veiligheidsindex is 5,7 in 2006

De merendeels vooroorlogse wijk Carnisse is vernoemd naar het oude dorp Carnisse in de polder Rijerwaard. Tegenwoordig is Carnisse een doorsnee Rotterdamse stadswijk: gelijkmatig in haar bebouwing en in haar bevolking. Carnisse telt 10.000 inwoners en bijna 6.000 woningen. Met de nabijheid van het Zuiderpark, het winkelcentrum Zuidplein, Ahoy en theater Zuidplein is Carnisse een wijk met alle voorzieningen om de hoek. Toch levert Carnisse niet het beeld op van een bruisende wijk die bol staat van activiteit.

De grotestadsproblematiek heeft er zijn intrede gedaan. Er heeft zich een grote diversiteit aan culturen in de wijk gevestigd, de criminaliteitscijfers stegen, er is sprake van meer onrechtmatigheden in de bewoning van panden, relatief veel hennepkwekerijen en van een teruglopende kwaliteit van de woningvoorraad. Carnisse heeft, of grenst aan, een groot aantal (wijk-overstijgende) voorzieningen waardoor de wijk geschikt is voor alle doelgroepen:

- Het Zuiderpark biedt ruime mogelijkheid tot recreatie.
- Het Zuidplein en Ahoy zijn stedelijke voorzieningen.
- Het Amelandseplein dient als 'groene woonkamer'. Deze plek wordt door alle leeftijdsgroepen veel gebruikt.
- De wijk kent uitstekend openbaar vervoer en ligt aan de uitvalswegen. Hierdoor is men snel in en uit de stad.
- Er is een concentratie van winkels aan de Pleinweg/Ebenhaezerstraat.

De wijk bestaat uit een drietal buurten:

DE VOGELBUURT

De kleine oppervlakte van de woningen en de daarmee samenhangende lage prijs maakt de Vogelbuurt aantrekkelijk voor starters op de woningmarkt, kleine gezinnen en alleenstaanden. Vaak zien we echter de jonge gezinnen vertrekken als er kinderen komen of wanneer het inkomen stijgt. De woningen blijken minder geschikt voor ouderen. Door het ontbreken van liften zijn de woningen moeilijk toegankelijk voor ouderen die slecht ter been zijn. Het is nodig om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om liften te plaatsen en de woningen levensloopbestendig te maken. In combinatie met meer outreachende zorg vanuit de ouderenzorg kunnen ouderen dan langer in hun eigen woning blijven wonen. De Vogelbuurt is geschikt voor kleine huishoudens en vraagt daardoor om een rustig woonmilieu met buitenruimte en speelmogelijkheden voor met name jonge kinderen.

OUD CARNISSE

Oud Carnisse heeft als enige van de drie buurten in Carnisse nog een deel grondgebonden woningen. De bouwstijl en de aard van de woningen geeft deze buurt een andere sfeer dan de twee buurten met alleen portiekwoningen. De bedrijvigheid op de Katendrechtse Lagedijk en de Carnisselaan dragen hieraan bij. Oud Carnisse is geschikt voor gezinnen met kinderen, en heeft de kwaliteiten om uit te groeien tot een 'trendy' buurt.

DE EILANDENBUURT

De Eilandenbuurt is voor wat betreft bouw en woningvoorraad vergelijkbaar met de Vogelbuurt en de doelgroepen zijn grotendeels dezelfde. De Eilandenbuurt heeft echter, door de directe nabijheid van goed openbaar vervoer en grootschalige stedelijk voorzieningen, ook de potentie aantrekkelijk worden voor studenten en starters. Deze laatste groepen vragen wel om goed georganiseerde huisvesting met strak beheer.

Wonen

De kwaliteit van de woningen gaat achteruit. Veel woningen in de particuliere verhuur worden niet goed beheerd en slecht onderhouden. Ditzelfde geldt voor de koopwoningen. De woningvoorraad bestaat voor het overgrote deel uit twee- en driekamerwoningen uit de periode 1946-1968. Het gaat vooral om galerijportiekwoningen. Ook het onderhoud door verenigingen van eigenaren laat zeer te wensen over. Sommige delen van de wijk vormen een onaantrekkelijk woonmilieu. In bepaalde buurten in de wijk is, als gevolg van de bouwwijze en de structuur van de wijk, onvoldoende openbaar groen. Er zijn weinig tot geen speelplekken. En de krappe woningen zijn vooral voor (aanstaande) gezinnen niet aantrekkelijk.

FEITEN EN CIJFERS

- 43 % van de totale woningvoorraad werd particulier verhuurd op 1 januari 2006
- 43 % van de totale woningvoorraad zijn koopwoningen

Sociaal

De sociale problematiek is fors. Het gemiddelde jaarinkomen in Carnisse is laag en relatief veel mensen hebben een bijstandsuitkering. Achter deze cijfers gaan een toenemende schuldenproblematiek en hulpverleningsvraagstukken schuil. Overlast door jeugd, schoolverzuim, een lage Cito-score op de basisscholen en jeugdcriminaliteit zijn exponenten van deze problematiek.

FEITEN EN CIJFERS

- Het gemiddelde jaarinkomen per huishouden is in Carnisse per 1 januari 2004 € 15.700
- Per 1 januari 2006 hebben 597 personen een bijstandsuitkering

Veiligheid

De wijk is niet veilig (genoeg). Achter de relatief lage score op de veiligheidsindex gaan een niet al te hoge tevredenheid met de eigen buurt, een relatief hoog criminaliteitsniveau en (drugs)overlast schuil. De sociale cohesie in de wijk Carnisse is relatief laag, ook ten opzichte van de andere wijken in Charlois.

FEITEN EN CIJFERS

- Score op de veiligheidsindex is 5,8 in 2006

ANALYSE KERNPROBLEMEN OUD ZUID (CARNISSE, OUD CHARLOIS, TARWEWIJK)

- *Onvoldoende marktwerking in woningvoorraad*

De veelal gedateerde woningvoorraad wordt door particulieren slecht beheerd. De noodzakelijke verbeteringen in en aan woningen gebeuren niet meer en aanpassingen leiden niet tot een substantieel hogere prijs op de woningmarkt. Het aanbod van woningen voor reguliere bewoning is groter dan de vraag. Particuliere eigenaren die toch hun bezit willen verhuren zijn aangewezen op verhuur aan kansarmen of buitenlandse werknemers.

- *Stagnerende stadsvernieuwing in de jaren '80*

Charlois Noord is overgeslagen bij de stadsvernieuwingsoperaties in de jaren 80. Hierdoor kampt dit deel van de wijk nu met een relatief hoog percentage slechte en slecht beheerde woningen, die veelal in bezit zijn van particuliere huisjesmelkers.

- *Mens volgt huis*

De teruglopende kwaliteit van de woningvoorraad en de snelle beschikbaarheid van woonruimte trekt kansarmen aan waaronder veel allochtonen. Een tegengestelde beweging is ook zichtbaar: mensen die het wat beter krijgen verhuizen naar een betere wijk. Ook succesvolle allochtonen trekken weg.

- *Grote verhuismobiliteit nekt sociale cohesie*

Door de bovengemiddelde verhuismobiliteit in de wijken ontstaat er geen band tussen bewoners. Als er dan ook nog sprake is van problemen zoals drugsoverlast, trekken bewoners zich terug in hun woning.

- *Sociale problematiek*

Veel bewoners hebben individuele problematiek. Werkloosheid, afhankelijkheid van een bijstanduitkering, toenemende schulden en een grote afstand tot de arbeidsmarkt in combinatie met een zekere mate van hulpverleningsresistentie houden de armoede in de wijk in stand. Deze armoede gaat niet zelden gepaard met geweld achter de voordeur, non-conformistisch gedrag, schooluitval en snelle verhuizingen wegens schulden. Dit creëert een opvoedmilieu voor kinderen dat verre van ideaal is.

- *De leefomgeving staat zeer onder druk*

Een verhoogd criminaliteitsniveau, spanningen tussen etnische groepen (bijvoorbeeld tussen Turken en Antillianen), een al dan niet prominent aanwezige drugscene vormen een leefomgeving waarin mensen geen kansen krijgen om 'erbovenop' te komen.

- *Ontbreken van structurele financiering*

Hoewel veel problemen worden aangepakt, is financiering vaak slechts op projectbasis beschikbaar. Er is onvoldoende erkenning bij de 'hogere' overheden dat de aanpak van de sociale problematiek een meerjarige, massieve aanpak vergt.

- *Regelgeving en handhaving lopen achter bij de werkelijkheid*

De regelgeving met betrekking tot het appartementsrecht loopt achter bij de harde werkelijkheid. VVE's zouden gedwongen moeten kunnen worden te sparen voor noodzakelijke investeringen aan de hand van een verplicht op te stellen meerjarig onderhoudsprogramma.

Rotterdam Zuid (Vreewijk)

Vreewijk is een bijzondere wijk in Rotterdam Zuid. Grote delen van de wijk zijn in het begin van de 20ste eeuw opgezet als tuindorp. Hier staan overwegend eengezinswoningen met ruime tuinen in een groene omgeving. Er zijn singels en lanen, pleinen en parken. Langs de zuidrand liggen sportvelden, en er is zelfs een manege. Volgens veel bewoners ziet Vreewijk er niet alleen uit als een tuindorp, maar leven mensen er ook als in een dorp. In vergelijking met de rest van de deelgemeente gaat het in Vreewijk om een vrij homogene gemeenschap. In Vreewijk wonen ruim 14.000 mensen, waarvan relatief weinig in de leeftijdscategorie van 23 tot en met 39 jaar. Er zijn kleinschalige voorzieningen die verspreid zijn over de wijk. De wijk Vreewijk is echter groter dan het tuindorp. Grenzend aan het Zuidplein en het Zuiderpark liggen het Motorstraatgebied en de Landbouwbouwt, waar verschillende ziekenhuizen en verzorgingshuizen staan. Deze gebieden hebben een heel ander karakter dan het bekende Tuindorp.

Vreewijk staat voor grote veranderingen in de nabije en de verre toekomst. Zo zal binnen twee jaar de Valkeniersweide totaal worden heringericht. Deze weide vormt het hart van de wijk. Het is een geliefde plek voor hondenbezitters, wandelaars, mensen die willen barbecuen, en kinderen en jongeren die er spelen en sporten. Om ook in de toekomst in de behoefte van de verschillende gebruikers te kunnen voorzien, wordt de Valkeniersweide heringericht.

Het Masterplan Motorstraatgebied, waarvan een concept is opgesteld (nog niet vastgesteld), beschrijft de ruimtelijke uitgangspunten voor de herontwikkeling van het gebied ten noorden en westen van de Landbouwbouwt en de Landbouwbouwt zelf. Het doel van het Masterplan Motorstraat is om fysieke en kwalitatieve randvoorwaarden te scheppen waardoor een intensivering van het gebruik en de bebouwing van het gebied mogelijk wordt. In de Landbouwbouwt is inmiddels al begonnen met de sloop van de woningen in een aantal straten. Met de woningbouwcorporatie worden afspraken gemaakt over tijdelijke inrichting van deze slooplocaties om te voorkomen dat deze plekken tot overlastlocaties verworden.

Voor Vreewijk wordt een wijkvisie ontwikkeld waarbij aandacht is voor het karakter van de wijk en rekening wordt gehouden met de wensen van de bewoners: ouderen kunnen de wooncarrière voortzetten en voor jongeren zijn er voldoende activiteiten.

Wonen

Er staan in Vreewijk ruim 7.000 woningen, waarvan 80 procent corporatiehuurwoningen. Het woningbestand bestaat voor tweederde uit eengezinswoningen. Bijna driekwart van het woningbestand is vooroorlogs. Er zijn relatief veel vierkamerwoningen en relatief weinig woningen met vijf kamers of meer. De gemiddelde WOZ-waarde van de woningen in Vreewijk is ongeveer gelijk aan die van de deelgemeente Feijenoord, maar het aandeel woningen met een middelhoge waarde tussen de € 107.000,- en € 131.000,- is veel hoger dan in de deelgemeente. Het aantal kansarmen in de wijk is in 2005 toegenomen en het aantal gezinnen is afgenomen, vooral door uitstroom van gezinnen, door het ouder worden of vertrek van kinderen.

AMBITIE

Samen met bewoners en professionals het Kansconcept uitwerken om te komen tot kindvriendelijke wijken. Het voortzetten van activiteiten voor wijkbewoners, het bevorderen van de participatie van vrouwen en ouderen. Buurthuis De Klup moet vernieuwd worden, zowel wat betreft gebouw, beheer en

programmering. Het verminderen van de overlast door jongeren: bij voorbeeld door het stimuleren van 'Pimp my Block', het actualiseren van het speelplekkenplan, het realiseren van extra speelruimte en hangplekken en het herinrichten van De Mare. Het ontwikkelen van een accommodatie en programmering voor jongeren centrum 'Van Zetten'. In een voorzieningenplan een visie ontwikkelen op de voorzieningen in de wijk.

Werken

Er wonen in Vreewijk relatief weinig huishoudens met een besteedbaar gestandaardiseerd huishoudeninkomen boven de € 39.900,-. Er wonen niet bijzonder veel mensen met een bijstandsuitkering in de wijk, maar van de bevolking tussen 23 en 39 jaar heeft wel een relatief groot deel een bijstandsuitkering. Ook hebben relatief veel autochtonen en mensen uit 'overig rijke' landen een bijstandsuitkering. De mensen die staan ingeschreven als niet-werkende werkzoekende (nww-er) bij het CWI hebben voor een relatief klein deel een opleiding op HBO-niveau of hoger. Ook hier geldt dat van de autochtone bevolking en van de bevolking uit overig 'rijke landen' een relatief groot deel als nww-er staat ingeschreven.

Er zijn in Vreewijk ruim 5.900 arbeidsplaatsen, waarvan een heel groot deel in de niet-commerciële dienstverlening. In aantallen arbeidsplaatsen en bedrijfsvestigingen is in 2005 niet veel veranderd.

AMBITIE

Onderzoek doen voor het ontwikkelen van een visie op de wijk economie als randvoorwaarde voor een vitale wijk. Het behoud van winkels en kleinschalige voorzieningen. Het ontwikkelen van winkelcentrum de Groene Zoom.

Leren

Er staan in de wijk zeven basisscholen, waarvan vier een Brede School zijn. Ook zijn er ruim 300 kinderopvangplaatsen, waarvan ruim een derde buitenschoolse opvang. De gemiddelde Cito-score is lager dan het stedelijk gemiddelde, maar vergelijkbaar met de deelgemeente.

De jongeren uit Vreewijk ervaren hun gezondheid als goed of heel goed. Een groot deel van de jongeren sport regelmatig buiten schooltijd.

AMBITIE

Uitgebreid beschreven onder het kopje wijkoverstijgende maatregelen. Kortweg komt het neer op de volgende punten. Het versterken van Feijenoord@work, het uitbreiden van het mentoraat naar 120 jongeren, verder emancipatie van allochtone vrouwen en hen toeleiden naar kwalificerende scholing en werk. De schooluitval aanzienlijk terugbrengen. Enerzijds door een gezamenlijk project met een ROC, anderzijds door vroeger in te grijpen en te proberen uitvallende jongeren binnen drie weken terug te leiden naar school. Een preventief project is het intensiveren van huiswerkbegeleiding met als tweede doelstelling het bevorderen van de participatie.

Integreren

In Vreewijk is 70 procent van de bevolking van autochtone afkomst. Bij de bevolking van 65 jaar en ouders is dat 90 procent. Er wonen in de wijk relatief weinig mensen die korter dan twee jaar in Nederland wonen. Van deze nieuwkomers komt een relatief groot deel uit Suriname. Er zijn relatief weinig nieuwkomers uit Turkije en de 'overig rijke' landen.

Het aantal straten per 1000 inwoners dat meedoet aan Opzoomer Mee activiteiten in Vreewijk en het percentage inwoners dat zich actief inzet voor de eigen buurt is gemiddeld.

AMBITIE

Bewoners leven beter samen. Het opzetten en uitvoeren van een programma Sociaal Investeren Vreewijk. Het 'Witte Paard' wordt omgevormd tot ontmoetingscentrum.

Het voortzetten van activiteiten voor wijkbewoners en de participatie van vrouwen en ouderen verhogen, onder meer door het vernieuwen van Buurthuis De Klup.

Veiligheid

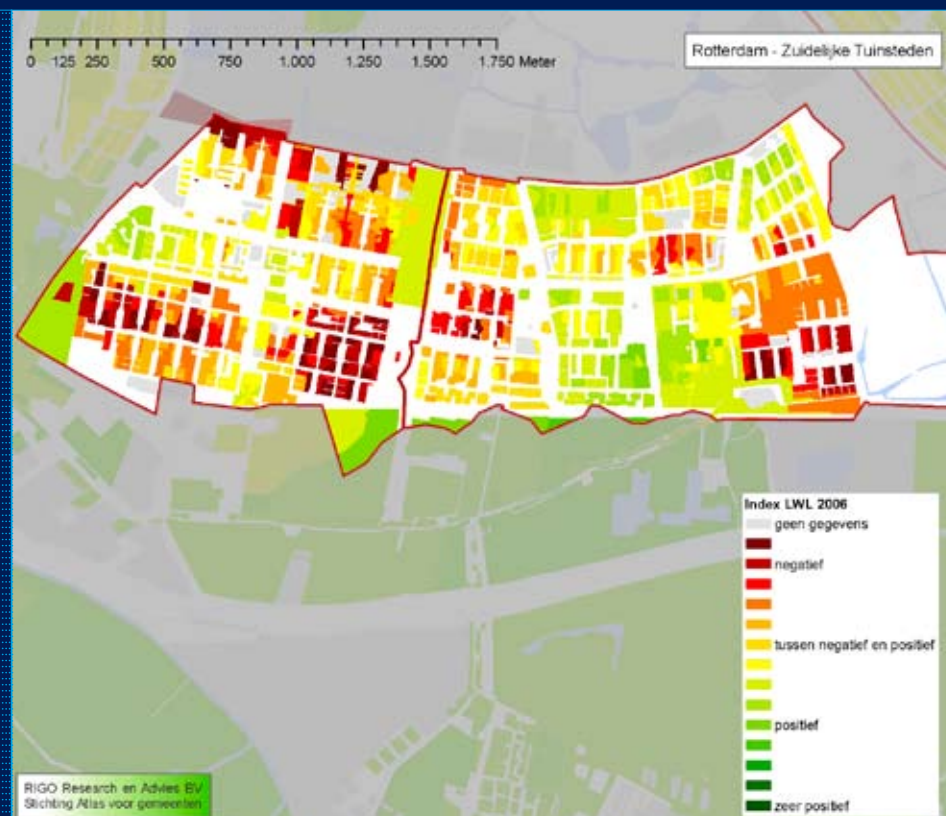
De score op de veiligheidsindex is redelijk en volgens het buurtsignaleringsmodel zijn er weinig problemen in de wijk. In de wijk zijn twee growshops en zijn in 2006 16 hennepkwekerijen ontruimd.

AMBITIE

Het verminderen van de jongerenoverlast, onder meer door het stimuleren van 'Pimp my Block'. Het speelplekkenplan actualiseren en het uitbreiden van speelruimte en hangplekken. Het herinrichten van De Mare. Het realiseren van een accommodatie en programmering van jongerencentrum 'Van Zetten'.

Rotterdam Zuid (Zuidelijke Tuinsteden)

Pendrecht 3086 – Zuidwijk 3085



Begin jaren '50 -een tijd van grote woningnood- werd een start gemaakt met de bouw van de wijk Pendrecht. Door de ruime opzet en het groene karakter wordt Pendrecht -evenals Zuidwijk- ook wel één van de Zuidelijke Tuinsteden genoemd. De wijk valt op door zijn oorspronkelijke architectuur. Deze is het geesteskind van architect Lotte Stam-Beese. De stadsvernieuwing van de laatste jaren bouwt hier op voort. De Zierikzeebuurt en Herkingenbuurt bestaan nu voor het grootste gedeelte uit ruim opgezette mooie nieuwbouw. De wijk is gelegen rond het winkelcentrum op Plein 1953. Het is een groene wijk met veel speelgelegenheid en goede openbaarvervoer verbindingen.

Pendrecht telt ruim 12.000 (1 januari 2006) bewoners waarvan een relatief groot deel afkomstig is uit de Nederlandse Antillen en Aruba. De bevolking bestaat uit ruim 6.000 huishoudens, waaronder een relatief groot deel (16 %) eenoudergezinnen. Het is een kinderrijke buurt met bijna 400 twee- en driejarigen. Maar het is ook een 'grijze' wijk met ruim 2.000 65+-ers, waarvan 85 % autochtoon.

Woningcorporatie de Nieuwe Unie is al een decennium bezig-eerst in Pendrecht-Noord en nu ook in Pendrecht-Zuid - de woningvoorraad te veranderen.

Pendrecht heeft inmiddels nieuwe buurten, zoals de Herkingenbuurt en buurten die nog gesloopt moeten worden, zoals de Ossensisebuurt. De sociale problematiek doet zich vooral in de nog aan te pakken buurten voor. Door afnemende koopkracht is er vrij veel leegstand in het winkelcentrum op Plein 1953. De wijk heeft geen goed imago. De verkoop van nieuwe woningen verloopt moeizaam. Pendrecht kent wel een aantal actieve bewoners, echter minder dan in het aangrenzende Zuidwijk.

Wonen

De herstructurering van een aantal buurten gaat niet snel genoeg. Daardoor is het aantal kansarmen dat min of meer geconcentreerd in de nog aan te pakken gedeelten woont, zeer groot. Dit heeft veel invloed op de veiligheidsbeleving. Sommige delen van de wijk vormen een onaantrekkelijk woonmilieu. Hoewel de wijk mooie en groene plekken kent, is een aantal straten in de nog te herstructureren gedeelten verloederd. Relatief veel mensen zijn ontevreden over hun woonomgeving en opvallend is ook het grote aantal verhuizingen binnen de wijk. Om de - veelal allochtone - middenklasse te behouden voor de wijk, moeten er meer eengezinswoningen met tuin worden teruggebouwd. Ook zijn goede scholen en een kindvriendelijke, veilige woonomgeving belangrijke vestigingsvoorwaarden.

FEITEN EN CIJFERS

- Circa tweederde van de 6.200 woningen is corporatiebezit.
- Het percentage bewoners dat tevreden is met de eigen buurt is 62 %, wat het laagste percentage is van alle wijken in Charlois.

Sociaal

Het gemiddelde jaarinkomen per huishouden is in Pendrecht relatief laag en relatief veel mensen hebben een bijstandsuitkering. Achter deze cijfers gaan een toenemende schuldenproblematiek en hulpverleningsvraagstukken schuil. Overlast door jeugd, schoolverzuim, een lage Cito-score op de basisscholen en jeugdcriminaliteit zijn exponenten van deze problematiek.

FEITEN EN CIJFERS

- Het gemiddelde jaarinkomen per huishouden is in Pendrecht € 15.800 per jaar (1 januari 2004)
- 1393 personen (14 %) hebben een bijstandsuitkering (1 januari 2006)

Veiligheid

De wijk is niet veilig (genoeg). Achter de relatief lage score op de veiligheidsindex gaan een lage tevredenheid met de eigen buurt, een relatief hoog criminaliteitsniveau en ernstige (drugs)overlast schuil. 17 % van de geënquêteerde personen ervaart drugsoverlast in 2005. In de wijk wordt breed ervaren dat een aantal personen uit de Antilliaanse bevolkingsgroep overlast veroorzaakt. De sociale cohesie is relatief laag in Pendrecht.

FEITEN EN CIJFERS

- Score op de veiligheidsindex is 4,8 in 2006

Zuidwijk is een wijk uit de jaren vijftig die volop in beweging is. Het herstructureringsproces is in volle gang: Nieuwe eengezinswoningen worden gebouwd, de nieuwe brede school zal zijn deuren in 2007 openen er wordt volop geïnvesteerd in de winkelvoorzieningen.

Er wonen in Zuidwijk ruim 13.000 inwoners (1 januari 2006). Onder hen ruim 300 peuters en evenveel kleuters. Van de 6.900 woningen is driekwart in het bezit van de woningcorporatie. Zuidwijk is, evenals Pendrecht, een naoorlogse wijk. Het is ook een groene wijk met veel speelvoorzieningen. Het aantal zogenaamde kansarmen dat zich in Zuidwijk vestigt neemt iets toe. In Zuidwijk is de herstructurering eerder gestart dan in Pendrecht. Hoewel de wijken qua opzet elkaar niet veel ontlopen, heeft Zuidwijk een langgerekt winkellint aan de Slinge met zijvertakkingen in een aantal aangrenzende straten. Hier is veel minder leegstand dan in het winkelcentrum aan het Plein 1953 in Pendrecht. In bepaalde buurten, zoals de Horstenbuurt, de Veldenbuurt en in de Kampenbuurt neemt de sociale en overlastproblematiek toe. Al dan niet veroorzaakt door de herstructurering van aanpalende wijken. Zuidwijk heeft een groot aantal, circa 100, actieve bewoners. De bewonersorganisatie is hier zeer vitaal.

Wonen

Net als in Pendrecht gaat ook in Zuidwijk de herstructurering van een aantal buurten niet snel genoeg. Als gevolg daarvan is het aantal kansarmen dat min of meer geconcentreerd in de nog aan te pakken gedeelten woont, zeer groot. Dit heeft een negatief effect op de veiligheidsbeleving. Sommige delen van de wijk vormen een onaantrekkelijk woonmilieu. En hoewel de wijk mooie en groene plekken kent, is een aantal straten in de nog te herstructureren gedeelten verloederd.

FEITEN EN CIJFERS

- 82 % van de woningen stamt uit de periode 1946-1968

Sociaal

Het gemiddelde jaarinkomen is relatief laag en het aantal personen met een bijstandsuitkering relatief hoog. Ook hier gaat achter de cijfers een forse sociale problematiek schuil met toenemende schuldenproblematiek en hulpverleningsvraagstukken. Overlast door jeugd, schoolverzuim, een lage Cito-score op de basisscholen en jeugdcriminaliteit zijn exponenten van de deze problematiek.

FEITEN EN CIJFERS

- Het gemiddelde jaarinkomen bedraagt € 16.300 in Zuidwijk
- Van de bevolking heeft 11 % een bijstandsuitkering

Veiligheid

De wijk is niet veilig (genoeg). Achter de relatief lage score op de veiligheidsindex gaan een lage tevredenheid met de eigen buurt, een relatief hoog criminaliteitsniveau en ernstige (drugs)overlast schuil. 17 % van de geënquêteerde personen ervaart drugsoverlast in 2005. In de wijk wordt breed ervaren dat een aantal personen uit de Antilliaanse bevolkingsgroep overlast veroorzaakt. De sociale cohesie is relatief laag

FEITEN EN CIJFERS

- De score op de veiligheidsindex is 6,8

ANALYSE KERNPROBLEMEN ZUIDELIJKE TUINSTEDEN

- *Sturing op instroom van kansarmen is niet wenselijk*

Door de vele herstructureringsprojecten in Rotterdam en in de deelgemeente Charlois en de daarmee gepaard gaande verhuizingen van bewoners naar elders, ontstaan twee bewegingen. Kanarmen blijven in Rotterdam en komen min of meer geconcentreerd in de nog te herstructureren gedeelten te wonen. Meer kansrijken, ook de succesvolle allochtonen, verhuizen naar de randgemeenten met Vinex-locaties.

- *Het hulpaanbod is niet toegesneden op de sociale problematiek*

Hoewel er veel initiatieven zijn genomen, zoals de opening van een wijkservicepunt in 2007, de inzet van gezinscoaches en een lokaal zorgnetwerk, is het aanbod niet voldoende om de groeiende problematiek het hoofd te kunnen bieden. Steeds meer blijkt dat ingrijpen in de opvoedingssituatie in gezinnen noodzakelijk is om kinderen beter te kunnen laten opgroeien en extreme overlast in de buurt te voorkomen of te beheersen.

- *Grote verhuismobiliteit en veranderende bevolkingssamenstelling nekken sociale cohesie*

Door de bovengemiddelde verhuismobiliteit in de wijken ontstaat er geen band tussen bewoners. Bewoners trekken zich terug in hun woning, zeker als er ook nog sprake is van (drugs)overlastprobleem en. Vooral in de Zuidelijke Tuinsteden wordt een tegenstelling blank en oud versus jong en allochtoon ervaren

- *De veiligheidssituatie is slecht*

In de wijken komt veel criminaliteit voor. Vooral geweldscriminaliteit, waaronder geweld achter de voordeur, speelt.

Gemeente Rotterdam.

Met bijzondere dank aan allen die hebben meegewerkt aan de totstandkoming van deze aanvraag.

